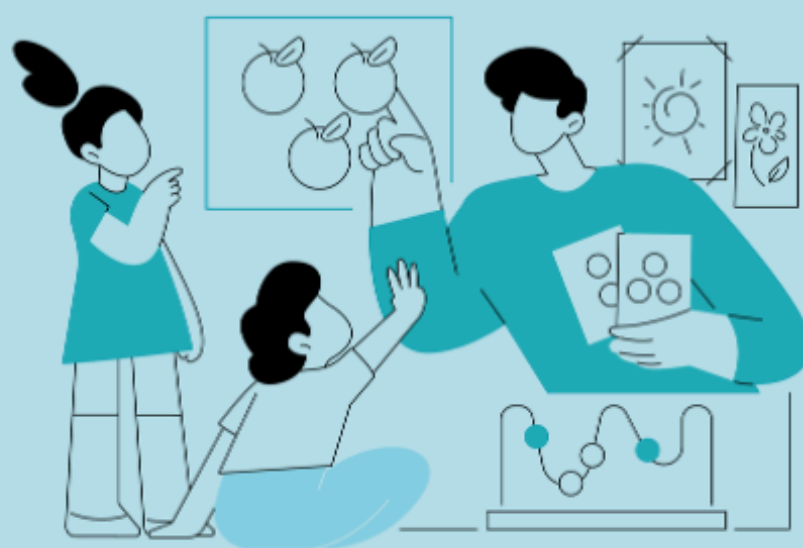
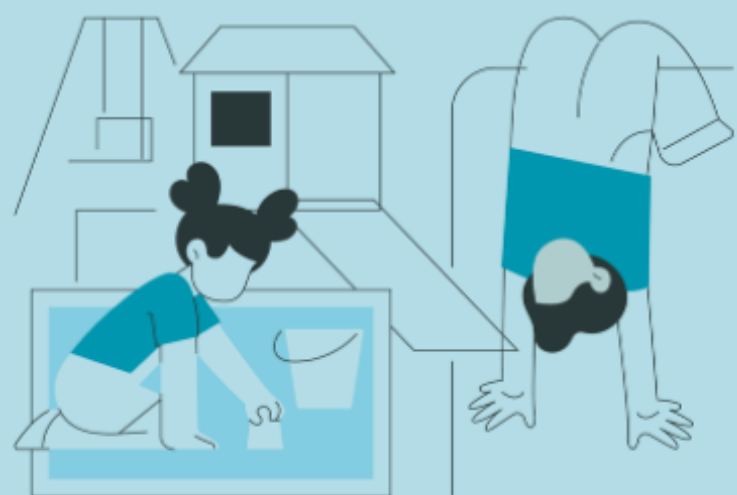




Norsk barnehageforskningskonferanse 2026

21 - 22 oktober, Høgskulen på Vestlandet, campus Bergen

Abstractbok

Innholdsfortegnelse

PAPER presentasjoner	7
1. VEGFORSK: Kreative verkstader som drivkraft for kvalitetsutvikling i barnehagen. <i>Anne Grethe Sønsthagen¹, Laila Tvedt², Hege Fimreite¹, Gunnhild Holen²</i>	7
2. Hvilke erfaringer har pedagogiske ledere i arbeidet med å utvikle barnehagen som en lærende organisasjon? <i>Bjørn-Arild Fuglesten</i>	8
3. Læringsprosesser i barnehagebasert kompetanseutvikling: samarbeid mellom barnehager og UH-sektor i utvikling av digital praksis. <i>Maria Dardanou¹, Jeanett Pettersen², Torstein Heimdal¹</i>	9
4. Tverrestetiske læreprosesser med de yngste barna i barnehagen. <i>Anne-Mette Liene, Monica Klungland</i>	10
5. Éi bok – alt kan skje! Bildeboka som utgangspunkt for et helhetlig arbeid med lesing i barnehagen. <i>Katarzyna Tunkiel, Monica Gundersen Mitchell, Trude Hoel</i>	11
6. Boklek – et bidrag inn i barnehagens lesekultur? <i>Trude Hoel, Monica Gundersen Mitchell, Katarzyna Tunkiel, Elisabeth Brekke Stangeland</i>	12
7. Personalets rolle i lek i barnehagens uterom – individuelle og kollektive læringsprosesser. <i>Anne Lynngård, Randi Moe</i>	13
8. "Tilvenning" i barnehagen før og nå: Tradisjoner, nye perspektiver og handlingsrom. <i>Lina Lillebø Bjunes</i>	14
9. Mellom endringskompetanse og kapitulasjon: En case studie av konsekvenser av vedvarende organisatorisk usikkerhet blant ansatte i barnehage. <i>Hilde Kartveit Sundnes, Svitlana Holovchuk</i>	15
10. Vad behöver barn kunna för att delta i en fantasilek? <i>Camilla Björklund, Magnus Karlsson, Cecilia Wallerstedt</i>	16
11. Lekelaboratorier i barnehagen: Rom og materialitet som invitasjoner til lek og utforskning. <i>Birgitte Stien Nordbø</i>	17
12. Fra tradisjonell klasseromsundervisning til studentaktive workshops. <i>Henriette Oseth-Andersen, Monica Karlsen</i>	18
13. Å forstå lek fra innsiden. <i>Monica Karlsen</i>	19
14. Ryddetid og måltid som gjenkjennelige (og fremmedgjørende) rutiner i barns overganger til storbarnsavdeling. <i>Tina Binfield-Skøie</i>	20
15. Ledelse av avdelingsmøter in barnehagen. <i>Jeanett Pettersen, Lisbeth storholmen</i>	21
16. “We are building a car!” Retrovation at the interface of early childhood education for sustainability and the ethics of care. <i>Francesca Vaghi</i>	22
17. Undring og utforskning i barnehagen. Prosjektbaserte arbeidsmåtar og førstehandserfaringar med naturelement i innandørs aktivitet. <i>Septina Einarsdottir, Gerd Sylvi Steinnes</i>	23

18.	«Min måte å lede på vil bety noe for kvaliteten» - Betydning av ledelse for en god barnehage. <i>Per Einar Sæbbe, Carl Cato Wadel</i>	24
19.	«Utforsking av en spilledåse- Musikk og sanselig utforsking. <i>Beate Gilje Tumyr, Helga Vössing-Lahmeyer</i>	25
20.	Sammenheng i barnehagelærerutdanningen? Barnehagelærerutdanneres vurderinger av koblingen mellom undervisning, praksis og forberedelse til den pedagogiske lederrollen. <i>Lavdim Alihajdaraj</i>	26
21.	Tegnelek – og et lykketreff en oktober-morgen. <i>Vigdis Dagsdatter Øien</i>	27
22.	Profesjonsidentitet og profesjonell identitet for barnehagelærerstudenter. <i>Heidi Østland Vala, Ingunn Sælid Sell</i>	28
23.	'Ser du något där borta?': Att skapa förutsättningar för gemensam fantasi i lärarledda aktiviteter i förskolan. <i>Magnus Karlsson, Camilla Björklund, Cecilia Wallerstedt</i>	29
24.	Utpøving av intervjuguiden "Hjemmespråk" i foreldresamtaler i barnehagen. <i>Eirik Tengesdall1, Pernille Bonnevie Hansen2, Anna Sara Romøren1, Nina Gram Garmann1</i>	30
25.	Å skape rom for alle barn: lekverden og digitale verktøy som inkluderende praksis i barnehagen. <i>Anne-Line Bjerknes, Martina Tesikova, Ingunn Skalstad</i>	31
26.	Hvem former legen? Børns emergerende lege i voksenstyrede kreative prosesser. <i>Cecilie Ann Alveniz</i>	32
27.	Et systemisk perspektiv på regulering av barns søvn og hvile i barnehagen. Foreldres krav i møte med profesjonens autonomi. <i>Paal Eckhoff Salvesen, Siri-Ann Storhaug, Gry Mette D. Haugen</i>	33
28.	Barns transnasjonale tilhørigheter i barnehagen. Foreldre- og ansattperspektiver. <i>Gunnar Magnus Eidsvåg, Mariella Asikanius</i>	34
29.	Idealer i nyere nordisk lekeforskning – en tracing-and-mapping litteratustudie i opstartsfasen. <i>Caroline Lindegaard Juul, Maria Fredriksson</i>	35
30.	«Elle melle - Du er ute» Om barnehagelærerens forståelse og håndtering av mobbing i barnehagen. <i>Marianne Torve Martinsen, Anne Kristine Andresen</i>	36
31.	Samskaping i profesjonelle læringsfellesskap med fokus på barns tilhørighet i hverdagspraksis. <i>Sara Esmaeeli</i>	37
32.	En inkluderende musikkpedagogikk i barnehagen. Hvordan skape et inkluderende fellesskap gjennom musikalske samværsformer. <i>Morten Sæther</i>	38
33.	Oppdragelse som fenomen i skandinavisk barnehagepedagogikk. <i>Liv Ingrid Aske Håberg</i>	39
34.	Alt kan repeteres? Kvaliteter i lekens gjentakelser. <i>Ellen K. Gjervan, Guro Strømsøe</i>	40

35. Å tilegnelse seg kritisk kulturbevissthet: Om relevansen av praksis på Madagaskar for norsk barnehagelærerutdanning. <i>Gunnar Magnus Eidsvåg, Kjersti Lønning Velde, Tone Lønseth davidsen</i>	41
36. Tidløse barnesanger? Et kunstbasert forskningsprosjekt knyttet til den norske barnesangskatten. <i>Hanne Bæverfjord</i>	42
37. Barnehagelektoren som leder av skyggebaseret utviklingsarbeid. Gro Walø Larsen ¹ , Marit Bøe ² , Karin Hognestad ²	43
38. Kreativ utvikling av lekaktiviteter med skygge. <i>Kristin Grøsvik, Christiane Thømmes², Francesca Granone¹, & Elin Reikerås¹</i>	44
39. Profesjonskunnskap i bevegelse: praksislæreres veiledning som bro mellom teori og praksis i lærerutdanningene. <i>Natalia Alfarnes, Marit Myklebust</i>	45
40. Hvordan skape engasjement for litteratur i en barnehagekontekst? <i>Yvonne Bakken, Anne-Stefi Teigland</i>	46
41. Små gjester. Om å reise mellom vener og mellom bok og lek. <i>Hallgjerd Byrkjeland, Katarzyna Tunkiel, Kjersti Nesheim</i>	47
42. Barnehageansattes tilrettelegging av naturfaglige aktiviteter for inkludering av alle barn. <i>Kristin Grøsvik¹, Barbara Maria Sageidet¹, Hajra Tahir²</i>	48
43. Komplex interventionsforskning för att undersöka lärares användning av digitala och fysiska verktyg för att stärka barns kognition och lärande. <i>Sofia Frankenberg</i>	49
44. Den skapende barnehagen og den fraværende mesteren? En dokumentanalyse av «håndens ferdigheter» i styringsdokumenter for barnehage og barnehagelærerutdanning. <i>Sissel Gerritsen</i> 50	
45. Hvordan konstrueres sannheter om barns utvikling og trivsel i utviklingssamtaler? <i>Alicja Sadownik¹, Ingvar Bjelland²</i>	51
46. Hvordan kan barnehagens administrative ledelse være lojal mot barnet? – Erfaringer fra MoveEarly prosjektet. <i>Alicja Sadownik</i>	52
47. Hva sier forskningen om foresatte som velger bort barnehagen, og hva kan vi si om forskningen? En scoping review i nordisk kontekst. <i>Jon Øgaard Schjelderup¹, Hannah Pope²</i> .	53
48. Når matematikk møter ulike uttrykksformer: inkluderende forskning og multimodal mediering i barnehagelærerutdanningen. <i>Francesca Granone, Adam Berge, Mia Johansen</i>	54
49. Små barns mektige opplevelser - en meta-etnografisk litteraturstudie om hvordan forskning uttrykker barnehagebarns møter med naturen. <i>Remi Kaldhussæter¹, Marianne Presthus Heggen¹, Evi Petersen²</i>	55
50. Utvikling av handlingskompetanse og profesjonsbevissthet gjennom improvisasjon. <i>Siri Skar, Ellen Tveit</i>	56
51. Play in nature and the ecological self. <i>Marianne Presthus Heggen, Ida Lervik Midtb</i>	57

52.	Forskning på de yngste barna i skandinaviske barnehager: En scoping review og levende kart på empirisk forskning fra 2018-2025. <i>Astrid Guldbrandsen, Marianne Ree, Catharina van Trijp, Elin Reikerås</i>	58
53.	Undring og nysgjerrighet utover det åpenbare – en dynamisk modell for kroppslige og verbale forståelser av disse fenomenene. <i>Anne Lynngård, Marianne P Heggen</i>	59
54.	Fra intervensjon til skapende praksis: Erfaringer fra prosjektet Active Learning Norwegian Preschool(er)s i norske barnehager. <i>Pernille Buschmann Eriksen¹, Emily Warren¹, Eivind Aadland¹, Katrine Nyvoll Aadland¹, Kjersti Johannessen¹, Øyvind Glosvik¹, Hege Eikeland Tjomsland²</i>	60
55.	Vågemot i prosess: om å finne sin egen stemme som autoetnograf. <i>Anne Karin Fotland</i> ..	61
56.	Foreldresamarbeid i barnehagen – trenger vi nye tilnærminger? <i>Elena Merzliakova, Kari Wallem Bøe</i>	62
57.	Er spel-basert formativ vurdering som førebuing til munnleg eksamen ein god ide? Ei case frå emnet Språk, tekst og matematikk i barnehagelærerutdanninga. <i>Annette Furnes</i>	63
58.	Barns egne fellesskap på mange vis. <i>Marit Frimannslund</i>	64
59.	Andre barnehager med samiske barn. <i>Dagmar Anita Jakobsen</i>	65
60.	LeikE-Å eksperimentere seg til kompetanseutvikling <i>Lillian Pedersen¹, Mari Engesæter²</i> 66	
61.	Ulike tilnærminger til leik som grunnlag for kvalitet i barnehagen. <i>Liv Torunn Grindheim¹, Tove Lafton²</i>	67
62.	Immateriell kulturarv: profesjonsutvikling og inkludering i barnehagen. <i>Tove Lafton</i>	68
63.	Å skape rom for samspill med naturen-ro, rytme og variasjon <i>Veronica Bergan¹, Ida Lervik Midtbø², Maritha Berger Nylund³, Anne Myrstad¹</i>	69
64.	Indigenous Voices for Sustainable Early Childhood Education and Care. <i>Veronica Bergan¹, Marianne Presthus Heggen², Carie Green³, Viktor Magne Johansson⁴, Jaana Juutinen⁵, Marikaisa Laiti⁶, Angela Lunda⁷, Anne Myrstad¹</i>	70
65.	Synliggjøring av de yngste barnehagebarnas læring i samspill med utendørs omgivelser. <i>Iida Kristiina Laakso¹, Anne Myrstad²</i>	71
66.	Outdoors, Nature, and Sustainability: An Analysis of Curriculum Guidelines for Early Childhood Education and Care Across Norway, Denmark, China, and the United States of America. <i>Aihua Hu^{1,2}, Liv Torunn Grindheim^{1,2}, Hanne Sørensen³, Birgitte Madsen Theilmann³, LeaAnn Christenson⁴</i>	72
67.	Diffraktiv lytting til barn-musikk relasjonar i kvardagslivet. <i>Synnøve Kvile</i>	73
	POSTER-presentasjoner	75
68.	«Ut av komfortsonen» – barnehagelærerstudenters engasjement og læring i dramafaget. <i>Christine Sivertsen</i>	75

69. Lek hos barn med funksjonsnedsettelse. Hva kan lek være? <i>Trine Lund Tverå</i>	76
70. Equity in ECEC: A Scoping Review of Belonging and Diversity. <i>Melissa Alejandra Espinoza Ruffo, Sara Esmaeeli</i>	77
71. Skapende praksiser med barn som medskapere – Palettmodellen som verktøy. <i>Anette Sofie Bernsen¹, Elin Thoresen²</i>	78
72. Undringsboksen – spor av lek. <i>Linda Rios, Elin Thoresen</i>	79
73. Bildeteater i barnehagelederutdanning- utforsking av nye kunnskapslandskap? <i>Birgitte Ljunggren, Aimee Kaspersen</i>	80
74. Når foreldresamarbeid blir profesjonslæring: i samskaping mellom utdanning og barnehager. <i>Kari Emilsen, Vera Holst</i>	81
75. Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) og inkluderende fellesskap i barnehagen. <i>Hanne Næss Hjetland¹, Hanne Røe-Indregård¹, Silje Merethe Hansen Ingebretsen², og Linn Stokke Guttormsen¹</i>	82
76. Retrospective transition experiences of immigrant families in infant-toddler years: questions of methodological design. <i>Natália Meireles Santos da Costa</i>	83
77. «Skal du også bli en slik pedagogk»- en studie av hvordan barnehagelærerstudenter opplever å ta en profesjonsutdanning samtidig som de arbeider i profesjonen. <i>Annette Kristoffersen Winje, Sissel Aastvedt Halland</i>	84
78. Barnehagelæraren som leiar og medskapar av leikande og kreative fellesskap i barnehagen., <i>Fedor Duhrman¹, Laila Tvedt¹, Gunnhild Holen¹, Hege Fimrete², Anne Grethe Sønsthagen²</i>	85
79. Lag på lag – en polyestetisk praksis. En holistisk og tverrestetisk tilnærming i mitt musikalske arbeid. <i>Hanne Vatnøy Steinarson</i>	86
SYMPOSIER	87
80. Kreative forskningsoversettelser i barnehagefeltet: samskaping av kunnskap gjennom Exploratorium, ExploraStories og Courage. <i>Czarecah Oropilla¹, Hege Fimreite²</i>	87
81. Problembasert læring: En utforskende lærings- og dannelsesstrategi. <i>Svitlana Holovchuk¹, Grete Skjeggstad Meyer¹, Lill Krestin Ryland¹, Astrid Øydvin², Gila Hammer Furnes¹, Kjersti Sandnes Haukedal², Nina Grieg Viig², Hilde Kartveit Sundnes¹, Nina Anette Angeltveit¹, Astrid Øien Halsnes¹, Lene Birgitte Jaer Nottveit¹, Ingrid Trætteberg¹, Kari Kvandal¹, Kristin Aadland-Atkinson¹</i>	88
82. Inkluderende språkmiljø og mulighetsrom i barnehagen. <i>Randi Høyland¹, Inga Margrethe Fagerbakke¹, Kamal Prasad Acharya², Monica Bråten³, Torill Haugland³, Hilde Hofslundsengen⁴</i>	91
83. Barnehagen som fellesskapsarena – hvordan kan barnehagen skape fellesskap for alle? <i>Hilde Hjertager Lund¹, Yvonne Bakken², Maria- Rosa Raphaella Doublet², Eva Mila Lindhardt³</i>	

84. Ulike innganger til materialitet i skapende prosesser med barn i barnehagen. <i>Jørgen Moe, Hanne Wiseth, Silje Neraas</i>	96
85. Praksisnær forskning i partnerskap - med felles mål om en antologi. <i>Inger Benny Espedal Tungland¹, Wenche Andreassen¹, Dag Husebø¹, Erlend Norheim², Tove Erna Belland¹, Ingunn Berrefjord Ugelstad¹, Monica Dahl Frøiland³, Krisin Berge Vestvik³, Hallgjerd Byrkjeland¹, Synnøve Eikeland¹, Hilde Eltervåg⁴, Stine Haga Berentsen⁴, Elisabeth Barstad¹</i>	99
86. Kunstfaglige omdreiningspunkt i kollektiv kompetanseutvikling – ringvirkninger til forskning og undervisning. <i>Inger-Lisa Møen, Trude Kyrkjebø, Linda Rios, Elin Thoresen, Ingvar Bråten, Kari Thorkildsen, Monika Karlsen</i>	101
VERKSTEDER.....	103
87. Fra søl til jubel – når skapende arbeid med hverdagsteknologi gir mestring i barnehagen. <i>Astrid Wara¹, Anne-Line Bjerknes², Pernilla Axelryd³, Linnea Christiansen⁴, Catharina Hoff⁴, Shahzia Vira⁵</i>	103
88. Tverrestetisk utforskning med papirmateriale. <i>Monica Klungland, Anne-Mette Liene</i>	104
89. En gang til! En inkluderende musikkpraksis gjennom repetisjon, variasjon og improvisasjon. <i>Hanne Vennebo Turøy</i>	105
90. Jorden rundt på 8 sanger – En inkluderende og praksisnær musikkreise i barnehagen. <i>Solveig Kjølberg</i>	106
91. Musikk som språk: Skapende praksiser for kvalitet i barnehagen. <i>Elisabeth Barstad & Merethe Rage Aasvold</i>	107
92. Å utforske pedagogisk ledelse gjennom bildeteater. <i>Aimée Kaspersen, Birgitte Ljunggren</i>	108
93. Lag på lag: En polyestetisk tilnærming til musikk. <i>Hanne Vatnøy Steinarson</i>	109
94. Workshop om spill som arena for lek, utforskning og samskapning. <i>Magni Hope Lossius, Elena Severina, Daniel Johnsen</i>	110
95. Fortelling om samisk kultur som menings bærende praksis. <i>Dagmar Anita Jakobsen</i>	111

PAPER presentasjoner

1. VEGFORSK: Kreative verkstader som drivkraft for kvalitetsutvikling i barnehagen. *Anne Grethe Sønsthagen¹, Laila Tvedt², Hege Fimreite¹, Gunnhild Holen²*

¹Høgskulen på Vestlandet, Sogndal, Norway. ²Stedje barnehage, Sogndal, Norway

I denne presentasjonen deler vi erfaringar og mellombelse resultat frå LU-prosjektet VEGFORSK, eit samarbeid mellom forskarar ved HVL Sogndal og LU-barnehagen Stedje barnehage. Prosjektet tek utgangspunkt i barnehagens visjon: «Stedje barnehage – alltid på veg», med ambisjon om continuerleg utvikling i heile personalgruppa.

VEGFORSK undersøker korleis kreative prosessar kan fungere som drivkraft for kvalitet i barnehagen, og korleis slike prosessar kan bidra til meiningsskaping og styrking av barnehagen som ein del av samfunnet. Med fokus på den skapande barnehagen har vi utvikla og forska på verkstader som skal støtte og rettleie tilsette i utfordringar dei møter i kvardagen, med vekt på rekrutteringsfilmar og nye rutinar for mottak og oppfølging av nye tilsette og studentar.

Hovudproblemstillinga for prosjektet er: «Korleis kan verkstadsmetoden bidra til å støtte og rettleie barnehagetilsette i deira kvardagsutfordringar?» Datagrunnlaget er tilbagemeldingsskjema, refleksjonshandbøker og fokusgruppeintervju før og etter verkstadane. Mellombelse resultat syner at verkstadane blir opplevde som engasjerande og lærerike, og at dei har bidrege til konkrete verktoy for mottak av nye tilsette og studentar.

Samstundes peikar personalet på at tema og arbeidsmåtar til tider har vore for overordna og lite knytte til konkrete kvardagsutfordringar «på golvet», og at mange ulike metodar og prosjekt parallelt kan gjere det vanskeleg å halde oversikt og ta arbeidet heilt inn i praksis. Erfaringane peikar på behov for tydelegare struktur, færre og meir spissa satsingar og sterkare kopling mellom verkstad, avdelingsvise casar og dagleg arbeid med barn, som viktige premissar for vidare utviklingsarbeid i barnehagen.

2. Hvilke erfaringer har pedagogiske ledere i arbeidet med å utvikle barnehagen som en lærende organisasjon? *Bjørn-Arild Fuglesten*

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

Paperet er på bakgrunn av en studie tilknyttet mitt ph.d. prosjekt. Studien har tatt sikte på å innhente erfaringer fra pedagogiske ledere. Gjennom et kvalitativt design har jeg brukt intervju som metode for å innhente erfaringer fra pedagogiske ledere om deres syn på å utvikle barnehagen som en lærende organisasjon. Studien har tatt utgangspunktet i følgende forskningsspørsmål: «Hvilke erfaringer har pedagogiske ledere i arbeidet med å utvikle barnehagen som en lærende organisasjon?». Analysemetoden av studiens datamateriale er stegvis-deduktiv induktiv (SDI) metode. Her har det etappevis blitt utviklet konsepter fra rådata. Hovedmålet har vært å arbeide mot generaliseringer hvor teori kombineres med empirisk forankring (Tjora, 2021, s. 20).

Etter analyse av empirien har det blitt identifisert fire sentrale praksiser: Ledelse, Medbestemmelse, motstand og utfordringer, Tid til møter og plantid, og Utvikling og kompetanseheving. Funnene viser at pedagogiske ledere har erfaring med systematisk problemløsning, lærer fra egen erfaring og tidligere historie og lærer av andres beste praksis. Studien kan gi indikasjoner om at barnehager er lærende organisasjoner, og viser tegn til operasjonalisert praksis, men kan ikke bekrefte dette på generelt nivå. Det tre forbedringsområder: (a) eksperimentering med nye tilnærminger, (b) refleksjon over egne og andres suksesser og fiaskoer, (c) effektiv kunnskapsoverføring på tvers av organisasjonen.

3. Læringsprosesser i barnehagebasert kompetanseutvikling: samarbeid mellom barnehager og UH-sektor i utvikling av digital praksis. *Maria Dardanou¹, Jeanett Pettersen², Torstein Heimdal¹*

¹UiT Norges arktiske universitetet, Tromsø, Norway. ²Nord universitet, Levanger, Norway

Denne presentasjonen bygger på en studie av læringsprosesser i et treårig regionalt kompetanseutviklingsarbeid om digital praksis i barnehagen, gjennomført i samarbeid mellom tre barnehager i Trøndelag, Nord universitet og UiT Norges arktiske universitet. Studien undersøker hvilke arbeidsformer, samarbeidsprosesser og endringer i praksis ansatte beskriver som betydningsfulle for profesjonell læring og utvikling av en helhetlig, bærekraftig og pedagogisk forankret digital praksis.

Studien er forankret i forskning om profesjonell læring og research-practice partnerships, der kompetanseutvikling forstås som en situert, kollektiv og relasjonell prosess (Arce-Trigatti et al., 2018; Coburn et al., 2013; Salo et al., 2024). I norsk barnehagekontekst forstås barnehagebasert kompetanseutvikling som praksisnær, kollektiv og utviklet i partnerskap mellom barnehager og UH-sektor (Haugset et al., 2019; Sivertsen et al., 2020).

Det empiriske materialet består av spørreskjemadata fra ansatte i de tre barnehagene. Spørreskjemaet kombinerte lukkede vurderingsspmåls og åpne refleksjonsspmåls om erfaringer med kompetanseutviklingsarbeidet. De åpne svarene analyseres tematisk, inspirert av Braun og Clarke (2006, 2019), med særlig oppmerksomhet mot hvordan ansatte beskriver forhold som har støttet læring, refleksjon og endring i praksis underveis i utviklingsarbeidet.

Bidraget diskuterer hvordan barnehagebasert kompetanseutvikling kan forstås som en kollektiv læringsprosess, og hvordan samarbeid mellom barnehager og UH-sektor kan støtte varig profesjonsutvikling i digital praksis. Samtidig belyses partnerskapets doble formål: å utvikle kollektiv kunnskap og kvalitet i barnehagen, og å tilbakeføre erfaringer og oppdatert praksiskunnskap til lærerutdanningene.

4. Tverrestetiske læreprosesser med de yngste barna i barnehagen. *Anne-Mette Liene, Monica Klungland*

Universitetet i Agder, Kristiansand, Norway

Dette pågående forskningsprosjektet er en videreutvikling av vår egen tidligere tverrestetiske forskning og undervisning i barnehagelærerutdanningen (Klungland & Liene, 2023a, 2023b, 2025). Prosjektet er et samarbeid mellom kunstfag, pedagogikk og praksisfeltet. Gjennom samarbeid med en pedagogisk leder i barnehage innhenter vi kunnskap og erfaring fra praksisfeltet for å styrke praksisnære undervisningsformer i kunstfagene i barnehagelærerutdanningen. Med dette ønsker vi å bidra til å lage en tydeligere sløyfe og sammenheng mellom undervisning på campus og praksisfeltet.

Prosjektet undersøker hvordan vi kan skape kunstneriske uttrykk inspirert av de yngste barnas lek, og hvordan disse uttrykkene kan brukes i undervisning for å løfte kunstfagenes relevans i utdanningen.

Vår metodologi i prosjektet er a/r/tografi, en forskningstilnærming hvor rollene som kunster(artist), forsker (researcher) og lærer (teacher) flettes i hverandre (LeBlanc & Irwin, 2019). I feltarbeidet i barnehagen observerer vi de yngste barnas estetiske dimensjon i lek med materialer. Utfra observasjonene vi gjør i barnehagen, vil vi utforme et tverrestetisk performativt uttrykk som vi gjennomfører i barnehagen. Denne arbeidsformen blir tatt videre til undervisning i kunstfag i barnehagelærerutdanningen. Datamaterialet vil være observasjoner, film, feltnotater og utøvende deler.

Teoretisk lener vi oss på forskning knyttet til de yngste barna som ressurs i skapende prosesser (Liene, 2019), småbarnspedagogiske praksiser i barnehagen (Nome & Menning 2024, Menning, 2024, Menning & Kampmann 2021), og materiell-kollektive praksiser (Klungland, 2022).

Prosjektet vil bidra til å vise hvordan lek og skapende aktiviteter kan utvide kvalitetsbegrepet og fremme kvalitet i barnehagen.

5. Éi bok – alt kan skje! Bildeboka som utgangspunkt for et helhetlig arbeid med lesing i barnehagen. *Katarzyna Tunkiel, Monica Gundersen Mitchell, Trude Hoel*

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

Barnehagen skal, i tråd med Rammeplanen, benytte varierte og tverrfaglige arbeidsmåter som legger til rette for barns medvirkning, nysgjerrighet og ulike uttrykksformer (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 43). Barn skal også erfare ulike formidlingsmåter av tekster som kilde til estetiske opplevelser og kunnskap (s. 48). Å inkludere elementer av prosjektarbeid og estetiske tilnærminger i barnehagens lesepraksis, kan fremme barns meningsskaping, engasjement og lek (Samuelsson, 2023; Tjåru & Höglund, 2025).

Det kan også bidra til at barnehagen arbeider systematisk med lesing, noe som er etterspurt i tidligere forskning (Hoel mfl., 2025). Med bakgrunn i dette, har vi i denne pågående studien invitert barnehageansatte med særlig interesse for høytlesing til å fordype seg i éi utvalgt bildebok med sine barnegrupper over en avgrenset periode. Målet er å undersøke et mangfold av arbeidsmåter, knyttet til de ulike fagområdene i Rammeplanen, som kan brukes for å realisere potensialet i bildeboka.

Den teoretiske rammen består foreløpig av den økologiske modellen for multimodal lesepraksis (Solstad, 2018), som beskriver det helhetlige arbeidet med lesing og litteratur i barnehagen og som vektlegger lesing som en estetisk tekstefaring. Med utgangspunkt i 9 fokusgruppeintervju med 22 deltakere fra ulike deler av landet, praksisfortellinger og bildedokumentasjon, skal vi i denne presentasjonen diskutere våre foreløpige funn. Disse tyder på en variasjon i tilnærminger til arbeid med bildeboka, hvor bokinspirerte aktiviteter og lek både supplerer, utvider og erstatter boklesingen. Arbeidet virker i stor grad voksenstyrt, men gir også rom for barns medvirkning.

6. Boklek – et bidrag inn i barnehagens lesekultur? *Trude Hoel, Monica Gundersen Mitchell, Katarzyna Tunkiel, Elisabeth Brekke Stangeland*

Nasjonalt lesesenter, Stavanger, Norway

Barn og unge leser mindre og dårligere. Dette har resultert i en nasjonal leselyststrategi (2024-2030), hvor samarbeid mellom barnehage og bibliotek løftes frem som et satsingsområde (Kultur- og likestillingsdepartementet og Kunnskapsdepartementet).

Boklek er et leselysttiltak rettet mot de eldste barnehagebarna, som inviteres til et årlig arrangement på folkebiblioteket. Her møter barna årets Boklek-forfatter eller en formidler, og barnehagene får et eksemplar av årets Boklek-bok. Den utvalgte bildeboka formidles gjennom en leken forestilling, hvor barna involveres gjennom dialog og utforsking. Barnehagene får også forslag til aktiviteter til før og etter arrangementet. Boklek har vært gjennomført i Innlandet siden 2014, og i Rogaland i 2024. Litteraturfestivalen på Lillehammer, fylkesbibliotekene i Rogaland og Innlandet og Nasjonalt lesesenter har et forskningssamarbeid om Boklek.

Målet er å undersøke på hvilke måter Boklek resonerer med barnehagens utvidede lesepraksiser, og de barnehageansattes opplevelser av samarbeid mellom barnehage og bibliotek. Det teoretiske bakteppet for studien er Hylland-Eriksens (2001) dynamiske kulturforståelse – hvor barnehagens lesekultur er en kombinasjon av det stasjonære (røtter) og det bevegelige (impuls) – og Rosas (2019) teori om resonans (gjenklang, berørhet, åpenhet), som et motsvar til samfunnets vektlegging av endring.

Datagrunnlaget er en digital spørreundersøkelse, sendt til et utvalg barnehageansatte som har fulgt barnegrupper til Boklek én eller flere ganger, supplert med fokusgruppesamtaler med barnehageansatte. I tillegg inngår observasjon av og intervju med en gruppe barn på et Boklek-arrangement. I presentasjonen vil vi presentere refleksjoner rundt og foreløpige resultater fra forskningsprosjektet, som belyser hvordan Boklek kan bidra til å understøtte leselyst og kvalitet i barnehagens lesepraksiser.

7. Personalets rolle i lek i barnehagens uterom – individuelle og kollektive læringsprosesser. *Anne Lynngård, Randi Moe*

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

Studien undersøker kollektiv kompetanseutvikling i to barnehager, med særlig fokus på personalets rolle i barns lek i uterommet. Barnehagene ønsket å styrke personalets kompetanse i deltakelse i utelek.

Problemstilling: Hvilke prosesser har vært sentrale for å bevisstgjøre og utvikle personalets rolle i lek i uterommet?

Målet er å bidra med ny kunnskap om prosesser som fremmer kollektiv kompetanseutvikling. Prosesser forstås som dynamiske og kontinuerlige bevegelser i personalgruppen knyttet til læring, refleksjon og praksisendring.

Studien er teoretisk forankret i Senges (2006) teori om lærende organisasjoner, Merleau-Pontys (2012) kroppsfenomenologi, profesjonelle læringsfellesskap (Stoll et al., 2006) og sosiokulturelle læringsperspektiver (Vygotsky, 1978; Säljö, 2001; Wells et al., 2008).

Studien har en kvalitativ tilnærming. Datamaterialet består av referater og forskernes egne notater fra prosjektgruppemøter, personalmøter, gruppeevalueringer og fokusgruppeintervju, samt styrer og prosjektgruppens evalueringer.

I funnene fremheves følgende tema som sentrale for bevisstgjøring av personalets kompetanseutvikling: (1) ledelse og god forankring i hele personalet (2) arbeidsmåter som bidrar til aktiv deltakelse (3) endringsprosesser må knyttes til personlig utvikling og felles læring, (4) endrede personalroller har fått positiv betydning for barns lek.

Funnene viser at refleksjon, diskusjon, erfaringsdeling og praktiske arbeidsoppgaver var sentrale. Metoder som pedagogisk sol, IGP, praksisfortellinger og barnehagepedagogiske verksteder var viktige. Særlig fremheves verksteder med praktiske og kroppslige tilnærminger som betydningsfulle i kompetanseutviklingen. I presentasjonen vil vi spesielt utdype tema 2 - arbeidsmåter

8. "Tilvenning" i barnehagen før og nå: Tradisjoner, nye perspektiver og handlingsrom. *Lina Lillebø Bjunes*

NLA Høgskolen, Bergen, Norway

Når barn begynner i barnehagen, blir de møtt av en pedagogisk praksis omtalt som «tilvenning». I kvalitative intervjuer med tolv pedagogiske ledere, har jeg søkt svar på følgende forskningsspørsmål: Hvordan beskriver pedagogiske ledere arbeid med «tilvenning» i den kulturelt mangfoldige barnehagen? Hvordan beskrives ledelse i arbeid med «tilvenning», og hvordan vurderer lederen sitt handlingsrom? Spørsmålene i intervjuguiden er bl.a. inspirert av sosial epistemologi og Krügers teori om det curriculære rom (Krüger, 2018; Ødegaard og Krüger, 2012). Der settes det fokus på faktorer som kan påvirke pedagogisk praksis, som tradisjoner, relasjoner, tid, politikk og økonomi. Det er brukt refleksiv tematisk analyse (Braun & Clarke, 2022).

Jeg vil i denne presentasjonen løfte frem før-og-nå perspektiver fra pedagogiske ledere som har lang erfaring, og har sett endringer i arbeid med «tilvenning». Noen sier at rammene var bedre før i form av kortere dager, mindre barnegrupper og flere ansatte per barn. Mens det ses som positivt at det nå er mer fokus på barns medvirkning, og endret barnesyn. De som har «bare» 5-10 års erfaring, peker på endringer ved at man før hadde tre dagers «tilvenning», men nå bruker lengre tid, og har flere besøk i forkant av oppstart.

Informantene opplever å ha handlingsrom selv om det foreligger konkrete planer for arbeid med «tilvenning», og sterke tradisjoner. Men da til en viss grad blant annet pga økonomi.

Nøkkelord: Tilvenning, overgang, tradisjoner, ledelse, handlingsrom.

9. Mellom endringskompetanse og kapitulasjon: En case studie av konsekvenser av vedvarende organisatorisk usikkerhet blant ansatte i barnehage. *Hilde Kartveit Sundnes, Svitlana Holovchuk*

NLA, Bergen, Norway

Tidligere forskning på endringsledelse og arbeidsmiljø viser at organisatoriske endringer kan føre til både utvikling av endringskompetanse og til belastninger som stress, utbrenthet og resignasjon. Det er imidlertid begrenset forskning på hva som skjer når endringene ikke er enkeltstående, men gjentatte, uavklarte og langvarige i en barnehage-kontekst, og når de berører både profesjonell identitet og tilhørighet til et lokalsamfunn.

Endringsarbeidet i case- barnehagen tok opprinnelig utgangspunkt i DUEN-modellen, med mål om å utvikle en felles pedagogisk retning etter sammenslåingen av to barnehager. Imidlertid ble dette arbeidet raskt påvirket av en rekke eksterne faktorer og beslutninger som førte til betydelige organisatoriske endringer. Reduksjon i antall avdelinger og ansatte, styrer bytte og flytting etc. Summen av disse hendelsene gjorde at det opprinnelige, planlagte endringsarbeidet i stor grad ble utfordret. Fokus ble i økende grad flyttet fra langsiktig utvikling til håndtering av løpende endringer og usikkerhet.

Personalgruppen er fulgt i en toårsperiode. Mot slutten ble hele personelt delt inn i mindre grupper der vi utføre semistrukturerte gruppeintervjuer basert på spørreskjema om blant annet motivasjon og endringer. Vi har utført tematisk analyse og foreløpige funn viser hvordan vedvarende endringer og usikkerhet negativt påvirker ansatte i denne barnehagen, men at arbeidsmiljø og kollegastøtte gjør endingene håndterbar.

Problemstilling: Hva gjør gjentatte og langvarige organisatoriske endringer, preget av usikkerhet om arbeidsplassens videre eksistens, med ansatte i en barnehage?

Teoretisk baserer studien seg blant annet på Rydland & Lang`s artikkel om endring og det uforutsigbare og Meyer & Stensaker om endringskapasitet.

Nøkkelord; Endringskompetanse, endrings tretthet, motivasjon, barnehageansatte

10. Vad behöver barn kunna för att delta i en fantasilek? *Camilla*

Björklund, Magnus Karlsson, Cecilia Wallerstedt

Göteborgs universitet, Göteborg, Sweden

I den svenska läroplanen för förskolan (lpfö18/2025) står att barn ska ges möjlighet att utveckla sin fantasi och föreställningsförmåga. Den forskningsbaserade kunskapen om fantasi och föreställningsförmåga är dock begränsad, och särskilt hur fantasi och föreställningsförmåga kan förstås som lärandeobjekt i förskolans lekorienterade verksamhet. I ett pågående projekt undersöker vi i samverkan mellan 8 förskollärare och 3 forskare hur det är möjligt att didaktiskt arbeta med detta i barngrupper med 3-5-åringar.

En grundläggande fråga i studien är vad förmågan att fantisera innebär, sett ur barns perspektiv. Vygotsky (1930/2004) hävdade att fantasier är kombinationen av tidigare erfarenheter. Det skulle betyda att barn, som har färre erfarenheter än vuxna därför har mer begränsad föreställningsförmåga. Luria (1976) visar att vuxnas föreställningsförmåga även begränsas eller gynnas av utbildning och erfarenheter. I vår studie undersöker vi vad som karakteriserar barns utvecklade fantasi i och med att barn deltagit i narrativ lek där förskollärare didaktiskt utmanat deras lekerfarenheter.

Vi utmanar därmed fantasi och föreställningsbegreppet genom att gå utanför ”vidgade erfarenheter”. I tre intervjuer – före, under och efter det läsårslånga utvecklingsarbetet med narrativ lek framträder en utveckling. Utvecklingen består dels i fantasi som ökad flexibilitet i ett framväxande narrativ, dels som förmåga att binda samman element till en berättelse med koherens. Forskningen bidrar med fördjupad förståelse för vad det innebär att kunna fantisera och föreställa sig något påhittat, som kan tillämpas i förskolans arbete med barns utveckling av fantasi och föreställningsförmåga.

11. Lekelaboratorier i barnehagen: Rom og materialitet som invitasjoner til lek og utforskning. Birgitte Stien Nordbø

Universitetet i Agder, Institutt for Visuelle og sceniske fag, Kristiansand, Norway

Presentasjonen tar utgangspunkt i det praksisnære og kunstbaserte forskningsprosjektet *Fra workshop til praksis* (2025-2026). Prosjektet fulgte tre barnehagelæreres prosess med å skape estetiske lekelaboratorier som inviterte barn til lek og utforskning. Forskningsprosjektet er godkjent av SIKT og gjennomført i forbindelse med Rekomp/ tilskuddsordningen (Statsforvalteren, 2024).

Presentasjonen bygger på deltakende observasjon og intervju knyttet til lekelaboratoriet *Vann på mange måter*, der barnehagens gymrom ble transformert til et sanselig utforskningslandskap. Analysen er forankret i Hartmut Rosas resonansbegrep og undersøker hvordan rom, materialer og kunstfaglig iscenesettelse kan skape betingelser for at barn blir berørt, responderer og inngår i transformative utforskningsprosesser.

Funnene viser at kvalitet også kan forstås som muligheten til å erfare nærvær, fordypning, undring og fellesskap. Når barn får tid til å utforske åpne materialer på egne premisser, oppstår lek i meningsskapende møter mellom barn, materialer og omgivelser. Resonans lar seg ikke planlegge eller kontrollere, men kan muliggjøres gjennom estetiske opplevelsesrom preget av åpenhet, tillit og tid.

Fagområdet kunst, kultur og kreativitet i barnehagens rammeplan (Kunnskapsdepartementet, 2017) fremhever barnehagens ansvar for å gi barna estetiske erfaringer i ulike former som stimulerer til undring, nysgjerrighet, utforskning, fordypning og progresjon. Presentasjonen retter seg mot den skapende barnehagen, og viser hvordan kunst, kultur og kreativitet kan åpne rom for barns egne uttrykk.

12. Fra tradisjonell klasseromsundervisning til studentaktive workshops. *Henriette Oseth-Andersen, Monica Karlsen*

USN, Notodden, Norway

Formålet med studien er å undersøke hvordan studenter erfarer studentaktive workshops som pedagogisk tilnærming i barnehagelærerutdanningen, og hvordan disse oppleves å bidra til engasjement, deltakelse og profesjonell læring. Studien søker å belyse følgende forskningsspørsmål:

1. Hvordan erfarer studenter studentaktive workshops
2. Hvilken betydning tillegger de disse læringsaktivitetene for egen læring og profesjonsutvikling?

Hvordan læringsaktiviteter, undervisningsformer, ressurser og vurdering organiseres, har stor betydning for studentenes læring (Kirkwood & Price, 2014). Tidligere studier viser at læringsmiljøer som fremmer aktiv studentdeltakelse, støttet av sterke pedagogiske prinsipper og profesjonell ekspertise, er mer effektive enn lærerstyrte eller resultatfokuserte modeller (Damsa & de Lange, 2019).

Studien bygger på skriftlige refleksjoner fra 20 studenter som har deltatt i studentaktive workshops. Med utgangspunkt i teori om studentsentrert læring (Damsa & de Lange, 2019) og en fenomenologisk forståelse av erfaring som kunnskapskilde (van Manen, 2016), analyseres materialet gjennom tematisk analyse (Braun & Clarke, 2006).

Studien følger gjeldende forskningsetiske retningslinjer og krav til personvern.

Studien vil bidra med kunnskap om hvordan studentaktive workshops kan utformes for å støtte profesjonsrelevant læring i barnehagelærerutdanningen, og gi innsikt i sammenhengen mellom pedagogisk design, studentengasjement og profesjonsutvikling.

Aktiv læring, Bachelorutdanning i barnehagelærerutdanningen, Pedagogisk design, Praktikerforskning, Studentsentrert læring

13. Å forstå lek fra innsiden. *Monica Karlsen*

USN, Notodden, Norway

Studien utforsker hvordan barnehageansatte forstår sin rolle i barns lek etter å ha erfart «lek fra innsiden», og hvilke innsikter dette gir om støtte, inkludering og barns muligheter for medvirkning og deltakelse.

Tidligere studier viser at voksne ofte undervurderer kompleksiteten i barns lek, særlig mikroprosessene knyttet til rammesetting, tilgang til roller og meningsskaping. Barns deltakelse er avhengig av relasjonell støtte og tydelige strukturer. Studiens teoretiske rammeverk er basert på Berit Baes teori om anerkjennende pedagogikk.

Studien har et kvalitativt, fenomenologisk informert design. Datamaterialet består av skriftlige refleksjoner fra barnehageansatte som, i forbindelse med en workshop, fikk tildelt roller og deltok i improvisert rolleleik. Materialet ble analysert ved hjelp av tematisk analyse (Braun & Clarke, 2012), med åpen koding og fokus på voksnes roller, inkludering, lekens rammer og barns handlingsrom.

Studien følger vanlige forskningsetiske retningslinjer: frivillig deltakelse og informert samtykke, data ble anonymisert og inneholdt ingen sensitive opplysninger, GDPR-krav ble ivaretatt, og det ble lagt særlig vekt på å sikre deltakernes integritet og trivsel.

Foreløpige funn indikerer at voksne som erfarer lek fra innsiden, får en tydeligere forståelse av barns sårbarhet i etablerte lekerammer. De peker på at leken bryter sammen uten felles referanser, en innsikt som er sentral for demokratisk deltakelse. Workshop-formatet styrker profesjonell kompetanse ved å øke voksnes bevissthet om lekens mikro-dynamikker og inkludering.

14. Ryddetid og måltid som gjenkjennelige (og fremmedgjørende) rutiner i barns overganger til storbarnsavdeling. Tina Binfield-Skøie

Universitetet i Agder, Kristiansand, Norway

De fleste barn i norske barnehager opplever overganger mellom avdelinger eller grupper i løpet av barnehagetiden. Sentralt for overgangene er at barn møter endringer i rutiner og barnehagehverdagen, både i form av nye relasjoner, men også i form av nye måter å organisere barnehagehverdagen. I denne studien undersøkes hvordan barn møter hverdagsrutiner i overgangen fra småbarnsavdeling til storbarnsavdeling.

Studien bygger på et etnografisk feltarbeid i to norske barnehager, der 13 barn ble fulgt i overgangen til storbarnsavdeling. Analysen er inspirert av tematisk analyse, med mål om å identifisere mønstre på tvers av det empiriske materialet. Studien er gjennomført i tråd med forskningsetiske retningslinjer, med særlig vekt på barns muligheter til å gi uttrykk for samtykke.

Analysen retter oppmerksomheten mot to sentrale hverdagsrutiner som er til stede fra barns første dag på ny avdeling; *ryddetid* og *måltid*. Et kjennetegn ved ryddetiden er at den igangsettes av et signal, ofte bjelle, der det ligger en forventning fra ansatte om at barn deltar i ryddingen. Måltid kjennetegnes av å vente på andre barn og forventninger om selvhjulpenhet. Ryddetid og måltid er rutiner barna allerede har erfaringer med fra småbarnsavdelingen, og som fremstår gjenkjennelige på tvers av avdelinger. De foreløpige funnene peker på at slike rutiner kan skape kontinuitet i overgangen. Samtidig innebærer endringer i hvordan rutinene gjennomføres på storbarnsavdelingen nye krav til barns deltakelse. Dette kan skape utfordringer for overgangsbarna og dermed en potensiell fremmedgjøring i overgangen. Dette synliggjør behovet for aktiv støtte fra ansatte for å fremme barns deltakelse.

15. Ledelse av avdelingsmøter in barnehagen. *Jeanett Pettersen, Lisbeth storholmen*

Nord universitet, Levanger, Norway

Denne studien undersøker barnehagens avdelingsmøter. Formålet med studien er å undersøke avdelingsmøtenes organisering og struktur, avdelingsmøtenes innhold, hvordan avdelingsmøter ledes og hva hensikten og målene med avdelingsmøter er.

Studien er en kvalitativ case studie. Datainnsamlingen foregikk ved å bruke flere metoder. Vi observerte avdelingsmøter, gjennomførte individuelle intervju med pedagogiske ledere og styrere, og vi hadde gruppeintervju med det øvrige personalet som var deltakere på avdelingsmøtene. Kravene til informantbarnehagene var at barnehagene måtte være i et partnerskap med universiteter eller høyskoler gjennom praksissamarbeid, ordningen med lærerutdanningsbarnehager og/eller tilskuddsordningen, de måtte også ha flere enn to avdelinger. Vi har i denne studien undersøkt 4 avdelinger i 2 barnehager.

Vi har funnet følgende tre hovedtema; Det er uklart hva avdelingsmøter skal føre til og for hvem, møteledelse har betydning for organisering av møtene og at innholdet på avdelingsmøtene står i sammenheng med hvor lenge personalgruppen har arbeidet sammen og hvor mye erfaring pedagogisk leder har.

Irgens (2010) profesjonelle utviklingshjul der utviklingen ses på som en sirkulær og kontinuerlig prosess der ulike nivåer påvirker hverandre, brukes som forståelsesramme i diskusjonene av resultater. Vi diskuterer individuelle og kollektive oppgaver, faglig utvikling i samarbeid med ledelse og innhold i avdelingsmøter og vi ser dette fra de ulike yrkesgruppene i personalgruppene.

16. “We are building a car!” Retrovation at the interface of early childhood education for sustainability and the ethics of care.

Francesca Vaghi

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

‘Retrovation’ is an emergent concept, predominantly used in the fields of economics and management (Suddaby and Laasch 2020; Sedita 2024) and heritage studies (Suominen and Sivula 2016). It denotes an approach to responsible innovation that looks to past technologies and modes of production to promote sustainable practices. Despite its origins in unrelated disciplines, the concept is gaining attention within education, including in early childhood education and care (ECEC) (Skarprud et al., forthcoming), and is particularly significant when situated within debates on education for sustainability.

Drawing on semi-structured interviews with ECEC professionals, and ethnographic fieldwork carried out in two kindergartens in Western Norway, this paper argues that ‘retrovation’ is central to daily routines in kindergartens. Research data collected with professionals presents rich insights into how principles of recycling, reusing, and ‘low-tech’ are being thought about and implemented, from the use of recycled materials to make ‘sensory toys’ for the youngest children in kindergartens, to a low-waste approach to food and mealtimes. Simultaneously, participant observation with children reveals that children often naturally gravitate to using recycled or simple materials in their play, like ‘building a car’ with a dis-used carton box, or ‘making fishing rods’ using sticks during forest walks.

Applying these empirical findings to existing literature, the paper identifies how ECEfS principles map on to current definitions and typologies (De Noni et al. 2026) of ‘retrovation’, and situates these insights within an ethics of care framework (Tronto 2010, 2020; The Care Collective 2020; Raven 2026) in order to make policy-relevant recommendations.

17. Undring og utforsking i barnehagen. Prosjektbaserte arbeidsmåtar og førstehandserfaringar med naturelement i innandørs aktivitet.

Septina Einarsdottir, Gerd Sylvi Steinnes

Høgskulen i Volda, Volda, Norway

Denne delstudien byggjer på ein studie av undring og utforsking gjennom prosjektbaserte arbeidsmåtar i barnehagen (Einarsdottir, 2025). Studien er gjennomført som ein enkeltcasestudie i éin barnehage. Delstudien tek utgangspunkt i empirisk materiale som omfattar videoopptak og videostimulerte refleksjonsintervju med personalet, og er reanalysert i lys av ei ny problemstilling. Studien er godkjend av SIKT. Føremålet med studien er å belyse korleis utforskande arbeidsmåtar kan leggje til rette for undring og utforsking i planlagde innandørs aktivitetar i barnehagen.

I norsk forskingskontekst har tidlegare studiar i hovudsak hatt merksemd på barns utforsking i utandørsmiljø (Jacobsen et al., 2025). I kontrast til dette undersøker vi korleis integrering av naturelement i innandørsmiljø kan støtte små barns kroppslege, førstehands erfaringar og erfaringsbasert læring gjennom undring og utforsking. Studien er teoretisk forankra i Reggio Emilia-filosofien, med vekt på barnet som kompetent og aktiv medkonstruktør av kunnskap, miljøet som ein «tredje pedagog», og pedagogen som utforskande medaktør (Malaguzzi, 1994; Rinaldi, 2009). Pedagogisk dokumentasjon og felles refleksjon vert forstått som sentralt for å fremje læring, profesjonell utvikling og ein reflekterande pedagogisk kultur (Dahlberg & Moss, 2009).

Førebelse funn viser at personalet legg vekt på å arbeide undersøkjande, som medforskarar og prosessleiarar i barns utforsking. Arbeidet er prega av fleksibel og utforskingsorientert planlegging, openheit for det uventa og ein praksis der barns spørsmål og tenking er retningsgivande for prosjektutviklinga. Samla peikar funna mot ein relasjonell, utforskande og kontekstsensitiv pedagogisk praksis der samspelet mellom barn, personale og miljø fremjar undring, kreativitet og meningsfull deltaking i innandørs aktivitetar i barnehagen.

18. «Min måte å lede på vil bety noe for kvaliteten» - Betydning av ledelse for en god barnehage. Per Einar Sæbbe, Carl Cato Wadel

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

Barnehagekvalitet forstås gjerne som i hvilken grad barnehagen oppfyller faglige og samfunnsmessige kriterier for hva som kjennetegner en god barnehage (Eidsvåg, 2026). Tidligere forskning viser at god ledelse, kompetent og stabilt personale samt felles målsettinger er sentrale kjennetegn ved gode barnehager (Alvestad & Gjems, 2021), og at arbeidsmiljø har betydning for kvalitet (Holte et al., 2022). Det er imidlertid behov for mer kunnskap om hvordan barnehageledere selv forstår sitt handlingsrom og sin betydning i kvalitetsutviklingsarbeidet.

Studien har som formål å undersøke hvilken betydning barnehagelederes ledelse har for utviklingen av en god barnehage. Følgende forskningsspørsmål belyses: (1) Hva kjennetegner en god barnehage sett fra barnehagelederes perspektiv? (2) Hvilke faktorer oppfatter barnehageledere som sentrale i kvalitetsutvikling? (3) Hva mener barnehageledere at de påvirker gjennom sin ledelse som har betydning for utviklingen av en god barnehage?

Studien har en kvalitativ tilnærming og bygger på gruppesamtaler og individuelle intervjuer med åtte barnehageledere fra ulike typer barnehager. Funnene analyseres i lys av perspektiver på struktur-, prosess- og innholdskvalitet og sammenhengen mellom disse kvalitetsfaktorene. Studien bidrar med praksisnær innsikt i sammenhengen mellom ledelse og kvalitet, og vil ha relevans for videre utvikling av ledelsespraksis i barnehagesektoren.

Referanser

Eidsvåg, G. M. (2026). Barnehagen – en introduksjon. Universitetsforlaget.

Alvestad, M. & Gjems, L. (2021). Pedagogisk kvalitet i barnehagen. Universitetsforlaget. iii
Holte et al. (2022).

«Når det dirrer i rommet» – sammenhenger mellom arbeidsmiljø og kvalitet i barnehagetjenesten. (Rapport-40-2022). NORCE Helse og Samfunn.
<https://www.ks.no/contentassets/284e16590e2c496182584bf102a85c16/RapportNORCEBarneha geSammenheng.pdf>

19.«Utforsking av en spilledåse- Musikk og sanselig utforsking. Beate Gilje Tumyr, Helga Vössing-Lahmeyer

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

Her presenteres et barns utforsking av en spilledåse belyst gjennom fagene naturfag og musikk. Den teoretiske og flerfaglige utforskningen av et barns møte med en spilledåse tar utgangspunkt i en barnehagelærers praksisfortelling som beskriver hvordan et lite barn utforsker en lydinstallasjon og melodien den lager. Den første delen analyserer lydutforskingen fra et naturfagdidaktisk perspektiv. Den andre delen belyser situasjonen fra musikkfaglige og psykologiske perspektiver.

Naturfaglige perspektiver: Praksisfortellingen inspirer til å trekke fram de yngste barna og deres behov og muligheter til å utforske og begripe naturfenomener. Både praksisfeltet og barnehagelærerstudenter uttrykker at det er utfordrende å legge til rette for naturfaglige opplevelser for de yngste. Praksisfortellingen åpner mange dører til naturfag og viser at også de yngste velger tekniske installasjoner for å utforske med alle sanser. Barnets oppmerksomhet analyseres ved hjelp av Fischer & Madsen (2002) sine oppmerksomhetsfaser.

Musikkfaglige perspektiver: I den andre delen fremheves barnets behov for å søke ro og avgrense seg fra omverdenen, hva hun gjør og hvordan hun møter musikken. For det andre belyses samspillet mellom barnet og barnehagelæreren, og for det tredje ses disse aspektene i lys av Daniel Stern (2023) og hans perspektiver på barns selvutvikling. I møte med andre gir utviklingen av ulike relasjonsområder barnet muligheter til å relatere seg til omverdenen på nye måter.

20. Sammenheng i barnehagelærerutdanningen?

Barnehagelærerutdanneres vurderinger av koblingen mellom undervisning, praksis og forberedelse til den pedagogiske lederrollen.

Lavdim Alihajdaraj

USN, Drammen, Norway

Denne studien undersøker hvordan barnehagelærerutdannere vurderer sammenhengen mellom klasseromsundervisning, praksisopplæring og studentenes forberedelse til den pedagogiske lederrollen i barnehagen. Formålet er å bidra med kunnskap om pedagogisk ledelse som profesjonsrettet og arbeidslivsrelevant dimensjon i barnehagelærerutdanningen.

Tidligere forskning viser at nyutdannede barnehagelærere beskriver overgangen til yrket som krevende, særlig knyttet til lederrollen og anvendelse av faglig kunnskap i praksis. Samtidig etterspør studenter sterkere koblinger mellom undervisning, praksis og yrkesutøvelse.

Det teoretiske rammeverket bygger på perspektiver på koherens i profesjonsutdanning, overgang fra utdanning til arbeid og arbeidslivsrelevans. Studien har et tverrsnittlig surveydesign og bygger på en spørreundersøkelse blant 243 pedagogikklærere og praksislærere ved ulike barnehagelærerutdanninger i Norge. Analysen kombinerer deskriptiv statistikk, korrelasjonsanalyser og tematisk analyse av åpne svar.

Funnene viser at praksisopplæringen vurderes som den tydeligste læringsarenaen for pedagogisk ledelse, mens klasseromsundervisningen framstår som mindre tydelig. Samtidig er respondentene mer delte i vurderingen av om utdanningen samlet forbereder studentene på den pedagogiske lederrollen. Korrelasjonsanalysene viser at vurderingen av klasseromsundervisningen har sterkest sammenheng med vurderingen av utdanningens forberedende funksjon. Studien peker dermed mot delvis overgangskoherens: utdanningen framstår som relevant, men ikke fullt ut forberedende. Lederforberedelse kan derfor ikke knyttes til én læringsarena alene, men må forstås i lys av hvordan klasseromsundervisning og praksisopplæring kobles gjennom faglige begreper og analytisk bearbeiding. Funnene aktualiserer behovet for å styrke slike koblinger, slik at pedagogisk ledelse kan utvikles som et mer sammenhengende og profesjonsrettet kunnskapsområde i barnehagelærerutdanningen.

21. Tegnelek – og et lykketreff en oktober-morgen. Vigdis Dagsdatter Øien

DMMH, TRONDHEIM, Norway

«Det er en mørk oktober-morgen i kunst- og håndverksalen. Temaet er tegnelek, og studentene har nettopp funnet plassene sine rundt det store papiret på gulvet. Plutselig fylles gangen av barnelatter; en barnehage er på besøk ved DMMH. Spontant inviteres hele gjengen inn for å tegne med oss.»

I denne presentasjonen zoomer jeg inn på hendelser fylt med skaperglede og livsappetitt. Jeg belyser hvordan eksperimenterende tegning kan fremme lekenhet, fantasi og selvuttrykk. Hva skjer når barn blir delaktige i klasserommets tegnelek? Hvordan møter studentene barnas kompromissløse impulser og nysgjerrighet?

Studentene ble medvandrere i en prosess der veien ble tråkket opp mens de tegnet sammen med barna. Gjennom dette samspillet satt innsikten plutselig i hendene og kroppen. Det ble tydelig at læring ikke er et ferdig resultat, men en bevegelse i handling mellom kropp, materiale og tanke. En erfaring som skapes ved å gjøre og ved å bli berørt.

Med utgangspunkt i Tim Ingolds begreper *meshwork* og *wayfaring* (2011), kan læring forstås som en vandring uten kart, der veien blir til mens man går. Tegneleken illustrerer at læring kan være en sanselig og utforskende prosess snarere enn kontrollert måloppnåelse. Som Kierkegaard sa: «Livet må leves før det kan forklares». Skapende praksis lar oss erfare først, for så å forstå.

Velkommen inn i et klasserom der kunnskap skapes gjennom glede, lek, nysgjerrighet og eksperimentering.

Ingold, Tim. *Being Alive: Essays on Movement, Knowledge and Description*. London: Routledge, 2011.

22. Profesjonsidentitet og profesjonell identitet for barnehagelærerstudenter. *Heidi Østland Vala, Ingunn Sælid Sell*

Universitetet i Sørøst-Norge, Notodden, Norway

Profesjonell identitet utvikles gjennom interaksjon med profesjonelle og sosiale forhold (Witteck, 2018), og identitet er nært knyttet til praksis (Wenger, 1998). Profesjonell identitet viser til den personlige og individuelle identitetsdannelsen knyttet til yrkesrollen, mens profesjonsidentitet forstås som en kollektiv, delt identitet (Heggen, 2008, s. 325). Profesjonell identitet kan også sees som en form for selvforståelse (Kelchtermans, 2009). Vi undersøker studenters utvikling av profesjonell identitet på individuelt og kollektivt nivå i lys av deres ledererfaringer i praksisperioden.

Studien er hermeneutisk (Creswell, 2013) og bygger på 18 faglige refleksjonstekster knyttet til praksisperioden fra tredjeårsstudenter i barnehagelærerutdanningen. Alle Data er abduktivt analysert (Tjora, 2026).

Vi har innhentet informert samtykke, vært bevisste på å ivareta anonymitet og hvordan maktaspektet ved våre roller som undervisere og forskere kan ha virket inn på deltakere, tolkninger og resultater. Samarbeid mellom to forskere kan bidra til videre perspektiver i de etiske refleksjonene. Transparens og det å innta ulike perspektiver har vært i fokus (Bertram et al., 2025).

Foreløpige funn viser at studentenes utvikling av profesjonsidentitet og profesjonell identitet kan forstås som en prosess, hvor trygge rammer, gjentatte erfaringer, og refleksjoner i samarbeid med erfarne profesjonsutøvere og lærere er nødvendig.

Implikasjoner kan være å styrke studentenes muligheter og evne til å stille spørsmål, diskutere, forhandle og handle som pedagogiske ledere gjennom utdanningen, i klasseromsundervisning og i praksis. Gjentatte og konkrete erfaringer kan åpne for nye forståelser gjennom utforskende læring, og fremme utvikling av profesjonsidentitet og profesjonell identitet hos studentene.

23. 'Ser du något där borta?': Att skapa förutsättningar för gemensam fantasi i lärarledda aktiviteter i förskolan. *Magnus Karlsson, Camilla Björklund, Cecilia Wallerstedt*

Education, communication and learning, Gothenburg, Sweden

I förskolan ska barn få möjlighet att utveckla sin fantasi- och föreställningsförmåga samt att kunna berätta historier med andra i gemensamma aktiviteter. Utifrån detta var ett syfte i ett praktikinlärande forskningsprojekt att fördjupa kunskapen om hur vi tillsammans kan utveckla och pröva metoder för att stödja barns förmåga att föreställa sig inom ramen för narrativ lek mellan vuxna och barn. I projektet deltog två olika förskolor och åtta förskollärare i två-årscykler. De filmade regelbundet när de deltog i fantasilek tillsammans med barnen, vilka analyserades tillsammans med forskare, i workshops som var tematiskt organiserade utifrån lekresponsiv undervisning (Pramling et al., 2019).

I två sådana lärarledda lekaktiviteter, där barn uppmuntras att föreställa sig saker, visar analysen skillnader gällande inramning (Goffman, 1974) och den gemensamma grund (Clark, 1996) som finns i förhållande till ett övergripande narrativ. Utifrån ett multimodalt interaktionsanalytiskt perspektiv (Mondada, 2019) visar resultaten hur den ena aktiviteten innehåller ett tydligt ramverk och där lärare på ett stegvis sätt, genom olika verbala och kroppsliga resurser, guidar barnen att delta (Rogoff, 2003) i det imaginära ramverket. Den andra situationen består av en mer spontant uppkommen inbjudan till fantasi men som inte knyter an till det övergripande narrativet och som samtidigt bygger på specifik kulturell kunskap vilken flera barn verkar sakna. Studien visar således hur olika inramningar och former av stöttning av lärare får konsekvenser för hur barn får möjlighet att delta och bidra med sina egna fantasiprodukter.

24. Utprøving av intervjuguiden “Hjemmespråk” i foreldresamtaler i barnehagen. *Eirik Tengesdall*¹, *Pernille Bonnevie Hansen*², *Anna Sara Romøren*¹, *Nina Gram Garmann*¹

¹OsloMet, Oslo, Norway. ²Universitetet i Innlandet, Hamar, Norway

Prosjektet «SNAKK: om språk på helsestasjonen» har som ambisjon å styrke oppfølgingen av barns språkutvikling i barnehagen og på helsestasjonen. Som del av et større prosjekt skal vi prøve ut skjemaet *Hjemmespråk: Kort skjema for foreldre* i et utvalg barnehager og helsestasjoner. Skjemaet er kunnskapsbasert og kan fylles ut av foreldre eller brukes som intervjuguide av en barnehagelærer. Selv om skjemaet er utviklet særlig med tanke på arbeid med flerspråklige barn, kan det også brukes sammen med familier som snakker norsk hjemme. Skjemaet har som formål å støtte: 1) barnehagens og helsestasjonens allmennpedagogiske arbeid med flerspråklige barn, 2) foreldresamarbeidet i barnehagen og på helsestasjonen, 3) samarbeidet mellom barnehage og helsestasjonen om barns språkutvikling, og 4) arbeidet med å avdekke risiko for forsinket språkutvikling i begge institusjoner.

Utprøvingen av skjemaet skal gjennomføres i et samarbeid mellom akademia og barnehager. Sammen skal vi blant annet revidere skjemaet, velge tidspunkt i løpet av barnehageåret for utprøving og bli enige om hvordan utprøvingen skal evalueres. Deltagerne til studien skal rekrutteres fra pedagogiske ledere og foreldre i Kanvas-barnehagene. Pedagogiske ledere skal bruke skjemaet i foreldresamtaler og fylle ut et spørreskjema før og etter utprøvingen, mens foreldrene skal fylle ut et spørreskjema etter foreldresamtalen. Studien stiller følgende spørsmål:

1. Hvordan integrerer barnehagelærere *Hjemmespråk* i eksisterende foreldresamtaler?
2. Hvordan opplever barnehagelærere og foreldre *Hjemmespråk* med hensyn til relevans, forståelighet og nytteverdi?

I denne presentasjonen vil vi presentere planene for, og noen foreløpige erfaringer fra, utprøvingen.

25. Å skape rom for alle barn: lekverden og digitale verktøy som inkluderende praksis i barnehagen. *Anne-Line Bjerknes, Martina Tesikova, Ingunn Skalstad*

Universitetet i Sør-Øst Norge, Drammen, Norway

Barnehagens digitale praksis skal bidra til barns lek, kreativitet og læring, og inngå i et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn. Gjennom et etter- og videreutdanningsemne for barnehagelærere, Digital kompetanse i barnehagen, undersøker vi hvordan digitale verktøy kan brukes til å berike lek og inngå i skapende prosesser i barnehagen.

I denne presentasjonen viser vi hvordan seks studenter utviklet og gjennomførte en lekverden på egen arbeidsplass, der digitale verktøy inngikk som en del av den didaktiske rammen. Med utgangspunkt i studentlogger og arbeidskrav analyserer vi hvordan lekverden, forstått som en skapende narrativ didaktisk ramme, har et tydelig inkluderingspotensial.

Funnene viser at lekverden skaper felles mening gjennom et felleskap som skaper trygghet og mulighet til at barn kan delta i leken gjennom kropp, språk, roller og handling. Vi ser også at barn med språklige, sosiale eller andre utfordringer, inkludert utviklingsforstyrrelser, deltar mer aktivt i leken når den er strukturert gjennom et felles narrativ og skapende prosesser. Digitale verktøy brukes primært som støtte for fiksjon, stemning og felles oppmerksomhet og engasjement, samt i skapende prosesser der de skaper ulike produkter i aktiviteter som er tett knyttet til leken, uten å dominere eller erstatte den. Studien bidrar med empiriske perspektiver på hvordan lekverden kan fungere som ramme for inkluderende lekfellesskap, og viser hvordan digitale verktøy kan støtte både skapende prosesser og berike leken.

26. Hvem former legen? Børns emergerende lege i voksenstyrede kreative processer. *Cecilie Ann Alveniz*

Designskolen Kolding, Denmark

I design- og medieproduktion for børn er der fokus på børneinddragelse (Redvall, Jensen, & Christensen, 2023; Damkjær Hansen & Skov Hansen, 2024), men de nuværende praksisser er overvejende styret af voksnes agendaer (Christensen, 2023), og legende metoder er typisk formet af voksnes perspektiver (Druin, 2001; Castella, 2018). I et ph.d.-projekt, der undersøger leg i en børnecentreret designproces (Feder, 2020), og hvordan play design kan fremme børns stemmer, er der gennemført tre empiriske nedslag: observationer af børn i et medieprojekt, deltagerobservationer med rundbold i skolen, samt et eksperiment, hvor børn bygger leg med materialer.

På tværs af disse situationer - alle rammesat af voksne – viser det sig, hvordan børn naturligt udvikler *emergerende* lege. Gennem diverse medier (Karoff, 2014), materialer og sensitive interaktioner (Skovbjerg & Sand, 2022) udtrykker børn sig i en simultan vekselvirkning mellem egne lege og de strukturerede aktiviteter. Særligt leg med lim og en diskussion om en kasse, illustrerer, hvordan børns kreativitet og materielle holdninger bliver synlige i de øjeblikke, hvor børn følger sine egne bestræbelser.

Hvordan kan praktikere – designere, kulturarbejdere, pædagoger – omfavne børns særlige evne til at organisere leg i voksenstyrede situationer (Sutton-Smith, 1997), og udvikle metoder, der rummer børns *deltagende afvigelse*? Ved at sætte børns emergerende lege i dialog med begrebet *playables* (Legaard, 2024), gentænkes antagelser om materials status som afsæt for at udvikle en ligeværdig samskabelsesproces mellem børn og voksne med plads til kompleksitet og nuancer.

27. Et systemisk perspektiv på regulering av barns søvn og hvile i barnehagen. Foreldres krav i møte med profesjonens autonomi. Paal Eckhoff Salvesen, Siri-Ann Storhaug, Gry Mette D. Haugen

DMMH, Trondheim, Norway

Forskning viser i økende grad at søvn og hvile har betydning for barns kognitive utvikling, kreativitet, læring og trivsel. Selv om søvn og hvile kan forstås som individuelle fysiologiske behov, reguleres det i barnehagen innenfor et system av rutiner, dagsrytme, bemanning samt forventninger og krav fra foreldre. Reguleringen skjer dermed i et spenningsfelt mellom profesjonelle vurderinger, foreldres ønsker og krav, samt institusjonelle rammer.

I dette prosjektet har vi samlet inn data gjennom fokusgrupper og individuelle intervju med tilsammen 17 barnehageansatte med minst to års erfaring fra ulike barnehager. Materialet analyseres i lys av Hartmut Rosa sin teori om sosial akselerasjon, hvor moderne samfunn preges av økende tempo, effektiviseringskrav, dokumentasjon og forventninger om kontinuerlig optimalisering. Våre analyser viser at barnehageansatte ofte står ovenfor dilemma knyttet til foreldres krav om regulering av barns søvn og egen profesjonsautonomi. Uformelle og ikke-faglige aktører samt individualiserte behov ligger ofte til grunn for foreldrenes krav. I tillegg styres mye av dialogen mellom profesjonsutøvere og foreldre av digitaliserte verktøy, noe som kan føre til en distanse mellom barnehageansatte og foreldre.

Foreldres ønsker og forventninger knyttet til barns søvn og hvile kan dermed forstås som uttrykk for hvordan akselerasjon og tidslogikker i samfunnet også har betydning for barnehagens praksiser og profesjonelle handlingsrom. Regulering av søvn og hvile som i større grad tar hensyn til foreldres krav enn barnets beste, kan også virke hemmende på barns lek og kreative drivkraft og dermed ha betydning for kvaliteten i barnehagen.

28. Barns transnasjonale tilhørigheter i barnehagen. Foreldre- og ansattperspektiver. *Gunnar Magnus Eidsvåg, Mariella Asikanius*

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

I denne presentasjonen drøfter vi hvordan foreldre og ansatte opplever barnas tilhørighet i barnehagen.

Tidligere forskning understreker at barns tilhørighet er en eksistensiell og sammensatt størrelse (Emilsson & Johanson, 2025), og at foreldre og lærere ser muligheter og dilemmaer knyttet til tilhørighet i barnehagens hverdagsliv (Viljama et al., 2025).

Derfor diskuterer vi hvordan ansatte verdsetter barnas språklige tilhørigheter, og hvilke dilemmaer foreldre har knyttet til språkpreferanser som nøkkel til barns transnasjonale bånd.

Nira Yuval-Davis hevder at den enkelte borgeres liv formes av tilhørighet til ulike samfunn (Yuval-Davis, 2007: 562), og at det er en økende bevissthet om transnasjonal tilhørighet i migrantsamfunn (Odden, 2018). Vår presentasjon belyser hvordan foreldre med migrantbakgrunn opplever at deres transnasjonale tilhørighetsprosjekter blir utfordret, støttet og tilrettelagt i barnehagene de er en del av.

De empiriske dataene for studien består av 6 semistrukturerte intervjuer (N=6) med foreldre og 9 gruppeintervjuer (N=22) med barnehageansatte fra i alt tre barnehager. Alle deltakerne mottok et skriftlig samtykkeskjema som forklarte deres rettigheter angående tilbaketrekning og bruk av pseudonymer.

Vi vil presentere funn som viser hvilke dilemmaer foreldre og lærere står overfor, når de jobber for å sikre at barna hører hjemme i lokale og transnasjonale miljøer, og resultatene fra studien har betydning for diskursen rundt kultursensitiv barnehagepedagogikk og kan informerer beslutningstakere om dilemmaene transnasjonale familier står overfor.

29. Idealer i nyere nordisk lekeforskning – en tracing-and-mapping litteratustudie i opstartsfasen. *Caroline Lindegaard Juul, Maria Fredriksson*

Institutt for barnehagelærerutdanning, Stavanger, Norway

Presentasjonen er en del av et ph.d.-prosjekt, hvis overordnede formål er at undersøge, hvordan 1-3 årige børns leg bliver til i norske barnehager set i lyset af improvisation. Projektet udspringer af en identificeret mangel på sammenhængende viden om kvaliteter og vilkår for tilblivelsen af improvisation i børns lek, inbegripet spontanitet, uforudsigelighed, uregerlighed og inkongruens (ex Jørgensen & Koch, 2024).

Som første delstudie undersøges dette gennem et tracing-and-mapping litteraturstudie, hvor præpositioner anvendes som analytiske redskaber til at følge forbindelser og bevægelser i feltet (Lenz Taguchi, 2016; Bodén, 2021). Tilgangen kan forstås som en dobbeltbevægelse, idet den har til hensigt både at synliggør dominerende idealer i eksisterende forståelser af leg, og søge at skabe nye stisystemer for hvad leg kan og bør være.

Litteratursøgningen gennemføres systematisk i databaser samt gennem snowballing og anbefalinger fra fagfæller. Der inkluderes både empiriske studier og publikationer, der diskuterer legebegrebet, med opmærksomhed på, at barnehagefeltet er et interdisciplinært forskningsområde.

Præsentationen udgør et analytisk nedslag i den igangværende tracing-and-mapping-proces og introducerer foreløbigt fem idealtypiske bevægelser: Leg for, leg og, leg i, leg med og leg mot.

Afslutningsvis inviteres deltagerne til faglig dialog om både foreløbige fund og litteraturstudiets metode.

30.«Elle melle - Du er ute» Om barnehagelærerens forståelse og håndtering av mobbing i barnehagen. *Marianne Torve Martinsen, Anne Kristine Andresen*

Universitetet i Stavanger, Porsgrunn, Norway

Denne studien har som mål å utforske forståelsen av mobbing i norske barnehager. Mobbing er et samfunnsproblem med alvorlige konsekvenser for både enkeltindivider, grupper og folkehelsen. Forskning viser at ulike former for mobbing forekommer i barnehagen (Lund et al., 2015; Aaseth et al., 2021), men det er fortsatt begrenset kunnskap om hvordan slike situasjoner håndteres og følges opp i praksis. Studien undersøker derfor hvordan barnehagelærere håndterer mobbing, samt hvordan ulike mobbesituasjoner blir fulgt opp overfor barna som er involvert.

Tittelen «Elle, melle – Du er ute» viser til en kjent barneregle som ofte brukes i lek for å fordele roller eller velge deltakere på en tilsynelatende tilfeldig og rettferdig måte. Samtidig kan slike regler misbrukes ved at enkelte barn gjentatte ganger blir utelatt fra fellesskapet. Når dette skjer systematisk, kan det bidra til å skape utenforskap og utvikle seg til mobbing som strider mot barns rett til et trygt og godt barnehagemiljø. Reglens tilsynelatende uskyldige karakter kan dermed skjule praksiser som oppleves belastende for barn.

Studien søker å besvare følgende forskningsspørsmål: (1) Hvordan håndterer barnehagelærere mobbing i praksis? og (2) Hvordan følger de opp mobbesituasjoner og barn som er involvert? Metodisk bygger studien på en kvantitativ spørreundersøkelse analysert ved hjelp av deskriptive metoder. Studien er pågående, og endelige resultater foreligger ikke, men kommende funn vil bli presentert og diskutert.

31. Samskaping i profesjonelle læringsfellesskap med fokus på barns tilhørighet i hverdagspraksis. *Sara Esmaeeli*

UiS, Stavanger, Norway

Denne studien har som mål å utforske hvordan praksisbasert kunnskap kan utvikles gjennom samskaping i profesjonelle læringsfellesskap med fokus på barns tilhørighet i hverdagspraksis, og hvordan slike prosesser bidrar til utviklingen av et profesjonelt blikk i barnehagen.

Studien er forankret i et partnerskap mellom forskere og to barnehager, organisert innenfor den tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i barnehagen. Den bygger på en aksjonsforskningsmetodologi, med deltakelse fra forfattere, barnehageledelse og ansatte på avdelingene. Datamaterialet består av tegneverksteder, praksisfortellinger, gruppediskusjoner og forskerlogger.

Studien analyserer hvordan ansattes kommunikative og kroppslige handlinger former barns muligheter for deltakelse og tilhørighet i hverdagslige samspill. Tilhørighet forstås som en relasjonell og situert prosess som oppstår i mikrosamspill, der voksnes responsivitet, posisjonering samt bruk av språk og nonverbal kommunikasjon er avgjørende.

Funnene viser at det profesjonelle blikket kan utvikles gradvis gjennom felles og praksisnære læringsprosesser der ansatte undersøker og reflekterer over egne handlinger i dialog med kolleger. Det profesjonelle blikket fremstår ikke som en individuell kompetanse, men som en delt, relasjonell kapasitet som styrker ansattes sensitivitet for når de skal veilede, vente eller følge barns initiativ i det øyeblikket, for å gi rom for barnets stemme, medvirkning og opplevelse av tilhørighet. Samskaping i profesjonelle læringsfellesskap bidrar til å synliggjøre taus, erfaringsbasert kunnskap og styrker en felles opplevelse av profesjonell handlingskraft. Ledelsens involvering fremheves som avgjørende for å forankre arbeidet og sikre bærekraftig kompetanseutvikling utover prosjektperioden.

32. En inkluderende musikkpedagogikk i barnehagen. Hvordan skape et inkluderende fellesskap gjennom musikalske samværsformer.

Morten Sæther

Dronning Mauds Minne Høgskole, Trondheim, Norway

OBS! presentasjonen er trukket fra konferansen

I denne presentasjonen diskuteres hvordan en inkluderende musikkpedagogikk kan utformes. Mitt Paper baseres på min tidligere forskning (Sæther, 2022, 2025). Presentasjonen baseres på et kvalitativt dybdeintervju (Kvale & Brinkman, 2009) med en musikkterapeut med erfaring fra helseinstitusjon og barnehage diskuteres hvordan en kan forstå begrepet inkludering og hvordan en ut fra en forståelse kan skape et musikalsk og inkluderende fellesskap i barnehagen. Analyse og fortolkning baseres på det Tjora (2012) beskriver som en *abduktiv* tilnærming.

Mitt forskningsprosjekt har tatt utgangspunkt i den internasjonale Salamanca erklæringen (1994) som anerkjente behovet for et utdanningssystem som favner alle, og som tar hensyn til individets egenskaper og behov. i tillegg Stortingsmelding nr. 6 (2019-2020) *Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO*, der det heter at inkludering skal handle om at alle barn og elever får oppleve at de har en naturlig plass i fellesskapet. Barns *erfaring* med å *oppleve* seg selv som inkludert, utgjør kjernen i denne presentasjonen. Teoretisk forankring er knyttet til Qvortrup (2012) sine definisjoner forklart gjennom hans tre dimensjoner, fysisk, sosial og psykisk inkludering.

Resultater fra intervjuet med musikkterapeuten, og i dialog med erfaringer fra egen musikalsk praksis presenteres eksempler på ulike innganger til en inkluderende musikkpedagogikk. Tema i diskusjonen knyttes til både utfordringer og muligheter som ligger i dialog og foreldresamarbeid. Her forsøkes det å kunne ta høyde for dialoger blant annet basert på refleksjoner om symbolsk makt. rådende musikkformer i barnehagen, ulike verdigrunnlag, spesialpedagogisk tilrettelegging og flerspråklighet.

33. Oppdragelse som fenomen i skandinavisk barnehagepedagogikk. Liv

Ingrid Aske Håberg

NLA Høgskolen, Bergen, Norway

Innledning

I norsk barnehagepedagogikk har begrepet *oppdragelse* fått en mindre framtrædende posisjon etter at det ble erstattet av *danning* i barnehageloven i 2008. Samtidig aktualiseres spørsmål om oppdragelse på barnehagefeltet gjennom spenninger knyttet til forholdet mellom individ og fellesskap. Denne studien undersøker hvordan fenomenet oppdragelse kan forstås i samtidens barnehagepedagogikk gjennom en analyse av Friedrich Frøbels pedagogiske tenkning (Håberg, 2017; Wallström, 1992).

Bakgrunn

Studien er forankret i kontinental pedagogisk tradisjon, hvor oppdragelse, undervisning og danning (*Bildung*) forstås som gjensidig konstituerende pedagogiske grunnbegreper (Torjussen & Hilt, 2021). Frøbels pedagogikk representerer denne tradisjonen og vektlegger sammenhengen mellom individuell utvikling og deltakelse i sosiale fellesskap. Oppdragelse forstås som voksnes veiledning av barn med sikte på selvstendighet, ansvarlighet og samfunnsdeltakelse (Ulvund, u.å.).

Metode

Studien har et teoretisk og hermeneutisk design. Gjennom analyse og fortolkning av Frøbels pedagogiske tekster og relevant pedagogisk teori drøftes følgende problemstilling: *Hvordan kan oppdragelse som fenomen i vår tid forstås i lys av Frøbels barnehagepedagogikk?* Analysen bygger på Klafkis (2002) danningsteori og nyere diskusjoner om oppdragelsens plass i barnehagens samfunnsmandat (Sundsøl & Øksnes, 2018).

Mulige funn og implikasjoner

Analysen indikerer at oppdragelse har fått en mindre framtrædende posisjon som pedagogisk begrep, samtidig som fenomenet fortsatt er virksomt i barnehagens praksis. Studien argumenterer for at oppdragelse kan forstås som en integrert del av barns dannelsesprosesser, samtidig som det pekes på utfordringer knyttet til balansen mellom barns individuelle rettigheter og fellesskapets betydning. På denne bakgrunnen aktualiseres oppdragelse som et sentralt pedagogisk grunnbegrep innenfor en danningsteoretisk tradisjon.

34. Alt kan repeteres? Kvaliteter i lekens gjentagelser. *Ellen K. Gjervan, Guro Strømsøe*

Dronning Mauds Minne Høgskole, Trondheim, Norway

Gjentagelser i barns lek er et fenomen som utfolder seg jevnlig i de fleste barnehager i landet. Hva som gjentas, og hvordan, varierer, men det kan være roller, tematikk, rombruk og/eller hele segmenter. Ett velkjent eksempel på denne typen lek i norsk sammenheng, er Faith Gabrielle Guss' eksempel fra en lek hvor to jenter om og om igjen dreper en ulv ved å hoppe på den (Guss 2015, s. 130-138).

I forskningssammenheng har det vært lite fokus på lekens gjentagelser. Det som har vært gjort kretser rundt en verdisetting av disse gjentakelsene: enten som viktige og verdifulle for barna som leker, eller som et tegn på at leken er monoton og at lekerne står fast.

Vårt fokus ligger ikke på gjentakelsenes eventuelle verdi eller betydning. Vi er snarere interessert i økt kunnskap om og begrepsliggjøring av hva som gjentas i leken, og hvordan, noe vi mener kan øke kvaliteten i barnehagens arbeid med og tilrettelegging av lek.

For å svare på hva som gjentas i barns lek, vil vi presentere noen dramaturgiske analyser av lek observert over tid hos en gruppe fireåringer i en norsk barnehage. Observasjonene er gjort som del av Strømsøes pågående PhD-prosjekt «Lekens gjentagelser». Våre funn peker på hvordan de ulike grunnelementene i den dramatiske fiksjonen ofte er kjernen i hva som gjentas, og hvordan dramaturgiske begrep - som montasjeprinsipp - kan bidra til å få øye på hvordan gjentakelsene foregår.

35. Å tilegnelse seg kritisk kulturbevissthet: Om relevansen av praksis på Madagaskar for norsk barnehagelærerutdanning. *Gunnar Magnus Eidsvåg, Kjersti Lønning Velde, Tone Lønseth davidsen*

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

I denne presentasjonen diskuterer vi en studie om norske barnehagelærerstudenters praksis på Madagaskar. Mange norske lærerutdanninger tilbyr internasjonal praksis, men med noen få unntak (Hoaas, 2016), finnes det lite forskning i barnehagelærerutdanningskontekst på hva studenter og praksisstedene gjensidig lærer av hverandre.

Vi har undersøkt hvilken kulturell og faglig utveksling norske studenter og gassiske lærere ved førskoler (Prescolaire) har erfart gjennom praksisopphold, og hvordan denne kunnskapen kan være relevant i gassiske og norske ECEC-miljøer.

Datamaterialet består av gruppeintervjuer med to forskjellige studentgrupper (N=5), én høsten 2025 og én våren 2026. Studien inkluderer også feltarbeid på Madagaskar hvor vi intervjuet to grupper lærere (N=10) i de gassiske barnehagene hvor studentpraksisen ble gjennomført, og en gruppe studiekoordinatorer (N=2) som ledet utvekslingsprogrammet.

Vi har vurdert de etiske implikasjonene av prosjektet, og deltakerne ble presentert for skriftlige samtykkeskjemaer forklart og oversatt på deres morsmål, hvor deres rettigheter til å trekke seg og bruk av pseudonymer ble forklart.

Analysen er basert på hermeneuttisk teori (Gilje & Grimen, 1993) og utføres som en tematisk innholdsanalyse av de ulike empiriske materialene (Braun & Clarke, 2006).

Med utgangspunkt i teorien om *kritisk kulturbevissthet*, som regnes som en nøkkelkompetanse i lærerutdanning for tidlig barndom (Kasüske et al., 2025), presenterer vi funn om hvordan deltakerne reflekterer over møtet med kultur og pedagogikk som varierer mye når det gjelder ideologi, institusjonelt miljø og sosioøkonomiske ressurser.

36. Tidløse barnesanger? Et kunstbasert forskningsprosjekt knyttet til den norske barnesangskatten. *Hanne Bæverfjord*

DMMH, Trondheim, Norway

Dette er et kunstbasert forskningsprosjekt som undersøker hvordan nye barnesanger kan utvikles i forlengelse av den norske barnesangskatten. Det er tatt utgangspunkt i Hagen og Haukenes' (2017) kartlegging av de mest populære barnesangene i barnehager i Oslo og Akershus, og utført en analyse av de ti øverste på lista. Alle de ti, og mange andre på lista, er komponert før 1960, til tross for at det produseres mye ny barnemusikk.

Prosjektet er tuftet på kunstnerisk praksis som metode for å undersøke og utvikle ny barnemusikk, erfaringsbasert kunnskap og refleksjoner rundt hvordan skapende arbeid kan bidra til en fornyelse av og tilskudd til den norske barnesangskatten. Forskningsspørsmålet er: *Hvordan skape bærekraftig og aktuell barnemusikk som blir allsangbar i barnehagen?* Studien er forankret i arts-based research (Borgdorff, 2012), der kunstnerisk skapende praksis fungerer som både metode og kunnskapsform. Med utgangspunkt i analysen ble det komponert nye barnesanger med melodiske kvaliteter som sammenfaller med de ti utvalgte sangene, men med tekstinnhold i henhold til vår tid.

Funnene antyder nettopp at de gamle barnesangene *har* bærekraftige melodiske strukturer, og at dette kan være årsak til at de overlever i generasjoner. Derfor tar vårt forskningsprosjekt utgangspunkt i at det primært er tekstinnholdet som bør fornyes framfor det melodiske, dersom det skal få en plass i barnehagenes daglige repertoar. Flere av de nyskrevne sangene vil bli presentert.

37. Barnehagelektoren som leder av skyggebasert utviklingsarbeid. Gro Walø Larsen¹, Marit Bøe², Karin Hognestad²

¹Bergkollektivet Barnehage., Nesodden, Norway. ²Universitetet i Sørøst Norge, Notodden, Norway

Denne presentasjonen utforsker hvordan skyggebasert utviklingsarbeid kan bidra til å utvikle personalet som et lærende fellesskap i barnehagen, gjennom barnehagelektorens ledelse. Presentasjonen tar utgangspunkt i følgende problemstilling: *Hvordan muliggjør og aktiverer skyggebasert utviklingsarbeid personalet som et lærende fellesskap, gjennom barnehagelektorens ledelse?*

Skyggemetodikk innebærer at ansatte observerer hverandres praksis og deltar i kollektive refleksjoner og dialoger om pedagogisk arbeid. Studien undersøker et skyggebasert utviklingsarbeid som barnehagen gjennomførte over 3,5 år for å utvikle sitt profesjonelle læringsfellesskap. Utviklingsarbeidet besto av fem gjentakende læringssirkler med skygging, skyggesamtaler, pedagogisk analyse, kollektiv refleksjon og utprøving av småskrittsforbedringer. Barnehagelektoren ledet utviklingsarbeidet som fasilitator, faglig leder og rollemodell, der skyggemetodikken ble brukt for å utvikle en felles forståelse, innsikt og bevissthet om det pedagogiske arbeidet i personalgruppen. Analysen bygger på erfaringer fra både barnehagelektor og ansatte som deltok i utviklingsarbeidet.

Funnene viser at fleksibilitet i hverdagsstrukturer, pedagogisk sårbarhet og kollektiv refleksjon er sentrale elementer i utviklingsarbeidet. Barnehagelektorens ledelse framstår som viktig for å skape sammenheng mellom teori og praksis og for å støtte meningsfulle læringsprosesser i personalgruppen. Gjennom å åpne egen praksis for observasjon og refleksjon og samtidig bringe forskningsbasert kunnskap inn i de kollektive læringsprosessene, bidrar barnehagelektoren til å utvikle et felles grunnlag for refleksjon og praksisutvikling.

Studien viser at skyggebasert utviklingsarbeid kan være en praksisnær tilnærming til å utvikle profesjonelle læringsfellesskap i barnehagen. For praksis innebærer dette at utviklingsarbeid bør forankres i personalets daglige pedagogiske arbeid og organiseres slik at det skapes tid og rom for observasjon, kollektiv refleksjon og utprøving av nye pedagogiske handlinger.

38. Kreativ utvikling av lekaktiviteter med skygge. *Kristin Grøsvik, Christiane Thømmes², Francesca Granone¹, & Elin Reikerås¹*

¹Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway. ²Kleivane barnehage, Sandnes, Norway.

Målet med dette prosjektet er å utforske hvordan lekbaserte og samarbeidende tilnærminger kan fremme barns læring innen STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts og Mathematics) i barnehagen. Prosjektet er en del av det internasjonale Erasmus+-prosjektet *Co-Play STEAM, Collaborative Play-Based Learning for Early Childhood Education*. Forskning viser at barnehagelærer ønsker mer støtte i arbeidet med STEAM (Skarstein & Ugelstad, 2020), samt faglig kunnskap og ideer til konkrete aktiviteter med barna. Spesielt gjelder dette naturfaglig tema som fysikk, som er lite vektlagt i utdanningen.

Prosjektet skjer innenfor en sosiokulturell ramme der læring utvikles i et sosialt samspill. Dette gjelder både i arbeid med barna, men også i workshop-samarbeidet om utvikling av aktivitetene.

I samarbeid med fem barnehagelærere har vi gjennom workshop-metodologi utviklet en samling av pedagogiske aktiviteter, kalt «Playbox», som gir forslag til aktiviteter som barnehagen kan bruke sammen med barna i lek og utforsking av lys og skygge. Gjennom utvikling sammen med barnehagelærerne og utprøving i barnehagen undersøkes det hvordan lekbaserte aktiviteter kan bidra til å styrke barns nysgjerrighet, kreativitet og utforsking av lys og skygge. Det blir gjennomført videoopptak i utvikling og utprøving Workshop/barnehagen for å bedre å kunne forstå prosesser og samarbeid mellom deltakerne.

Foreløpige funn viser at barnehagelærernes kreativitet er viktig for utviklingen av fleksible pedagogisk aktiviteter. Barnehagelærerne fremhever at «Playbox» kan støtte barnehagens arbeid med STEAM, og lek kan fungere som sentrale drivkrefter i barns læring, kreativitet og utvikling av naturfaglig fenomen.

Alle de deltagende barnehagelærerne og foreldre har samtykke gjennom samtykkeskjema godkjent av SIKT.

Referanser

Skarstein TH & Ugelstad IB (2020) Outdoors as an arena for science learning and physical education in kindergarten. I: European Early Childhood Education Research Journal. ISSN 1350-293X. Volum 28. DOI: 10.1080/1350293X.2020.1836590

39. Profesjonskunnskap i bevegelse: praksislæreres veiledning som bro mellom teori og praksis i lærerutdanningene. *Natalia Alfarnes, Marit Myklebust*

NLA Høgskole, Oslo, Norway

Denne studien undersøker hvordan praksislærere i skole og barnehage deler profesjonskunnskap med studenter gjennom systematisk veiledning og uformelle hverdagssituasjoner. Studien tar utgangspunkt i den nordiske praksistradisjonen, hvor samspillet mellom teori og praksis står sentralt i lærerutdanningene, og retter søkelyset mot spenningsfelt og mulighetsrom i samarbeidet mellom universitets- og høyskolesektoren og praksisfeltet. Med utgangspunkt i rammeplanenes forståelse av utdanningsinstitusjoner og praksisfelt som likeverdige parter, er hensikten å løfte fram praksislærernes stemmer som et bidrag til kvalitet i lærerutdanning og profesjonsdanning.

Studien er teoretisk forankret i teorien om praksisarkitekturer og Kemmis' modell, som gir en helhetlig forståelse av hvordan handlinger, ytringer og relasjoner former praksis. Veiledning forstås som en situert og relasjonell prosess der kontekstuell kunnskap, praktisk klokskap og profesjonelt skjønn utvikles i møte mellom praksislærere og studenter.

Studien bygger på en kvalitativ metodetilnærming med semistrukturerte intervjuer av ti praksislærere, fem fra barnehage og fem fra grunnskole. Materialet analyseres tematisk med særlig oppmerksomhet mot hvordan praksislærerne beskriver veiledning, sin rolle som veileder, samarbeid i praksisfeltet og relasjonen til studentene. Artikkelen diskuterer hvilke implikasjoner denne kunnskapen kan få for videre samarbeid mellom lærerutdanningene og praksisfeltet, samt for arbeidet med å bygge bro mellom teori og praksis.

40. Hvordan skape engasjement for litteratur i en barnehagekontekst?

Yvonne Bakken, Anne-Stefi Teigland

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

I en barnehage i Bergen jobbes det systematisk med å heve personalets kunnskap om litteratur og lesing. Under problemstillingen “hvordan kan vi jobbe for at alle barna skal oppleve spenning og glede ved høytlesing”, har barnehagen bestemt seg for å heve personalets kunnskap om litteratur, fremme bevissthet om ulike formidlingsmåter, skape gode leserutiner og utvikle en systematisk plan for høytlesing.

Det tematiske utgangspunktet til barnehagen er forankret i bekymringer over litteraturen og lesingens plass i norske barnehager. Etter ett og et halvt år som LU-barnehage i samarbeid med faglærere ved HVL, kan personalet fortelle at de har fått økt kunnskap om verdien av å lese for og med barn. Men hvordan har de jobbet for å rigge og lede utviklingsarbeidet sitt, hvilke former for støtte har de fått, og hvilke tiltak er det som har gitt varige resultater?

Vi ønsker å fortelle hvordan barnehagen, gjennom sitt utviklingsarbeid, har klart å gjøre barn og voksne “gira på bøker”. I innlegget vil vi vise til forskning om litteraturformidling, og sette utviklingsarbeidet inn i en ramme av endringsorganisatoriske forutsetninger som vi henter fra Børhaug & Lotsberg (2016): Motiverte ansatte, engasjerte foreldre, tydelig ledelse og støtte fra eier og fra myndigheter, for eksempel i form av veiledning og/eller økonomiske ressurser.

41. Små gjester. Om å reise mellom vener og mellom bok og leik.

Hallgjerd Byrkjeland, Katarzyna Tunkiel, Kjersti Nesheim

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway.

I denne presentasjonen skal vi drøfte eit *case* – ei praksisforteljing ført i pennen av ein barnehagetilsett – om ei leikestund på småbarnsavdeling, der pedagogen med utgangspunkt i bildeboka *Venner* (2005) av Trond Brønne og Per Dybvig legg til rette for at barna får utforske sentrale element i forteljinga på sine premisser.

Boka med dei livlege illustrasjonane av dyra på garden har vore gjenstand for utforsking på avdelinga over tid, og vi ser på korleis tilrettelegging av rom og den vaksne si deltaking i leik, hjelper barna i deira meningsskaping samtidig som det stimulerer til nye forteljingar i leiken.

Analysen av praksisforteljinga er forankra i drama- og norskfaglege perspektiv. Det drama- og norskfaglege perspektivet handlar om erkjenningspotensialet i barns *late-som-leik* (Guss, 2015) og korleis ein tilrettelagt dramaleik kan bli ein estetisk og skapande aktivitet for barna (Sæbø, 2010). Desse perspektiva hjelper oss å sjå korleis små barn får høve til å bearbeide element frå eigne liv gjennom den tilrettelagde dramaleiken. Det norskfaglege perspektivet tar utgangspunkt i ei utvidande tilnærming til lesepraksis i barnehagen, der dei yngste barna sine ulike uttrykksmåtar og kreative responsar på bildeboka bidrar inn i ein lengre meningsskappingsprosess (Solstad, 2018; Sipe, 2008). Desse perspektiva hjelper oss å sjå korleis den nye forteljinga som blir til i leiken både utvidar og peikar tilbake på bildebokforteljinga som var utgangspunktet.

Presentasjonen byggjer på eit kapittel publisert i ein vitskapeleg antologi (Reikerås m.fl. 2025) der fleire barnehageforskarar analyserer innsamla praksisforteljingar frå sine ulike teoretiske og faglege perspektiv.

42. Barnehageansattes tilrettelegging av naturfaglige aktiviteter for inkludering av alle barn. *Kristin Grøsvik¹, Barbara Maria Sageidet¹, Hajra Tahir²*

¹UiS, Stavanger, Norway. ²NIFU, Oslo, Norway

Studien undersøker barnehageansattes oppfatninger av egen tilrettelegging for å fremme barns interesse for natur og miljø, samt deres arbeid med inkludering av barn med særskilte behov, publisert i TALIS Starting Strong (Gjerustad et al., 2024).

Bakgrunn for studien er en økende bevissthet om mangfold i barnegrupper. Tidligere forskning har sett på barns miljøinteresse, og tilrettelegging av naturfaglige aktiviteter i utendørs kontekster, men i mindre grad koblet disse til utvikling av inkludering i barnegrupper med særskilte behov.

Studien utforsker hvordan barnehageansatte belyser sin tilrettelegging av naturfaglige aktiviteter for barnegrupper der noen har særskilte behov, og hvordan slik tilrettelegging kan videreutvikles.

Utvalgte svar fra det kvantitative spørreskjemaet i Gjerustad et al. (2024) analysere, og disse tolkes i lys av teori om inkludering med barn med spesielle behov (Pikus et al., 2024), bærekraft, utemiljø og lokalt og globalt medborgerskap.

Ifølge Gjerustad et al. (2024) inkluderer ca 70% av barnehagelærerutdanningen sentrale tema, inkludert barns utvikling og mangfold, men det er lite kobling til naturfag. 20-25% av de ansatte oppgir at de har større behov for faglig utvikling i arbeid med barn med særskilte behov, enn faglig utvikling i miljørelatert arbeid. Studien peker på et potensial for å integrere inkluderingsarbeid og miljøpedagogikk i større grad, og hvordan dette kan bidra til å styrke både barns deltakelse og utvikling av miljøbevissthet.

Studien kan styrke pedagogisk arbeid for å inkludere alle barn og samtidig fremme deres interesse for å ta vare på naturen.

43. Komplex interventionsforskning för att undersöka lärares användning av digitala och fysiska verktyg för att stärka barns kognition och lärande. Sofia Frankenberg

Stockholms universitet, Stockholm, Sweden

Syftet med denna studie är att diskutera hur komplex interventionsforskning kan användas för forskning om barns utveckling och lärande i förskolan. Utgångspunkten tas i interventionsprojektet DigiTaktik- *Digitala verktyg i förskolan för lärande och formativ återkoppling i samband med tidiga förmågor och grundläggande färdigheter i matematik*, som syftade till att undersöka de möjligheter som digitala utbildningsresurser kan erbjuda, genom utvärdering av funktionaliteten hos ett lärarverktyg med fokus på hur lärare resonerar kring dess användning. Studien är metodologiskt förankrad i realistisk utvärdering (Pawson & Tilley, 1997, 2008), som syftar till att klarlägga hur och varför vissa interventioner fungerar, för vilka och under vilka omständigheter. Med stöd i intervjudata och varannan-vecka-möten med deltagande lärare ger resultaten stöd för programteorin och visar att verktyget stödjer individualiserat stöttande genom att göra barns lärande synligt, vilket möjliggör undervisning anpassad till varje barns närmaste utvecklingszon.

Med DigiTaktik som exempel diskuteras hur komplex interventionsforskning kan bidra till att stärka förskolans vetenskapliga grund. Centralt i detta angreppssätt är en explicit formulering av en programteori (Weiss, 1997). Diskussionen fokuserar möjligheter och utmaningar med att beskriva och empiriskt undersöka de mekanismer som är inbäddade i programmets olika komponenter och hur dessa aktiverar deltagarna med fokus på följande delkomponenter: (1) barnets förståelse av tidig matematik och (2) barnets självregleringsförmågor som målvariabler, (3) de handlingsmöjligheter (*affordances*) och uppmaningar som tillhandahålls av den digitala resursen samt (4) lärarens situationsanpassade stöttande handlingar inom den proximala utvecklingszonen (ZPD) som centrala mekanismresurser. Avslutningsvis ges förslag på vidare metodutveckling för att stärka tillämpning av komplex interventionsforskning inom nordisk förskoleforskning.

44. Den skapende barnehagen og den fraværende mesteren? En dokumentanalyse av «håndens ferdigheter» i styringsdokumenter for barnehage og barnehagelærerutdanning. Sissel Gerritsen

NLA Høgskolen, Bergen, Norway

Dette bidraget undersøker hvordan kvalitet i den skapende barnehagen konstrueres i sentrale styringsdokumenter, med særlig vekt på hvordan «håndens ferdigheter» – forstått som kroppslig forankret og erfaringsbåret kunnskap som er innskrevet i handling – artikuleres. Studien tar utgangspunkt i følgende problemstilling: *Hvordan trer «håndens ferdigheter» og den voksnes praksiskompetanse fram i styringsdokumenter for barnehage og barnehagelærerutdanning?*

Empirisk bygger studien på en kvalitativ dokumentanalyse av *Rammeplan for barnehagen og Nasjonale retningslinjer for barnehagelærerutdanning* (Kunnskapsdepartementet, 2017; UHR, 2018). Analysen er informert av fenomenologiske perspektiver på kroppslig og praksisbåret kunnskap (Dahlberg et al., 2019) og retter oppmerksomheten mot hvordan slik kunnskap artikuleres, eller forblir implisitt, i tekstene.

Studien bygger på en forståelse av læring som kroppslig og deltakende, hvor barn ikke bare lærer gjennom dialog og støtte, men også gjennom å være i nærheten av kyndige kroppslige handlinger. I dette perspektivet er pedagogisk kvalitet ikke bare knyttet til relasjon og intensjon, men også til kroppens utførelse.

Analytisk utdypes denne forståelsen gjennom kroppsfenomenologi (Merleau-Ponty, 1994), teorier om taus kunnskap (Polanyi, 1966) og mesterlæreperspektiver (Nielsen & Kvale, 1999). Foreløpige analyser peker mot en asymmetri der barns medvirkning og uttrykk er tydelig artikulert, mens voksnes kroppslige og praksisbårne ferdigheter i større grad forblir implisitte.

Bidraget reiser spørsmålet om hva denne underartikuleringen kan bety for forståelsen av kvalitet i skapende praksiser.

45. Hvordan konstrueres sannheter om barns utvikling og trivsel i utviklingssamtaler? Alicja Sadownik¹, Ingvar Bjelland²

¹Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway. ²Helse Bergen, Bergen, Norway

Utviklingssamtalen er en unik arena der barnets utvikling og generelle trivsel diskuteres mellom foreldre og barnehagelærere. Til tross for samtalens sentrale plass i barnehagens praksis, finnes det lite empirisk forskning som gir innsikt i hva som faktisk skjer i disse samtalene.

Denne presentasjonen belyser innholdet i utviklingssamtaler gjennomført i barnehager som deltok i prosjektet PRO-DIALOG. Barnehagene var fordelt på to grupper: intervensjonsbarnehager som implementerte metoden Dialogbasert tidlig oppdagelse (DBTO), og kontrollbarnehager som gjennomførte ordinære foreldresamtaler. Datamaterialet består av 40 lydopptak, 20 fra hver gruppe. Opptakene ble tatt med informert samtykke fra både barnehagelærere og foreldre, transkribert ved hjelp av KI-verktøyet AutoTekst, anonymisert, og kvalitetssikret manuelt av en forsker.

Analysen retter seg mot hvilke aspekter ved barnet som omtales og forhandles, hvem sitt narrativ som dominerer, hvordan usikkerhet håndteres, og hvordan en felles forståelse av barnets utvikling konstrueres. Funnene viser at samtaler med DBTO framstår som mer standardiserte, mens samtaler uten metode i større grad tilpasses det enkelte barnet og den konkrete konteksten. Samtidig fordeles taletid og fortolkningsmakt jevnere mellom foreldre og pedagog når DBTO benyttes, og samtalene preges i mindre grad av relasjonsbyggende «koseprat» og mer av substansiell dialog om barnet.

Funnene bidrar til diskusjonen om hvordan strukturerte dialogverktøy former både innhold og maktfordeling i utviklingssamtalen – og dermed samskapingen av "sannheten" om barns utvikling og trivsel.

46. Hvordan kan barnehagens administrative ledelse være lojal mot barnet? – Erfaringer fra MoveEarly prosjektet. *Alicja Sadownik*

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

MoveEarly er en storskala RCT-studie der intervensjonen, i form av kompetanseutvikling, skulle legge til rette for bevegelse, lek og utforskning i barnehagehverdagen – tilgjengelig for alle barn. I tillegg til RCT-designet inngår åtte case-barnehager der vi har fulgt implementeringsprosessen tett.

Skriftlig materialet fra personalmøter i case-studie barnehager viser at selv om felles samlinger med forskerne inspirerte personalet til nye aktiviteter, og at konkrete praksisideer vokste fram når de levde seg inn i barnas hverdag og erfaringsmåter, ble implementeringen av disse ideene svært ulik fra barnehage til barnehage. I diskusjoner på personalmøter trådte det fram ulike holdninger og relasjoner hos den administrative ledelsen til ideene som var utviklet av personalet.

To kontrasterende mønstre peker seg ut. På den ene siden ble ideer kuttet med begrunnelser som «*det er ikke lov*» – der risikoaversjon og forsiktig regeltolkning forhindret utvidelse av barns muligheter for bevegelse-lek-utforskning. På den andre siden fant vi en *støttende* administrativ ledelse som tok ansvar for å manøvrere gjennom retningslinjer, balansere lokale risikovurderinger slik at «*det ikke er den mest redde som bestemmer*», og skape organisasjonskultur fokusert på utvidelse av pedagogiske handlingsrommet. Denne lederholdningen handlet om tillit, samt juridisk og administrativ forankring av pedagogiske ideer – og koblet det helsefremmende arbeidet til praksisutvikling.

Funnene viser at administrativ ledelse er lojal mot barnet ikke når den fjerner risiko, men når den bærer risikoen på vegne av personalet – og dermed gjør plass for pedagogenes selvrealisering og barnas bevegelse, lek og utforskning i barnehagehverdagen.

47. Hva sier forskningen om foresatte som velger bort barnehagen, og hva kan vi si om forskningen? En scoping review i nordisk kontekst.

Jon Øgaard Schjelderup¹, Hannah Pope²

¹Universitetet i Stavanger, Institutt for barnehagelærerutdanning, Stavanger, Norway. ²VID, Stavanger, Norway

Artikkelen er en scoping review av forskning på hvorfor noen foresatte velger bort barnehagen for sine barn.

Tematikken har blitt mer relevant i takt med utviklingen i den nordiske barnehagen de seneste tiårene. Barnehagen har blitt selvsagt i nesten alle småbarnsfamiliers hverdag og blitt gjenstand for større politisk styring, både pedagogisk og organisatorisk. Barnehagen er sentral i politiske strategier for oppvekst og utdanning. Bakteppet for et eventuelt valg om å ikke bruke barnehagen er derfor annerledes nå enn for noen tiår siden.

Vi vil vite hva forskningen sier om hvorfor noen foresatte tar dette valget. Siden barnehageforskning er en viktig premissleverandør for politiske prioriteringer, er det dessuten interessant å analysere hvordan forskningen tilnærmer seg denne gruppen foresatte.

Søkestrategien er utviklet sammen med medforfatter, som er universitetsbibliotekar, og er gjennomført i fire vitenskapelige databaser. Søket er avgrenset til fagfellevurderte publikasjoner om nordisk kontekst f.o.m. 2003. Søkeordene retter seg mot forskning som omhandler hjemmeværende foreldre og foresattes valg, vurderinger og holdninger knyttet til barnehage. I tillegg gjennomføres et handsøk i Scup.

Søket returnerte snaut tusen artikler. Vi gjennomfører separate screeninger for å plukke ut relevante treff.

Dette abstractet er skrevet mens screeningen foregår, så det er for tidlig å si noe konkret om funn. Vi kan likevel ane at det finnes lite forskning som adresserer vårt tema. I stedet for å gjennomføre en kvantitativ tekstanalyse, vil vi derfor gjøre en kvalitativ analyse med vekt på forskningens metodologi og scope, funn, hvordan forskningen er begrunnet og hvilken relevans forskerne tillegger funnene.

48. Når matematikk møter ulike uttrykksformer: inkluderende forskning og multimodal mediering i barnehagelærerutdanningen.

Francesca Granone, Adam Berge, Mia Johansen

University of Stavanger, Stavanger, Norway

Denne studien presenterer erfaringer fra et undervisnings- og forskningsarbeid i barnehagelærerutdanningen der målet var å utforske hvordan matematikk kan gjøres tilgjengelig for alle barn gjennom inkluderende og multimodale tilnærminger. Arbeidet bygger på inkluderende forskning i samarbeid med medforskere med funksjonsnedsettelser og tar utgangspunkt i Bruner sine representasjonsformer (enaktiv, ikonisk og symbolsk), videreutviklet gjennom et fokus på semiotisk mediering og multimodal kommunikasjon. Perspektivet bygger på forståelsen av læreren som mediator i barns meningsskaping gjennom språk, handlinger, artefakter og refleksjoner.

48 studenter i barnehagelærerutdanningen deltok i arbeidet organisert i grupper. Under undervisningsøkten arbeidet studentene med refleksjoner rundt hvordan matematikk kan gjøres tilgjengelig for barn med ulike kommunikative, språklige og kognitive forutsetninger. Gruppene leverte seks skriftlige kommentarer anonymt under undervisningsøkten og deltok deretter i en felles faglig diskusjon. Datamaterialet består av de seks gruppebesvarelsene samt faglæreres notater fra klassediskusjonene. Notatene fra diskusjonene ble anonymisert umiddelbart. Materialet ble analysert gjennom kvalitativ innholdsanalyse.

Analysene viser at studentene utviklet nyanserte refleksjoner rundt lærerens rolle i matematisk mediering. Flere grupper problematiserte forestillingen om at ikoniske representasjoner nødvendigvis er lettere tilgjengelige enn enaktive erfaringer. Studentene diskuterte hvordan artefakter, kroppslige erfaringer, multimodal kommunikasjon og lærerens støtte kan bidra til å gjøre matematiske begreper tilgjengelige. Analysene peker dermed mot et behov for å forstå matematikk i barnehagen som et multimodalt, relasjonelt og skapende arbeid, der læreren aktivt støtter barns tilgang til matematiske erfaringer gjennom ulike former for mediering.

Bidraget diskuterer hvordan inkluderende forskning og kreative, utforskende arbeidsformer i barnehagelærerutdanningen kan bidra til å utvikle nye perspektiver på matematikk i barnehagen.

**49. Små barns mektige opplevelser - en meta-etnografisk
litteraturstudie om hvordan forskning uttrykker barnehagebarns
møter med naturen. Remi Kaldhussæter¹, Marianne Presthus Heggen¹,
Evi Petersen²**

¹Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway. ²OsloMet, Oslo, Norway

Hva skjer egentlig når et barn og en stein, et tre eller en bekk møtes på en måte som setter spor? Dette spørsmålet er utgangspunktet for et pågående doktorgradsprosjekt om mektige naturopplevelser hos barn i barnehagealder. Med mektige opplevelser menes øyeblikk der barnets affektive og kroppslige verden og det naturlige miljøet resonerer så sterkt at erfaringen skiller seg tydelig fra hverdagslige møter. Begrepet henter inspirasjon fra Jane Bennetts "enchantment" og Karen Barads ny-materialistiske vitenskapsperspektiv, der opplevelser forstås som noe som oppstår mellom barnet og naturen, i intra-aktive assemblager hvor både barn og materie har agens.

Som del av dette doktorgradsprosjektet presenteres her en pågående meta-etnografisk litteraturgjennomgang som undersøker hvordan eksisterende kvalitativ forskning uttrykker barnehagebarns erfaringer i møte med naturen. Artikkelen baserer seg på et systematisk søk i databasene ERIC og Web of Science, og noe grå materiale hvor den meta-etnografiske tilnærmingen er inspirert av Noblit og Hare. Artikkelen vil ikke bare sammenfatte hva forskningen finner, men også analysere hvordan studiene konstruerer og formidler barns naturerfaringer, og hvilke ontologiske forutsetninger som ligger til grunn.

Ved innsending av abstrakt er artikkelen i fasen hvor det har blitt gjennomført screening av tittel og abstrakt, og presentasjonen på barnehageforskningskonferansen vil fokusere på det videre arbeidet og eventuelle funn. Presentasjonen vil også svinge innom det overordnede doktorgradsprosjektet «små barns mektige opplevelser» som denne artikkelen er en del av.

Prosjektet er en nærings-ph.d. i samarbeid mellom Eventus Barnehager AS og HVL og søker å bygge bro mellom barnehageforskning og pedagogisk praksis.

50. Utvikling av handlingskompetanse og profesjonsbevissthet gjennom improvisasjon. *Siri Skar, Ellen Tveit*

Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway

Denne presentasjonen knytter seg til hvordan lek og skapende aktiviteter kan utvide kvalitetsbegrepet. Vi tar utgangspunkt i hvordan vi arbeidet med dette sammen med deltakere på en samling i et lærende nettverk i partnerskap som en del av kollektiv kompetanseutvikling og «System for kompetanse- og karriereutvikling for ansatte i barnehage og skole» (Kunnskapsdepartementet, 2025). Hvordan lek og skapende aktiviteter kan utvide kvalitetsbegrepet realiserte seg i dette arbeidet på to nivå;

1. som en metode for utvikling av handlingskompetanse og bevisstgjøring av det profesjonelle blikket hos ansatte i barnehagen gjennom improvisasjoner av situasjoner som bestod av flere roller.
2. som en del av et pedagogisk innhold som bidrag til inkludering gjennom lek.

Med utgangspunkt i et kapittel fra boken *Perlet furunål: en innføring i barns lek* (Fjørtoft, 2020) utviklet, forberedte og gjennomførte vi i samarbeid med arbeidsutvalget improvisasjoner med deltakere på en samling som del av kollektiv kompetanseutvikling våren 2026. Kapitlet handler om forfatterens møte med 3-åringen Albert, som i en tidligere barnehage har blitt stemplet som et ”problembarn”. Deltakerne skulle improvisere to lekesituasjoner inspirert av kapitlet. Den ene situasjonen tok utgangspunkt i et negativt blick på Albert, den andre situasjonen tok utgangspunkt i et inkluderingsperspektiv. Deltakerne improviserte fram situasjonen gjennom å gå i roller som Albert, andre barn i barnehagen og ansatte. Improvisasjonene ble utgangspunkt for deltakernes refleksjon omkring autoritativt klima (Roland, 2025), inkluderende lekemiljø og det profesjonelle blikket. Kroppslige og emosjonelle aspekter knyttet til erfaringene fra improvisasjonene ble trukket frem som bevisstgjørende for praksis. En slik bevisstgjøring kan potensielt fremme kvalitet i barnehagens inkluderingsarbeid.

Referanser:

Fjørtoft, B. (2020). *Perlet furunål: en innføring i barns lek*. Universitetsforlaget.

Kunnskapsdepartementet. (2025). System for kompetanse- og karriereutvikling for ansatte i barnehage og skole. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/system-for-kompetanse-og-karriereutvikling-for-ansatte-i-barnehage-og-skole/id3098922/>

Roland, P. (2025). *Barn og elever i utfordrende kontekster: ulike perspektiver*. Cappelen Damm Akademisk.

51. Play in nature and the ecological self. *Marianne Presthus Heggen, Ida Lervik Midtb*

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

What does a child in ECEC have in common with Arne Næss, the father of ecosophy?

Several academic fields, such as classical philosophy, psychology, and sociology, are concerned with the concept of the self. A shared premise is that we develop the self through encounters with others; humans, and society. In this presentation, we extend this premise by drawing on Arne Næss' concept of the ecological self.

Play is children's natural way of being in the world. It is imaginative and often involves a suspension of reality, which offers a safe space to explore and develop.

Through two narratives of play with nature, we investigate how play may provide opportunities for identification with nature, and how this can be understood as part of the development of an ecological self. Sofie and the Earthworm is based on video material from an outdoor play situation in an ECEC. Arne and the Flea is Næss' own account, reported and analysed in his paper *Self-Realization: An Ecological Approach to Being in the World*.

We argue that the concept of the self should be expanded to include encounters with nature, and that play with nature can be understood as a creative and existential practice. By expanding the concept of self-realization, we stress that early childhood practices value time, space, and pedagogical sensitivity for presence and play in and with nature as central to quality in the kindergarten and to the formation of an ecological self—for children, philosophers, and perhaps for all of us.

52. Forskning på de yngste barna i skandinaviske barnehager: En scoping review og levende kart på empirisk forskning fra 2018-2025.

Astrid Guldbrandsen, Marianne Ree, Catharina van Trijp, Elin Reikerås

University of Stavanger, Stavanger, Norway

Bakgrunn: Barnegruppen 0–3 år utgjør en stadig større andel av barn i skandinaviske barnehager. Likevel viser tidligere forskningskartlegginger at denne aldersgruppen er mindre studert enn de eldre barna, og at kunnskapsgrunnlaget er fragmentert (Klippen et al., 2024). Prosjektet «De yngste barna i skandinaviske barnehager» undersøker hvordan barn i alderen 0-3 år inngår i empirisk forskning fra Norge, Sverige og Danmark, hvilke temaer og praksiser som studeres, og hvor det finnes kunnskapshull.

Metode: Studien gjennomføres som en scoping review med levende kart og er basert på data fra NB-ECEC-prosjektet (Nordic Base of Early Childhood Education and Care), supplert med nye litteratursøk. Analysen omfatter fagfellevurderte empiriske studier med kvalitative, kvantitative og mixed-methods-design som omhandler barn i alderen 0–3 år i skandinaviske barnehager.

Foreløpige funn: Analysene viser at forskningen særlig omhandler språk, kommunikasjon og literacy, sosialt samspill og relasjoner, samt lek, læring og pedagogiske aktiviteter. Det identifiseres også forskning om barnehagestart og overganger, inkludering og mangfold, barns trivsel, omsorg, samt digital teknologi i barnehagen. Metodisk benyttes i hovedsak kvalitative metoder, med flest studier gjennomført som etnografi, case og observasjonsstudier. Et mindretall av studiene er bruker longitudinelle design, og eksperimentelle studier er lite brukt.

Datainnsamlingsmetoder domineres av video og observasjon, men flere studier benytter også feltnotater og intervju. Få, men noen studier benytter spørreskjema og ulike språklige eller kliniske tester. Det er flest studier fra Norge og noen færre fra Sverige. Det er færrest studier fra Danmark. De aller fleste studier publiseres på engelsk og langt færre på de skandinaviske språkene.

53. Undring og nysgjerrighet utover det åpenbare – en dynamisk modell for kroppslige og verbale forståelser av disse fenomenene. *Anne Lynngård, Marianne P Heggen*

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

Undring og nysgjerrighet er grunnleggende for oss mennesker. Selv om disse begrepene brukes daglig i samfunnet og i pedagogisk praksiser, kan de både være vanskelige å gjenkjenne og forstå. I denne fenomenologisk inspirerte studien publisert i *Humanities & Social Sciences Communications* (2026), ser vi på undring og nysgjerrighet som sammenvevde sider ved menneskelig erfaring, der nysgjerrighet er basert på et ønske om ny informasjon, mens undring er en form for grubling over denne informasjonen.

Med dette som utgangspunkt presenterer vi en dynamisk modell med to gradienter. Den første gradienten viser en sammenheng mellom undring og nysgjerrighet, mens en kroppslig–verbal gradient går fra det rent kroppslige, via kroppsspråk, til verbale spørsmål og filosofiske tanker. Modellen kombinerer dermed de verbale dimensjonene ved spørsmål og filosofiske refleksjoner med kroppslige aspekter ved fysisk utforskning og kroppslig fascinasjon.

Ved å presentere eksempler som illustrerer hvordan undring og nysgjerrighet kan erfares og uttrykkes, utforsker vi modellen videre. Vi argumenterer for at det er avgjørende å verdsette både kroppslige og verbale aspekter for å kunne gjenkjenne undring og nysgjerrighet. Å forstå og verdsette disse fenomenene som både kroppslige og verbale, slik vi viser i denne studien, kan få stor betydning for hvordan de følges opp i praksis. Vi peker særlig på konsekvenser for demokratiske og deltakende praksiser, økt anerkjennelse av kroppslig kunnskap, og en ny verdsetting av måtene vi knytter oss til omgivelsene på.

Heggen, M.P., Lynngård, A.M. Wonder and curiosity beyond the obvious—a dynamic model of bodily and verbal understandings of these phenomena. <https://doi.org/10.1057/s41599-025-06467-3>

54. Fra intervensjon til skapende praksis: Erfaringer fra prosjektet Active Learning Norwegian Preschool(er)s i norske barnehager.

Pernille Buschmann Eriksen¹, Emily Warren¹, Eivind Aadland¹, Katrine Nyvoll Aadland¹, Kjersti Johannessen¹, Øyvind Glosvik¹, Hege Eikeland Tjomsland²

¹HVL, Sogndal, Norway. ²HVL, Bergen, Norway

Hvordan intervensjoner kan bidra til skapende praksiser i barnehagen er lite belyst. Denne studien presenterer kvalitative funn fra det randomiserte kontrollerte forsøket Active Learning Norwegian Preschool(er)s, gjennomført i norske barnehager fra 2019–2022. Intervensjonen hadde som mål å fremme barns fysiske aktivitet og helhetlige utvikling gjennom et 7-måneders profesjonsfaglig utviklingsprogram for barnehagepersonale. Med utgangspunkt i realistisk evaluering analyserte vi hvordan intervensjonen ble integrert i ulike barnehagekontekster, og hvordan lokale prosesser og forståelser skapte endring i pedagogisk praksis. D

atamaterialet bestod av 18 individuelle intervjuer og fire fokusgrupper fra fire barnehager. Vi benyttet tematisk analyse for å undersøke hvordan deltakerne tok i bruk intervensjonen, hvordan de beskrev lokale utviklingsprosesser og hvilke endringer som skjedde i barnehagens pedagogiske arbeid over tid. Analysen identifiserte tre sentrale mekanismer: (1) kollektivt bruk av digitale ressurser som inspirasjon til lek og bevegelsesglede, (2) kreativ videreføring og omforming av tidligere prosjektarbeid inn i nye praksiser, og (3) utvikling av varige strukturer som støttet kollektiv refleksjon, deling av erfaringer og kontinuerlig kvalitetsutvikling.

Mekanismene kom til uttrykk i ulike former på tvers av barnehagene, og utfallet varierte med hvordan personalet tolket og brukte ressursene i lys av barnehagens kultur, tradisjoner og barnas medvirkning. Studien gir innsikt i hvordan en intervensjon kan skape rammer for profesjonsfaglig utvikling der personalet sammen utvikler nye former for praksis som fremmer barns helhetlige utvikling. Slik belyser studien hvordan kvalitetsarbeid i barnehagen kan forstås som et kreativt samspill mellom forskere, kontekst, pedagogiske verktøy og personalets faglige dømmekraft.

55. Vågemot i prosess: om å finne sin egen stemme som autoetnograf.

Anne Karin Fotland

Universitet i Stavanger, Norway

I dette vitenskapelige essayet behandler jeg refleksjoner over akademisk skriving som kan oppleves som begrensende for den kreative tanke. Jeg undersøker mitt forhold til språk og synliggjøring av subjektet i en akademisk språkdrakt. Som kjerneinspirasjon er Julia Kristevas (2003) tenkning om utvikling av subjektet og språket i en helhetlig forstand. Essayet innledes med en kontekstualisering av egen forskerrolle som autoetnograf. Tematikkene som drøftes videre er språket i relasjon til det ubevisste, det performative som omdreiningspunkt og tanker om den performative autoetnograf. Gjennomgående er essayet preget av egen innrømmelse av sårbarhet i det offentlige rom.

56. Foreldresamarbeid i barnehagen – trenger vi nye tilnærminger?

Elena Merzliakova, Kari Wallem Bøe

UiT-Norges Arktiske universitet, Alta, Norway

Presentasjonen vil omhandle et pågående samarbeid mellom barnehagelærerutdanningen og barnehager i Alta. Vi vil vise hvordan dette samarbeidet bidrar til pedagogisk innovasjon som har betydning både for barnehagelærerutdanningen og for barnehagene lokalt. Samarbeidet er formalisert gjennom ordninger som Tilskuddsordningen for barnehager, praksissamarbeid for studenter, og økende krav om praksisrelevans i profesjonsutdanningen. I presentasjonen vil vi belyse hvordan temaet om endringer i foreldrerollen har blitt aktualisert og videreutviklet gjennom dette samarbeidet, samt hvordan det har påvirket vår undervisning.

I regi av Tilskuddsordningen for barnehager gjennomførte vi høsten 2025 samlinger for barnehageansatte, PPT, barnevern, helsestasjon og foreldrerådgivningsteam i Alta. En tydelig tilbakemelding fra barnehagefeltet var behovet for økt kompetanse og trygghet i å lede foreldresamarbeid. Det ble også påpekt at foreldrerollen har endret seg.

Med bakgrunn i erfaringene fra samlingene igangsatte vi et prosjekt i samarbeid med praksisfeltet med følgende formål:

- Samle data gjennom fokusgruppeintervju med styrere i barnehagen rundt deres erfaringer med en eventuell endring i foreldrerollen og betydning for samarbeid mellom barnehage og hjem.
- Øke fokus og oppdatere temaer om foreldresamarbeid og -veiledning i eksisterende emner på barnehagelærerutdanningen. Her ønsket vi samarbeid med praksisfeltet både knyttet til innhold og til å bidra inn på undervisningen.
- Bidra til å utvikle kompetanse og trygghet med foreldresamarbeid i barnehagene
- Se på muligheter og interesse for kompetanseheving for barnehagelærere gjennom et studiepoenggivende videreutdanningsemne.

Denne paperpresentasjonen vil ta for seg en redegjørelse av prosjektet samt implikasjoner for både utdanningen og praksisfeltet så langt.

57. Er spel-basert formativ vurdering som førebuing til munnleg eksamen ein god ide? Ei case frå emnet Språk, tekst og matematikk i barnehagelærerutdanninga. *Annette Furnes*

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

Spel-basert (game-based) læring har fått aukande merksemd i utdanningsforskning. I nyare tid har studier vist til at utdanningsspel også spelar ei rolle i vurdering. Vi veit lite om spel-basert formativ vurdering som førebuing til eksamen. Dette studiet er knytt til førsteårsstudentar i emnet Språk, tekst og matematikk. Studiet tek i bruk ei ny tilnærming til eksamensførebuing ved å utforske moglegheiter og utfordringar ved spel-basert læring. Studiet foregår innanfor konstruktivismen og sosialkonstruktivistisk syn på læring. Det konseptuelle rammeverket omfattar omgrepa spel-basert formativ vurdering og 'active recall' (eng.). Kvalitative serveydata frå 35 studentar er analysert ved hjelp av refleksiv tematisk analyse. Informantane uttrykte at det å delta i design og bruk av utdanningsspel var viktig for vurdering av og for læring. Dette studiet er eit bidrag til forskingsfeltet på spel-basert vurdering i høgre utdanning.

58. Barns egne fellesskap på mange vis. *Marit Frimannslund*

OsloMet, Oslo , Norway

I denne artikkelen undersøker jeg hvordan barn i alderen 3–5 år uttrykker fellesskap gjennom kroppslig og lekende samspill i en hypermangfoldig barnehage. Fellesskap forstås her som noe barn kommuniserer seg imellom, og som skapes kulturelt i interaksjoner her og nå. Jeg er opptatt av opplevelsedimensjonen, og ikke fellesskap som en gruppebetegnelse.

Tidligere forskning viser betydningen av kropp i samspill blant de yngste barna (f.eks. Johansson & Berthelsen, 2019; Løkken, 2000; Pursi et al., 2020), mens studier av eldre barnehagebarn i større grad vektlegger verbale uttrykk (Lin & Jin, 2024; Nilsen, 2015). Vi vet derfor mindre om hvordan fellesskap kommer til uttrykk i hypermangfoldige barnegrupper der samspill skjer gjennom flere modaliteter. Av den grunn retter jeg oppmerksomheten mot multimodale uttrykksformer.

Datamaterialet er basert på deltakende observasjon og videoobservasjon i to avdelinger for 3–5-åringer, med fokus på hvordan barn initierer og opprettholder intersubjektivt samspill. I analysen anvender jeg Merleau-Pontys (2012) kroppsfenomenologiske perspektiv.

Foreløpige funn viser at barns interaksjoner ofte oppstår spontant gjennom speiling og gjentakelse, og at de kjennetegnes av bevegelse, visuell likhet og lyder. Slike samspill er ofte korte, men tilsynelatende meningsfulle. I artikkelen diskuterer jeg hvordan denne typen kroppslige og lekpregede interaksjoner er sentrale for utviklingen av barns egne fellesskap. Økt oppmerksomhet på slike uttrykk kan styrke en inkluderende praksis der barns ulike uttrykksformer i skapende samspill anerkjennes. I et kvalitetsperspektiv åpner dette for en barnehage der barns egne fellesskap på mange vis ivaretas og får rom til å utfolde seg.

59. Andre barnehager med samiske barn. *Dagmar Anita Jakobsen*

Universitet i Stavanger, Stavanger, Norway

«Samiske barn i barnehage skal få støtte til å bevare og utvikle sitt språk, sin kunnskap og kultur uavhengig av hvor i landet de bor. Innholdet i barnehagetilbudet skal tilpasses barnas samiske bakgrunn» (Falck-Pedersen & Kongstein, 2017, s. 20).

Hvordan kan samisk språk, kunst og kultur fremmes som inkluderende og kunnskapsbasert praksis i den norske barnehagelærerutdanningen der det åpnes opp for dialogiske og erfaringsbaserte læringsformer?

Presentasjon viser hvordan min trekulturelle- norske, samiske og kvenske bakgrunn har gitt meg kunnskaper og perspektiver som danner grunnlag av nye undervisningsressurser gjennom undervisning på Institutt for barnehagelærerutdanning ved Universitet i Stavanger.

Dette arbeidet har bidratt til at faglig og kunstnerisk utviklingsarbeid, er utviklet over tid der samiske perspektiver løftes frem på en forståelsesfull og erfaringsbasert måte. Denne erfaringen er ment å gi studenten kulturell innsikt og dannelse som fremtidig barnehagelærer i møte med samiske barn i norske barnehager, men også i møte med barn med annen kulturell, språklig eller etnisk bakgrunn.

Gjennom undervisningen erfarer studentene at kunnskap om samisk kultur og levemåte kan bidra til kreative og estetiske praksiser som en naturlig del av barnehagehverdagen hele året, og ikke bare rundt 06. februar som er Samefolkets dag.

Rammen rundt utviklingsarbeidet er hentet fra Rammeplan 2017 kapittel 3, Barnehagens formål og innhold (s. 16, 2017).

Bures boahtin, Velkommen

Referanser:

Falck-Pedersen, T. & Kongstein, C. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Barnehagens innhold og formål*. Pedlex.

60. LeikE-Å eksperimentere seg til kompetanseutvikling *Lillian Pedersen¹, Mari Engesæter²*

¹Høgskulen på Vestlandet, SOGNDAL, Norway. ²Fosshagen utdanningsbarnehage, Sogndal, Norway

Prosjektet er utvikla etter innspel frå og i tett samarbeid mellom HVL og ein lærarutdanningsbarnehage. I kompetansestrategien for framtidens barnehage vert det vektlagt at alle barn skal ha eit barnehagetilbod av høg kvalitet og at barnehagen skal vere ein lærande organisasjon (Kunnskapsdepartementet, 2022, s. 6 og 7). Barnehagen opplevde at dei brukte mykje tid og økonomiske midlar på kompetanseheving for å auke kvaliteten på barnas leik utan at det ga nemneverdige endringar. Vi ville difor utforske kva som skjedde om vi kopla kompetansehevinga til barnas leik og undersøker: kva skjer med personalets leikepraksis når dei møter barna i eksperiment?

Prosjektet inkluderte alle barn og alle tilsette i barnehagen, og tre faglærarar/forskarar frå fysisk fostring, kunst og handverk og pedagogikk. Prosjektet bygger på design based research (Grocott, 2022, Skovbjerg et al. 2024). Kvar avdeling starta med å lage ein draumedag for barna på si avdeling og på bakgrunn av draumedagen laga forskarane leikeeksperiment som vart gjennomført i to iterasjonar.

I eksperimenta møttest barn og personale, og materiale, fantasien og rolla til personalet var sentralt. Mellom og etter dei to iterasjonane hadde personalet refleksjons- og analyseøker. Empirisk materiale er planane for og foto av eksperimenta og lydopptak og foto og anna materiale frå refleksjonsøktene. Førebelse analysar viser tre tema: (1) endra materiale endrar leiken, (2) når eg endrar rolla mi endrar leiken seg og (3) grensene og reglane har noko å bety for leiken

61. Ulike tilnærmingar til lek som grunnlag for kvalitet i barnehagen. *Liv Torunn Grindheim¹, Tove Lafton²*

¹Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway. ²OlsoMet, Oslo, Norway

Bakgrunn: Lek er eit fasinerande fenomen. Det er lett å kjenne igjen, men vanskeleg å beskrive. Syn på lek – enten det er bevisst eller ubevisst – påverkar kva aktivitetar ein set i gang, kva materiale ein tilbyr, og korleis ein utformar rom og omfang av tid til lek i barnehagen. Det påverkar også kva initiativ frå barn som blir verdsett, og kva som blir forstått som normal, rett eller fin lek.

Metode og funn: Inspirert av Sutton-Smiths (1997) kriterium for retorikkar om lek har vi leita etter teoriar som viser eller argumenterer systematisk for ei tilnærming til lek. Det vil seie at desse tilnærmingane diskuterer det andre, tidlegare forskarar eller filosofar har skrive om lek og/eller viser til eiga forskning. Forståing og syn på lek er eksplisitt forklart eller sett ord på. Innanfor kvar tilnærming finst det profilerte forskarar som argumenterer for at deira beskriving av lek er den mest treffande. Dei prøver gjerne også å overtyde andre om at deira tilnærming er den rette. Basert på desse kriteria har vi identifisert utviklingspsykologiske, psykodynamiske, filosofiske, sosialantropologiske og evolusjonsperspektiv på lek.

Kvalitetsutvikling i barnehagen: Ei slik brei forståing av lek kan gjere barnehagelærarar klokare i planlegging og gjennomføring av innhaldet i barnehagen. Ein kan også stå stødigare i møte med lettvinte idear om kva som skal vere innhaldet i barnehagen.

Kjelde

Sutton-Smith, B. (1997). *The ambiguity of play*. Harvard University Press.

62. Immateriell kulturarv: profesjonsutvikling og inkludering i barnehagen. Tove Lafton

OsloMet, Oslo, Norway

I denne presentasjonen utforsker vi hvordan inkludering av immateriell kulturarv i musikkarbeid med en musikk-app kan påvirke barnehagelæreres profesjonsutvikling.

Barnehagen er en viktig arena for kulturopplevelser, der sang kan fremme sosial inkludering (Ehrlin, 2012; Kulset, 2016). Sang bidrar til myndiggjøring (empowerment), respekt, integrering og meningsskaping (Balsnes, 2016; Pearce et al., 2016). Musikalske aktiviteter støtter dessuten barns kulturelle forståelse, mangfoldiggjør barnas kommunikasjonsformer og fungerer som et medium for samhandling med kultur. Samtidig viser forskning fra norske barnehager at få barnehagelærere opplever seg som særlig kvalifiserte til å drive med musikkpedagogisk arbeid (Hagen et al., under utgivelse).

Teorien om praksisarkitekturer brukes som analytisk verktøy for å belyse hvordan måter å snakke om (*sayings*), måter å gjøre ting på (*doings*) og måter å relatere til hverandre på (*relatings*) skaper praksisprosjektet (Kemmis & Smith, 2008) i norske barnehager.

Det empiriske materialet er hentet fra et mixed methods design. Totalt har 363 barnehagelærere svart på et spørreskjema som ble analysert deskriptivt i SPSS. De kvalitative dataene har vokst frem gjennom et tett samarbeid med 14 barnehagelærere og deres personalgrupper i et aksjonsforskningsinspirert samarbeidsdesign, og materialet er analysert tematisk.

Etiske overveielser omfatter ivaretagelse av både barn og ansatte i den deltakende forskningen. Det er innhentet informert samtykke fra alle deltakere, og maktrelasjoner har vært diskutert regelmessig i forskningsprosessen.

I presentasjonen vil det diskuteres hvordan den musikalske kulturarven kan bidra til å utvikle kvalitativt gode praksiser i barnehagen.

63. Å skape rom for samspill med naturen-ro, rytme og variasjon

Veronica Bergan¹, Ida Lervik Midtbø², Maritha Berger Nylund³, Anne Myrstad¹

¹UiT Norges arktiske universitet, Tromsø, Norway. ²Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway.

³Høgskulen på Vestlandet, Stord, Norway

Ulike steder i naturen rundt barnehagen endrer seg mye gjennom året noe som bidrar til at barna og personalet skaper nye erfaringer, oppdagelser og historier i interaksjon med stedet. Vår studie har satt søkelys på hvordan barn og personalet utforsker, leker og skaper mening gjennom gjentatte møter med faste steder og referanseområder som skifter gjennom ulike værforhold og årstider. Studien, som har et deltakende design, har fulgt prosessen med å skape referanseområder. Videre har vi hatt fokus på hvilke mulighetsrom som skapes for barns utforskning, lek og læring på referanseområdene gjennom ulike årstider og værforhold. Empirien består av feltlogg fra deltakende observasjon og møter med personalet, videodokumentasjon samt individuelle intervju på stedet med barnehagelærere. Inspirert av Alison Clarks 'slow pedagogy' i kombinasjon med Tim Ingolds økologiske antropologi, vil vi presentere vår preliminnære analyse av datamaterialet som viser hvordan steder, vær, tid og materialitet inngår som meningsskapende elementer på referanseområdene.

64. Indigenous Voices for Sustainable Early Childhood Education and Care. *Veronica Bergan¹, Marianne Presthus Heggen², Carie Green³, Viktor Magne Johansson⁴, Jaana Juutinen⁵, Marikaisa Laiti⁶, Angela Lunda⁷, Anne Myrstad¹*

¹UiT The Arctic University of Norway, Tromsø, Norway. ²Western Norway University of Applied Sciences, Bergen, Norway. ³South Dakota State University, Brookings, United States.

⁴Nord University, Bodø, Norway. ⁵University of Oulu, Oulu, Finland. ⁶Sámi University of Applied Sciences, Kautokeino, Norway. ⁷University of Alaska Southeast, Juneau, United States

Our study aims to strengthen Indigenous knowledges within pedagogical practices in Early Childhood Education and Care (ECEC) and Early Childhood Teacher Education (ECTE). By listening to the voices of Indigenous parents, this study explores what they value most for their children within ECEC. Through embracing Indigenous ways of being, doing and knowing – expressed through the perspectives of parents – our research seeks to provide opportunities for all children to learn within holistic and relational frameworks that are essential for sustainability.

Arctic scholars have argued for weaving together Western and Indigenous knowledge systems to build stronger educational frameworks. Grounded in this approach, the UArctic INDeearly project employs the principles of weaving to reconceptualize sustainability in the Circumpolar North. This is achieved by actively creating space for, and learning from, Indigenous knowledges and practices.

Guided by the Six R's of Indigenous research methodologies – respect, relationship, representation, relevance, responsibility, and reciprocity – we analyse narratives from Indigenous parents to identify emerging patterns related to belonging, identity, worldviews, and conceptualizations of childhood. This presentation delves into these rich stories to uncover, explore, and articulate exemplary practices rooted in Indigenous values. Ultimately, we demonstrate how integrating these voices advances the critical goals of truth, reconciliation, and systemic reform within ECEC and ECTE.

65. Synliggjøring av de yngste barnehagebarnas læring i samspill med utendørs omgivelser. *Iida Kristiina Laakso¹, Anne Myrstad²*

¹Tromsø Kommune/ UiT - Norges arktiske universitet, Tromsø, Norway. ²UiT - Norges arktiske universitet, Tromsø, Norway

Barn engasjerer seg i verden gjennom å utforske ved å smake, klatre, krype, sette seg ned og rulle seg rundt, lukte og berøre. Denne studien utforsker hvordan barnehagebarns samspill i og med omgivelsene kan synliggjøres og løftes frem som læring. Samspillet er utforsket gjennom et deltakende forskningsdesign mellom de yngste barnehagebarn, forsker, pedagog og et utvalgt referanseområde i barnehagens nærområde i løpet av en måned. GoPro-kamera, festet til forskerens bryst, er benyttet som metode for å dokumentere samspillene som blir til og skapes. Som en del av analysen og fagliggjøring av samspillene, anvendes begrepene intraaksjon og korrespondanse.

Dette er begreper som er forankret i posthumanistiske og ny-materielle perspektiver, og viser til gjensidige samspill mellom menneske og omgivelsene. I presentasjonen vil det vektlegges hvordan perspektivene kan åpne opp og bidra til ny tenkning om barns læring og væren i verden. Dette utfordrer dominerende sosialpedagogiske og utviklingspsykologiske diskurser som er rådende i barnehagefeltet

66. Outdoors, Nature, and Sustainability: An Analysis of Curriculum Guidelines for Early Childhood Education and Care Across Norway, Denmark, China, and the United States of America. *Aihua Hu^{1,2}, Liv Torunn Grindheim^{1,2}, Hanne Sørensen³, Birgitte Madsen Theilmann³, LeaAnn Christenson⁴*

¹Department of Pedagogy, Religion and Social Studies, HVL. ²BARNkunne, HVL, Bergen, Norway. ³VIA, Aarhus, Denmark. ⁴Townson University, Townson, United States

In this article, we explore how national curriculum guidelines for early childhood education and care stipulate practices of early childhood education institutions in education for sustainability through a cross-cultural analysis of the latest curriculum guidelines in Norway, Denmark, China, and the United States of America (the USA). The analysis focuses on the concepts of outdoors, nature, and sustainability.

Our study reveals that while outdoors is mentioned equally frequently across countries, nature is more frequently mentioned in Nordic countries and China than in the USA. Sustainability is the least mentioned across all countries, with no mention in the Chinese and American curriculum guidelines. Mentions of outdoors and nature are connected to the ecological, social and cultural, and political dimensions of sustainability, with the economic dimension rarely mentioned. Our findings also indicate that the curriculum guidelines in the four countries are anthropocentric, rather than ecocentric.

We propose that the concepts of the outdoors, nature, and sustainability be more explicitly and multidimensionally integrated into these national curriculum guidelines. We also call for a shift from an anthropocentric to an ecocentric perspective in formulating national curriculum guidelines, as these guidelines serve as foundational references for local governments and early childhood education institutions when developing their local curricula.

67. Diffraktiv lytting til barn-musikk relasjonar i kvardagslivet. *Synnøve Kvile*

HVL, Stord, Norway

Denne presentasjonen tek utgangspunkt i kva ein barnehage lærte meg då eg var PhD kandidat i musikkpedagogikk. Med historier frå doktorgradsavhandlinga mi «Troubling scales: a feminist posthumanist inquiry of child-music relations in everyday life» (Kvile, 2026), inviterer eg til å utforske *diffraktiv lytting* (Kvile & Murriss, 2025) som ein måte å utfordre etablerte kategoriar på. Framfor å spørje kva eit barn eller musikk *er*, rettar eg fokus på kva slike material-diskursive omgrep *gjer*.

I denne presentasjonen vil forteljingar (Haraway, 2016) frå kvardagslivet tene som ein måte å utforske korleis binære forståingar av vaksen-barn og kultur-natur verkar konstituerande for kven og kva som blir lytta til. Ved å forske gjennom Karen Barad's (2007) agentiske realisme blir grenser problematisert og fokuset rettast mot relasjonar - forstått som ontologisk primære. Barna i studien min er 4.trinn elevar i alderen 8-10 år, men samstundes som eg forskar både er eg og blir eg småbarnsmor.

Livet som mor informerer forskinga mi og historier frå eige kvardagsliv vever seg inn i forskinga sin eksplisitte kunnskapsproduksjon (Fjeldstad et al., 2024; Kvile, 2024; Kvile et al., 2025). Forskinga sin metodologi er diffraktiv (Barad, 2007; Lenz Taguchi, 2012; Murriss, 2016) og rettar merksemda mot kva forskjellar som gjer ein skilnad, mot verda si performativitet og anerkjenner at å forske er å skape. Kven og kva ein lyttar til i kvardagsliv og forskning er politisk.

Referansar

Barad, K. (2007). *Meeting the Universe Halfway: Quantum Physics and the Entanglement of Matter and Meaning*. Duke University Press. <https://doi.org/10.1515/9780822388128>

Fjeldstad, M. Y., Kvile, S., & Jenssen, R. H. (2024). Stretching and cracking: Becoming feminist posthumanist scholars in music education. *Music Education Research*, 26(3), 277–289. <https://doi.org/10.1080/14613808.2024.2341241>

Haraway, D. (2016). *Staying with the Trouble: Making Kin in the Chthulucene*. Duke University Press.

Kvile, S. (2024). From the Bedroom to the Moon: Tuning into the Relations of Children and Music through Spacetimemattering. *Research in Arts and Education*, 2024(2), 26–39. <https://doi.org/10.54916/rae.141623>

Kvile, S.(2026). *Troubling scales: a feminist posthumanist inquiry of child-music relations in everyday life* [Doktoravhandling]. Høgskulen på Vestlandet.

Kvile, S., Jenssen, R. H., Storsve, G., Fjeldstad, M. Y., & Sæterdal, I. D. (2025). Pushing Paradigms: Feminist Posthumanist Theories and Storytelling in Music Education Research. *Journal for Research in Arts and Sports Education*, 9(2), 62–80.

<https://doi.org/10.23865/jased.v9.6905>

Kvile, S., & Murris, K. (2025). Attuning to what's in/out of tune: From listening-as-usual to opening up more parts of the world to love in music education research and practice.

Reconceptualizing Educational Research Methodology, 16(2), 6–26.

<https://doi.org/10.7577/term.5963>

Lenz Taguchi, H. (2012). A diffractive and Deleuzian approach to analysing interview data.

Feminist Theory, 13(3), 265–281. <https://doi.org/10.1177/1464700112456001>

Murris, K. (2016). *The posthuman child: Educational transformation through philosophy with picturebooks*. Routledge, Taylor & Francis Group.

POSTER-presentasjoner

68. «Ut av komfortsonen» – barnehagelærerstudenters engasjement og læring i dramafaget. *Christine Sivertsen*

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning, Trondheim, Norway.

Mange barnehagelærerstudenter uttrykker usikkerhet og motstand i møte med dramafaget, ofte knyttet til manglende erfaring og forestillinger om drama som et fag som krever bestemte personlige egenskaper. Samtidig viser forskning at drama har en marginal posisjon i både utdanning og praksisfelt, noe som kan bidra til at faget i liten grad tas i bruk i barnehagen.

Dette forskningsprosjektet undersøker hva som fremmer og hemmer barnehagelærerstudenters engasjement og læring i dramafaget. Studien er et pågående kvalitativt og longitudinelt forskningsprosjekt som baserer seg på tre gruppeintervjuer med 6–8 studenter ved OsloMet. Intervjuene skal gjennomføres ved semesterstart, midtveis og ved semesterslutt. Designet gir innsikt i hvordan studentenes erfaringer, motivasjon og forståelse av fagets relevans i barnehagen utvikler seg over tid.

Prosjektet retter oppmerksomhet mot sammenhengen mellom undervisningsformer, studentenes forutsetninger, undervisningserfaringer og opplevelse av relevans og mestring. Målet er å utvikle kunnskap som kan styrke dramafagets profesjonsrelevans og bidra til undervisningsstrategier som fremmer engasjement, trygghet og deltakelse i kunstfaglige læringsprosesser. Funnene kan ha overføringsverdi til både BLU og barnehagesektoren, og bidra til å styrke dialogen mellom forskning og praksis.

I tråd med konferansens tematikk kan prosjektet bidra til å revitalisere samtaler om hvilke ferdigheter og kompetanser som verdsettes i barnehagearbeid. Det kan i tillegg forstås som et bidrag til pedagogisk innovasjon i BLU, ved å undersøke hvordan kunnskapsbaserte undervisningsformer i dramafaget kan styrke dialogen mellom forskning, utdanning og praksisfelt.

69. Lek hos barn med funksjonsnedsettelse. Hva kan lek være? *Trine Lund Tverå*

Statped, Trondheim, Norway. NTNU, Trondheim, Norway

Lek er en grunnleggende del av barns liv og en rettighet nedfelt i FNs barnekonvensjon artikkel 31. Samtidig viser forskning og internasjonale rapporter at barn med funksjonsnedsettelser ofte har mindre tid og tilgang til lek enn andre barn. Når lek kommer til uttrykk på måter som bryter med etablerte normer, står den i fare for å bli oversett eller feiltolket. Dette doktorgradsprosjektet undersøker hvordan fenomenet lek kan forstås på en måte som gjør det mulig å gjenkjenne et mangfold av lekuttrykk hos alle barn, uavhengig av funksjonsnivå.

Prosjektet tar utgangspunkt i teoretiske perspektiver som belyser lek gjennom naturvitenskapelige og evolusjonære tilnærminger, og undersøker hvordan dette kan åpne for nye forståelser av lek. Videre relateres prosjektet til barnehagens samfunnsmandat om lek og barndommen egenverdi. Slik knyttes barns rett til lek til FNs Agenda 2030, særlig målene om inkluderende utdanning, god helse og livskvalitet samt redusert ulikhet.

Studien har en hermeneutisk og kvalitativ tilnærming med et multimetodisk design, og kombinerer litteraturstudier med etnometodologisk feltarbeid. Datamaterialet omfatter video-observasjoner, og dybdeintervjuer i med foreldre og ansatte i barnehage. Målet er å utfordre etablerte forståelser av lek og bidra med kunnskap som kan styrke barns deltakelse, tilhørighet og bærekraftige livsvilkår i barnehagen.

70. Equity in ECEC: A Scoping Review of Belonging and Diversity.

Melissa Alejandra Espinoza Ruffo, Sara Esmaeeli

University of Stavanger, Stavanger, Norway

OBS! Presentasjonen er trekket fra konferansen

This systematic scoping review examines how belonging and diversity are conceptualised in international early childhood education and care (ECEC) research, and how these concepts are linked to pedagogical practices that support children's participation, recognition, and sense of belonging in diverse ECEC contexts.

Policy frameworks position ECEC as an important arena for children's rights, participation, inclusion, and equal opportunities (UNCRC, 1989). However, research demonstrates considerable variation in how belonging and diversity are defined and enacted in pedagogical practice. Existing studies often frame inclusion and belonging as aspirations or structural ambitions, while less attention is directed towards how belonging is produced, negotiated, and constrained in everyday pedagogical interactions.

The review explores the range of conceptualisations and theoretical perspectives related to belonging, diversity, equity, and participation present within the field, rather than applying one predefined framework, in line with scoping review methodology (Arksey & O'Malley, 2005). Following Joanna Briggs Institute (JBI) methodology and PRISMA-ScR guidelines (Peters et al., 2020; Tricco et al., 2018), peer-reviewed studies will be systematically identified and screened through searches in databases including ERIC, Scopus, and Web of Science.

Preliminary analysis suggests considerable variation in how belonging and diversity are conceptualised and operationalised, tensions between visibility-oriented and relational approaches to inclusion, and limited specification of how everyday pedagogical judgement supports children's opportunities for participation and belonging in diverse ECEC contexts. The review seeks to provide conceptual clarity and identify practice-near research gaps relevant to the development of more equitable and inclusive ECEC practices for all children.

71. Skapende praksiser med barn som medskapere – Palettmodellen som verktøy. *Anette Sofie Bernsen¹, Elin Thoresen²*

¹NLA University College, Bergen, Norway. ²Western Norway University of Applied Sciences, Bergen, Norway

Dette bidraget presenterer erfaringer fra utprøving av *Palettmodellen*, en prosessmodell utviklet for skapende og utforskende praksiser i barnehagen knyttet til barns medskapning i lekemiljø og pedagogiske rom. Studien er gjennomført i samarbeid med tre barnehager hvor omtrent 80 barn og 18 ansatte deltok i samskapende prosjektprosesser over en periode på ni måneder.

Palettmodellen har som mål å støtte personalet i å utvikle skapende prosesser sammen med barna gjennom dynamiske faser – fra idéutvikling og kreativ workshop til tematisk iscenesettelse og innsikt/refleksjon. Inspirert av a/r/tografisk metodologi og rhizomatisk tenkning forstås prosessene som åpne, relasjonelle og bevegelige. Gjennom lekende utforskning av materialer, rom og estetiske uttrykk deltok barna som aktive medskapere i utviklingen av ulike lekemiljø. Studien viser hvordan barns ideer, kroppslige uttrykk og materialbaserte utforskning kan åpne for nye former for deltakelse, fellesskap og eierskap i barnehagens praksis. Samtidig erfarte personalet hvordan modellen utfordret tradisjonelle voksenstyrte arbeidsformer og åpnet for mer lyttende, improvisatoriske og samskapende pedagogiske prosesser.

Presentasjonen vil bestå av en poster og en visuell dokumentasjon (video) med utdrag fra undervisningsfilmer utviklet for kompetansearbeid i en større barnehagekjede. Bidraget aktualiserer hvordan skapende praksiser kan bidra til kvalitetsutvikling, refleksjon over egen praksis og nye forbindelser mellom forskning og barnehagefelt.

72. Undringsboksen – spor av lek. *Linda Rios, Elin Thoresen*

Western Norway University of Applied Sciences, Bergen, Norway

Undringsboksen – spor av lek er en performativ utstilling som utforsker hvordan lekende estetiske rom kan inspirere og gi felles opplevelser til barns lek i barnehagen. Prosjektet tar utgangspunkt i barns møter med et lekeunivers ved Barnas Kulturhus i Bergen, der sanselige installasjoner og materialer inviterer til aktiv deltakelse. Erfaringene herfra har dannet grunnlaget for utvikling av en Undringsboks. Boksen har vært på vandring inn i barnehagene som deltar i prosjektet. Her har de ansatte iscenesatt boksen.

Undringsboksen består av flyttbare bokser fylt med ulike materialer som er valgt for å trigge barns lekende nysgjerrighet. Boksen er ikke et ferdig definert lekeredskap, men et åpent, fleksibelt lekeunivers som stadig blir til i møtet med barna. Gjennom berøring, forflytning og improvisasjon inviteres barna til å utforske rom og materialer, og til å skape egne fiksjoner og fortellinger. Barna forstås som aktive utforskere og medskapere, der leken står sentralt.

Den performative utstillingen er strukturert i to deler: en innledende kunstnerisk etablering der en kunstner setter rommet i spill gjennom lekende handlinger, bevegelse og undring, og en deltakende fase der barna tar over og viderefører leken på egne premisser. Dokumentasjon fra barnehagene inngår som et viktig materiale for refleksjon og forskning.

Bidraget viser hvordan det performative kan åpne for undring og skape felles lekeverdener og styrke barns lek i barnehagen.

73. Bildeteater i barnehagelederutdanning- utforskning av nye kunnskapslandskap? *Birgitte Ljunggren, Aimee Kaspersen*

Dronning Mauds Minne Høgskole, Trondheim, Norway

God ledelse er en nøkkel til god barnehagekvalitet. I denne posteren er utgangspunktet spørsmålet om hvordan vi i utdanningen kan utvikle gode ledere for barnehagen? I dette prosjektet lar vi to forståelsesformer møtes som utgangspunkt for lederutvikling. Den ene er Mintzbergs praksisforståelse av ledelse. Her sees ledelse som sammensatt av viten som vektlegger analyse, håndverk som vektlegger erfaring og affektivitet i praktisk læring og kunst som vektlegger kreativitet og visjon.

Den andre er Boals bildeteater som vektlegger muligheter til å jobbe kollektivt, kreativt og praktisk for å håndtere utfordringer i eget liv. Et sentralt begrep i læringen som bildeteater åpner for er estetisk fordobling, som viser til en posisjon hvor studenten er i og utenfor en posisjon. En slik arbeidsform gir studenter mulighet til å utforske nye kunnskapslandskap knyttet til ledelse som tradisjonell undervisning ikke tillater. I posteren presenteres en evaluering av erfaringer med bruk av bildeteater som arbeidsform i barnehagelederutdanning.

Designet befinner seg i skjæringsfeltet mellom aksjonsforskningstenking og aksjonslæring hvor målet med prosjektet har vært å utvikle undervisning på ledelse i en mer praktisk og utforskende retning ved å ta i bruk bildeteater som aksjon. I forpiloten våren 2024 deltok 13 studenter, og i piloten høsten 2024 deltok 40 studenter. Undervisningsopplegget (aksjonen) inneholdt flere handlinger som ble gjennomført kronologisk, med gjennomgang av teori, oppvarmingsøvelser, gjennomføring av tablåer og til slutt oppsummering. Studenter har deltatt i gjennomføringen av aksjonene og som informanter.

Vi gjennomførte en kvalitativ analyse, sett som “en spørsmålsdrevet prosess hvor man leter i data etter svar på spørsmål” (Johannessen et al., 2018, s 21). I evalueringsøyemed har vi stilt spørsmål til materialet utledet Mintzbergs praksisforståelse av ledelse. I posteren drøftes aksjonen og erfaringene med den opp mot begrepene til Mintzberg. Dette for å bygge på en forståelse av barnehageledelse som et mangefasettert fenomen og som praksis. Bildeteater gir mulighet til å utvikle ledelse som kunnskap, som håndverk og som kunstform, og vi anbefaler dette som en skapende undervisningsform i lederutdanninger for barnehagen.

74. Når foreldresamarbeid blir profesjonslæring: i samskaping mellom utdanning og barnehager. *Kari Emilsen, Vera Holst*

DMMH, Trondheim, Norway

Dette bidraget presenterer erfaringer og resultater fra to sammenhengende utviklings- og FoU-prosjekter ved DMMH: **LUBA** (Lærerutdanningsbarnehager) og **SPIF** (Styring av praksis i foreldresamarbeid). Prosjektene undersøker hvordan samskaping mellom studenter, praksislærere/veiledere, barnehageledere og faglærere kan bidra til nyskaping og kvalitetsutvikling i barnehagelærerutdanningen og i praksisfeltet.

Utgangspunktet er at foreldresamarbeid er en sentral del av barnehagelærerens profesjonsutøvelse, men ofte blir et implisitt læringsområde i praksisopplæringen. Prosjektet retter derfor oppmerksomheten mot hvordan etablerte situasjoner i barnehagehverdagen, som hente- og bringesituasjoner, daglig dialog og foreldresamtaler, kan gjøres til tydeligere sammenhenger for studentenes profesjonslæring.

Posterbidraget belyser to spørsmål: Hvordan kan studenter få økt innsikt og trygghet i foreldresamarbeid gjennom praksisopplæring? Hvordan kan praksislærere og veiledere legge til rette for at studenter får praktisk erfaring med foreldresamarbeid?

Arbeidet er aksjonsforskningsinspirert og bygger på iterative prosesser med kartlegging, workshops, utprøving og refleksjon. Datagrunnlaget består av spørreundersøkelser til praksislærere/veiledere, åpne svar, to fokusgruppeintervju med studenter og dokumentasjon fra samskapende workshops.

Resultatene viser at kvaliteten styrkes når utdanning og praksis utvikler felles forventninger, tydelig progresjon og konkrete øvingssituasjoner. Særlig betydningsfullt er rollemodellering, mikro-øving og strukturert før- og etterveiledning med bruk av praksisfortellinger og case. Posterbidraget synliggjør hvordan samskaping mellom utdanning og praksis kan styrke studentenes læring om foreldresamarbeid og bidra til kollektive kompetanseløft i lærerutdanningsbarnehager.

75. Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) og inkluderende fellesskap i barnehagen. *Hanne Næss Hjetland¹, Hanne Røe-Indregård¹, Silje Merethe Hansen Ingebretsen², og Linn Stokke Guttormsen¹*

¹ OsloMet, Oslo, Norway. ² Universitet i Sørøst-Norge

Inkludering i barnehagen handler om muligheten for alle barn til å kjenne seg som meningsfulle deltakere i fellesskapet. I en mangfoldig barnegruppe, vil det være barn som ikke har funksjonell tale og som dermed har behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) for å kunne delta i meningsfulle samspill. I studien undersøker vi hvordan supplerende kommunikasjon brukes i en allmennpedagogisk setting. En elektronisk spørreundersøkelse ble sendt ut til pedagogiske ledere. Foreløpige svar er fra 15 pedagogiske ledere, hvorav 12 av disse rapporterer å bruke ASK i barnehagen.

De pedagogiske lederne rapporterer at de bruker ulike former for ASK med bilder, mens kun to av de pedagogiske ledere rapporterer at de bruker tegn til tale. ASK blir brukt i hele barnehagen eller på enkelte avdelinger, og for de aller fleste med hele barnegruppa. De rapporterer at ASK brukes i varierte kommunikasjonssituasjoner, og flest rapporterer at de bruker ASK i overgangssituasjoner, under måltid, og i samlingsstund.

Begrunnelsene for å bruke ASK for enkeltbarn er relatert til vedtak og anbefalinger fra PPT. For hele barnegruppa begrunnes bruk av ASK med at det er en fordel for alle, at det er en støtte i rutiner, støtte til språkutvikling når det kombineres med verbalt språk, og at alle skal kunne kommunisere med barn som har lite eller ingen verbal kommunikasjon. De foreløpige resultatene indikerer variert bruk av supplerende kommunikasjon i form av bildestøtte i barnehagen. Pedagogiske ledere bruker dette for å støtte barnas forståelse og uttrykksevne og for å fremme inkludering.

76. Retrospective transition experiences of immigrant families in infant-toddler years: questions of methodological design. *Natália Meireles Santos da Costa*

Oslo Metropolitan University, Oslo, Norway

This presentation will discuss methodological design for a pre-study project guided by the research question (RQ): how are transitions into the Norwegian ECEC system during the infant-toddler years retroactively narrated by parents and guardians with immigrant backgrounds? Entry into the system of Early Childhood Education and Care (ECEC) represents a sensitive period and a significant arena for participation in societal life, particularly for families from migrant and minority backgrounds. Yet, despite high coverage of kindergarten enrolment in Norway, transitions within the infant-toddler years may work unevenly for families with diverse experiences in institutional familiarity, migration history, trust and expectations of parental participation.

To address past trajectories and capture dimensions of temporality and change within the scope of RQ, this small study will employ narrative inquiry as a methodological approach. In the study, the researcher will interview two participants from different migration-related categories: i) refugee or asylum seekers; ii) family immigration; iii) work immigration; iv) education-related immigration.

The researcher will conduct interviews as conversations (Clandini & Caine, 2012), with the use of visual aids, writing and drawing tools to facilitate dialogue; it is also the intention to include photographs, artifacts, memories and objects that are considered meaningful for the stories told (Clandini & Caine, 2012), which altogether, will compose the field texts. The researcher will submit the project to the Norwegian Agency for Shared Services in Education and Research (SIKT) and will adhere to pertinent legal frameworks (NESH, 2024; Personal Data Act, 2018).

77. «Skal du også bli en slik pedagogk»- en studie av hvordan barnehagelærerstudenter opplever å ta en profesjonsutdanning samtidig som de arbeider i profesjonen. *Annette Kristoffersen Winje, Sissel Aastvedt Halland*

HVL, Stord, Norway

Denne kvalitative studien undersøker hvordan barnehagelærerstudenter ved en høyskole i Norge opplever å jobbe i egen barnehage, mens de tar arbeidsplassbasert barnehage-lærerutdanning (ABLU). Formålet med studien er å bidra med ny kunnskap om hvordan ABLU-studenter opplever å være både studenter og assistenter/fagarbeidere i egne barnehager. Med Hans-Georg Gadamer's hermeneutiske metodologi, og Axel Honneth's sosialfilosofiske perspektiver om anerkjennelse og krenkelse, fortolker og analyserer vi empiri fra to fokusgruppeintervju og et individuelt spørreskjema. Våre funn viser at noen ABLU-studenter kan oppleve å stå i «stille kamper», de oppfattes som bedrevitere og som en trussel for barnehagens voksenalleskap når de deler nye kunnskaper og stiller kritiske spørsmål til barnehagens pedagogiske praksiser.

78. Barnehagelæraren som leiar og medskapar av leikande og kreative fellesskap i barnehagen., *Fedor Duhrman¹, Laila Tvedt¹, Gunnhild Holen¹, Hege Fimrete², Anne Grethe Sønsthagen²*

¹Stedje barnehage, ²HVL

Lærarutdanningsbarnehagen Stedje har visjonen: «Stedje barnehage – alltid på veg». I utviklingsprosjektet VEGFORSK er denne visjonen vidareutvikla i eit samarbeid mellom barnehage og høgskule, der målet er både å styrke kvaliteten i det pedagogiske arbeidet og å utforske nye måtar å rekruttere til barnehagelæraryrket på. Barnehagen har saman med høgskulen undersøkt korleis barnehage og høgskule kan samarbeide om rekruttering til barnehagelæraryrket.

Ei sentral satsing har vore å utvikle kortfilmar som på ein kreativ og sansenær måte synleggjer barnehagelæraren sin mangfaldige arbeidskvardag. Filmen som vert presentert, viser korleis leik, rørsle, skapande aktivitetar, naturmøte og kvardagslege situasjonar utgjer eit heilskapleg pedagogisk innhald i barnehagen. Filmen løftar fram barnehagelæraren si rolle som leiar, omsorgsperson, tilretteleggjar og tryggleik i barn sitt liv og viser korleis profesjonskunnskap knytt til rammeplan, didaktisk refleksjon og relasjonsarbeid blir omsett til praksis i møte med barna. Filmen er utvikla og produsert av barnehagen sjølv med rettleiing frå høgskulen.

79. Lag på lag – en polyestetisk praksis. En holistisk og tverrestetisk tilnærming i mitt musikalske arbeid. *Hanne Vatnøy Steinarson*

NLA University College, Bergen, Norway

Dette bidraget presenterer erfaringer fra utviklingen av *Lag på lag* – en polyestetisk praksis. Denne erfaringen har vokst frem gjennom mitt arbeid som utøvende artist, låtskriver, musikkpedagog og kunstnerisk forsker. Praksisen bygger på en holistisk og tverrestetisk tilnærming til kunstnerisk skapelse, der jeg ser musikken i en større sammenheng. Lys, kostyme, scenografi, bevegelse, dans og visuelle uttrykk kan inngå som en del av den kunstneriske helheten. Målet er å gi publikum en totalopplevelse av musikken, der både de store linjene og de små detaljene får betydning for hvordan verket oppleves. Denne helhetlige tenkningen er gjennomgående i mitt kunstneriske og pedagogiske arbeid, fra solokonsserter og konsertforestillinger for barn, til undervisning og kreative prosesser med studenter.

Det teoretiske grunnlaget henter inspirasjon fra John Deweys forståelse av kunst som erfaring, Bakhtins tanker om det polyfone og Vygotskys forståelse av læring og utvikling som noe som skjer i samspill med andre.

«Lag på lag» beskriver både en kunstnerisk arbeidsmetode mot et ferdig kunstnerisk produkt, og en måte å tenke skapende prosesser på. Med musikken som utgangspunkt, utvikles verket gjennom ulike estetiske lag, der stemme, kropp, bevegelse, rom, lyd, lys, kostyme og visuelle uttrykk inngår i en helhetlig kunstnerisk prosess. Metoden og fremgangsmåten er utviklet gjennom arbeid med barn og unge, men er også en sentral del av mitt eget kunstneriske arbeid.

I presentasjon av posteren vil jeg vise hvordan *Lag på lag* kommer til uttrykk i ulike deler av min praksis – fra kreative og utforskende prosesser med barn, til utviklingen av tverrestetiske og kunstneriske produksjoner. Et eksempel er en visuell konsert, *ELYSIUM*, der egen musikk utvikles i samspill med videoscenografi, film, lys og visuelle uttrykk. Med utgangspunkt i disse praksisene, undersøker jeg her hvordan en holistisk og polyestetisk tenkning kan påvirke både skapelsesprosessen og den ferdige kunstneriske opplevelsen, og hva som skjer når musikken får utvikle seg lag på lag.

SYMPOSIER

80. Kreative forskningsoversettelser i barnehagefeltet: samskaping av kunnskap gjennom Exploratorium, ExploraStories og Courage.

Czarecah Oropilla¹, Hege Fimreite²

¹Barnkunne-HVL, Bergen, Norway. ²HVL, Sogndal, Norway

Dette symposiet tar opp et sentralt spørsmål i aktuell barnehageforskning: Hvordan kan forskning oversettes til uttrykksformer som er meningsfulle for barn, pedagoger, familier og et bredere publikum? Med utgangspunkt i konferansens tema om kreative praksiser, kreativitet, metodologisk utvikling og dialog mellom forskning og praksis, presenterer symposiet tre eksempler på kreativ forskningsformidling utviklet gjennom EX-PED-LAB.

I stedet for å forstå formidling som noe som skjer etter at forskningen er avsluttet, ser symposiet forskningsformidling som en pågående, samskapende og etisk praksis. Gjennom digital infrastruktur, barnelitteratur og tegneserier undersøker vi hvordan kunnskap kan gjøres synlig, tilgjengelig, anvendbar og relevant for ulike målgrupper.

Symposiet har som mål å utforske kreative forskningsoversettelser som metodologiske og pedagogiske praksiser; undersøke hvordan samskaping former kommunikasjon, deltakelse og kunnskapsdeling i barnehagefeltet; diskutere hvordan multimodale uttrykk kan styrke dialogen mellom forskning, praksis og barns hverdagsliv; og bidra til debatter om kvalitet, innovasjon og barns stemmer i barnehageforskning og barnehagelærerutdanning.

De tre bidragene er:

Exploratorium: digital infrastruktur for pedagogisk innovasjon

Dette bidraget presenterer Exploratorium som en kuratert pedagogisk infrastruktur som vokser frem gjennom verksteder, tverrfaglig samarbeid og refleksivt designarbeid. Det drøfter hvordan digital forskningsformidling kan støtte pedagogisk innovasjon, demokratisk deltakelse og bærekraftig profesjonsutvikling.

ExploraStories: fra forskning til fortellinger for barn

Dette bidraget undersøker bildebøker som oversetter sentrale ideer fra EX-PED-LAB til fantasifulle og barnevennlige fortellinger, og posisjonerer barn som meningsskapere, drømmere og medskapere.

Courage: tegneserier som kreativ forskningsformidling

Dette bidraget utforsker tegneserier som et multimodalt format for å gjøre forskningsbegreper konkrete, emosjonelt tilgjengelige og åpne for kollektiv refleksjon.

81. Problembasert læring: En utforskende lærings- og dannelsstrategi.

*Svitlana Holovchuk¹, Grete Skjeggstad Meyer¹, Lill Krestin Ryland¹,
Astrid Øydvin², Gila Hammer Furnes¹, Kjersti Sandnes Haukedal², Nina
Grieg Viig², Hilde Kartveit Sundnes¹, Nina Anette Angeltveit¹, Astrid
Øien Halsnes¹, Lene Birgitte Jaer Nottveit¹, Ingrid Trætteberg¹, Kari
Kvandal¹, Kristin Aadland-Atkinson¹*

¹NLA Høgskolen, Bergen, Norway. ²Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

Ledere for symposiet: Svitlana Holovchuk, Grete Skjeggstad Meyer, Lill Krestin Ryland

Innledning

I dette symposiet presenteres forskning på bruk av Problembasert Læring som undervisnings- og læringsstrategi i universitets- og høyskolesektoren. Forskningsprosjektene knytter seg primært til barnehagelærerutdanningen (BLU), men undersøker også utdanningsledelse av pedagogiske institusjoner generelt.

Oversikt over forskningsprosjekter:

«Å heile tida knytte min praktiske kunnskap med den teoretiske kunnskapen» – Problembasert læring som arbeidsform i en videreutdanning for ledere i barnehage og skole

Astrid Øydvin, Gila Hammer Furnes, Kjersti Sandnes Haukedal & Nina Grieg Viig

Prosjektet belyser hvordan Problembasert læring (PBL) som læringsstrategi kan benyttes for å støtte lederskap i modulen Ledelse av Utvikling og Endring (LUE) i videreutdanningen for ledere innen barnehage og skole. Studien har søkelys på studentenes refleksjoner rundt egne læringsopplevelser og hvilken innvirkning modulen har på deres praksis.

Veilederrollen i problembasert læring

Nina Anette Angeltveit & Hilde Kartveit Sundnes

Dette prosjektet undersøker veilederens opplevelse av egen kunnskap knyttet til PBL og veiledningsfunksjonen. Resultatene viser at både faglige og relasjonelle aspekter er essensielle i veiledningsprosessen, og betydningsfulle for gruppedynamikk og faglig utvikling.

The Tutor's Presence and Pedagogical Tact in Problem-Based Learning

Astrid Øien Halsnes

Prosjektet belyser hvorvidt fenomenologiske prinsipper kan innpasses i PBL-veiledning og påvirke studentenes læringsutbytte. Studien legger vekt på reflekterende praksis som et nyttig verktøy for studentenes problemløsning, forbedring av samarbeidsferdigheter og sammenknytning av ny kunnskap med eksisterende forståelse.

Problembasert læring i barnehagen: En inngang til barns medvirkning og samarbeid

Lill Krestin Ryland

Prosjektet belyser hvordan PBL kan styrke barns medvirkning i barnehagen. Forfatteren benytter aksjonsforskning med de eldste barna, og data er samlet inn gjennom deltakende observasjon og logg. Funnene viser at PBL kan være en inngang til å løfte frem barnas stemme i barnehagen, og kan bidra til å styrke barnas kreativitet, samarbeid og problemløsning.

Problembasert læring med kunstpedagogiske fag

Grete Skjeggstad Meyer

Prosjektet undersøker hvordan kunstpedagogiske fag har brukt PBL i en tverrfaglig kontekst. Studiens datagrunnlag er en revidert 7-trinnsmodell for PBL og PBL-oppgaver innenfor de kunstpedagogiske fagene ved NLA Høgskolen. Funnene avdekker at PBL-oppgavene har utviklet seg i retning av tydeligere søkelys på de kunstpedagogiske kravene, men med mulig fare for å miste den tverrfaglige intensjonen med PBL og studentenes egne valg av problemformulering og læringsmål.

Der kunnskap får liv – Problembasert læring gjennom langsgående praksis

Lene Birgitte Jaer Nottveit & Ingrid Trætteberg

Studien presenterer resultater fra et toårig forskningsprosjekt relatert til endringer i organiseringen av praksis i barnehagelærerutdanningens kunnskapsområde Kunst, Kultur og Kreativitet. Ett av prosjektets mål var å undersøke hvordan PBL kan brukes både på studiested og i langsgående praksis for å styrke sammenhengen mellom teori og praksis. Studien ser på hva praksislærere melder tilbake om prosjektet, om veiledningssituasjon og hvordan de opplever at studentene har fått økt trygghet til kreativt arbeid.

Problembasert læring; en kollektiv danning på vei mot en profesjon?

Nina Anette Angelteit, Kari Kvandal, Svitlana Holovchuk & Kristin Aadland-Atkinson

Prosjektet undersøker studentenes opplevelse ved bruk av PBL i sin profesjonsutdanning. Forfatterne har tatt utgangspunkt i Biestas tre dimensjoner av danning: kvalifisering, sosialisering og subjektivering. Funnene viser at PBL som læringsstrategi støtter studentenes vekst og bidrar til deres dannelsesvei mot en profesjon som barnehagelærer.

Digital Collaboration and Problem-Based Learning

Svitlana Holovchuk & Lill Krestin Ryland

Prosjektet belyser muligheter og utfordringer knyttet til digitalt gruppesamarbeid, der PBL blir brukt som eksempel. I studien vektlegges tre viktige aspekter av digitalt samarbeid: fleksibilitet, kommunikasjon og profesjonell digital kompetanse. Basert på teori og resultater er det utarbeidet en modell for digitalt samarbeid som de planlegger å prøve ut med både studenter og kollegaer.

Holovchuk, S. (Red.), Meyer, G.S. (Red.) & Ryland, L.K. (Red.). (2026). *Problembasert læring: En utforskende lærings- og dannelsesstrategi*. Fagbokforlaget. <https://doi.org/10.55669/oa8001>

82. Inkluderende språkmiljø og mulighetsrom i barnehagen. *Randi Høyland¹, Inga Margrethe Fagerbakke¹, Kamal Prasad Acharya², Monica Bråten³, Torill Haugland³, Hilde Hofslundsengen⁴*

¹HVL, Stord. ²HVL, Bergen, Norway. ³Bergen kommune, Bergen, Norway. ⁴HVL, Sogndal, Norway

Symposiets teoretiske utgangspunkt er et sosiokulturelt perspektiv på læring (Vygotsky, 1978), der språk utvikles i samhandling med andre, innenfor barnets nærmeste utviklingszone. I dette perspektivet har barnehagelæreren en sentral rolle i å skape meningsfulle situasjoner der barn får anledning til å erfare og utforske fenomener, kommunisere og utvikle språket sitt. Med forankring i Rammeplanen (KD, 2017) kan støtten være systematisk og planlagt på et overordnet nivå, eller oppstå spontant i hverdagslige aktiviteter og samtaler. Gjennom tilpasset støtte bidrar barnehagelæreren til at barn gradvis tar i bruk språk for å delta i lek, utforsking og fellesskap.

Naturen, hagen og kjøkkenhagen representerer rike læringsmiljøer for slikt språkarbeid. Når barn planter frø, følger vekstprosesser, undersøker naturfenomener og samarbeider om dyrking, skapes konkrete og meningsfulle erfaringer som gir grunnlag for samtaler, begrepsutvikling, fortellinger og felles meningsskaping. Slike aktiviteter kan være særlig inkluderende i den flerspråklige barnehagen fordi de gir barn muligheter til å delta gjennom handling, observasjon, sanselige erfaringer og ulike språklige ressurser. Natur- og dyrkingsprosjekter kan dermed fungere som møteplasser der språk, fellesskap, utforsking og læring utvikles i samspill.

I dette symposiet samles forskere og representanter fra praksisfeltet for å belyse ulike sider ved inkluderende språkarbeid i den flerspråklige barnehagen, med særlig vekt på mulighetsrommet som ligger i natur, planting og dyrking. De fire foredragene viser ulike perspektiver: først et overordnet blikk på språkarbeid i den flerspråklige barnehagen, deretter barns meningsskaping og læring i naturen, videre kjøkkenhagen som læringsarena, og til slutt hvordan språkarbeidet kan forankres i en helhetlig og systematisk pedagogisk praksis.

(Hilde Hofslundsengen, chair)

Abstrakt 1 : Språkarbeid i den fleirspråklege barnehagen

Randi Høyland

Ut fra rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017) skal språkleg mangfald vere noko positivt for heile barnegruppa. Personalet skal støtte fleirspråklege barn i å bruke morsmålet sitt og samtidig aktivt fremje og utvikle barnas norskspråklege kompetanse. Målsettingane på makronivå er vide, og barnehagelærarar må derfor ha omfattande kunnskapar om pedagogisk arbeid med barns fleirspråklege utvikling på mikronivå. Tradisjonelt har ei einspråkleg norm for språkarbeidet stått sterkt i utdanningssystemet, medan samfunnet i aukande grad er fleirspråkleg (jf. Alstad & Pesch, 2024). Kva barnehagelærarar baserer språkarbeidet på, og korleis dei grunnlegg praksis i fleirspråklege barnehagar, er derfor viktig å få innsikt i.

I ein studie der 20 barnehagelærarar deltok i fokusgruppeintervju, kom det fram ulike tolkingar av språkarbeidet. Fleirspråklegheit blei både oppfatta som ein ressurs og som noko ein må kompensere for ut frå ein einspråkleg norm. Desse motstridande forventningane kunne gi barnehagelærarane ei kjensle av profesjonell avmakt. Samla kan funna tyde på at barnehagelærarar byggjer språkarbeidet både på formell og erfaringsbasert kompetanse, og at barnehagelærarar treng støtte i å vidareutvikle fleirspråklege praksisar.

I dette innlegget blir det å byggje på barns førstehandserfaringar, sansing og deltaking i engasjerande samspel halde fram som viktige pedagogiske tilnærmingar. Nyare forskingsbidrag som transspråking (García & Wei, 2014) og eit fleirspråkleg pedagogisk rammeverk (Chumak-Horbatsch, 2019) legg vekt på å anerkjenne og leggje til rette for barns heilskaplege kommunikasjon og meningsskaping gjennom sosiale praksisar. Slik kan barns kroppslege og språklege deltaking i engasjerande samspel kan bidra til inkluderande praksisar i den fleirspråklege barnehagen.

Abstrakt 2: Fakta og fantasi – barns meningsskaping og læring i naturen

Inga Fagerbakke

Når barn utforskar noko i naturen, kan det koma til uttrykk på mange måtar. Med utgangspunkt i eit sosiokulturelt perspektiv skjer læring gjennom språk og samspel i konkrete sosiale kontekstar. Naturen byr på førstehandserfaringar og er ein god arena for språkutviklande samtaler og felles meningsskaping. Samstundes krev slike situasjonar at vaksne utviser profesjonell klokskap og har evne til å lytta seg fram til kva barnet er oppteken av. Mikroresponsar frå den vaksne, som korte stadfestingar, gjentakingar, spørsmål eller pausar, kan påverka kva retning samtala tek, og korleis ho utviklar seg vidare.

I framlegget presenterer eg to empiriske døme frå ein studie av spontane naturfaglege utandørssamtaler mellom barn og vaksne, der videoobservasjon er nytta. I de første dømet undersøker femåringar småkryp. Dei finn ein liten skolopender, og samtala dreier seg om kva slags skapning dette er: «Kva er det for eit dyr?» spør barnet, før den vaksne svarer: «Eg trur jammen det er ein liten skolopender». Deretter blir det spesifikke ordet skolopender teke opp og brukt vidare av fleire av barna.

I den andre dømet har vatnet blitt grumsete av bølger. Ein femårgammal gut omtalar sjøen som ein «krokodillesjø» fordi «ingen klarar å sjå noko i dette vatnet». Vidare fantaserer barnet rundt det som kan skjula seg under overflata: «Alligatoren kan snika seg inn med augo lukka». Ein vaksen anerkjenner den leikande fortolkinga, medan ein annan pedagog prøver å dreia samtala mot kvifor vatnet har blitt grumsete.

Dei to døma viser ulike språklege moglegheiter som kan oppstå i møte med naturopplevingar. I den eine får barna kjennskap til eit presist naturfagleg omgrep gjennom noko dei kan sjå og undersøka, utan at dette på nokon måte avgrensar dei. I den andre situasjonen blir naturen utgangspunkt for fantasi og forteljing. Slike konkrete og sanselege erfaringar kan vera særleg relevante i møte med fleirspråklege barn, fordi dei gjev eit felles utgangspunkt for

meningsskaping og læring. Framlegget diskuterer korleis vaksne sine responsar kan gje rom for både fagleg språk, fantasi og ulike måtar å delta i samtala på.

Abstrakt 3: Frø, jord og nysgjerrighet: kjøkkenhage som læringsarena i barnehagen

Kamal Prasad Acharya

Kjøkkenhagen er en rik arena for språkutvikling: barna møter nye begreper, får bruke språket aktivt til å beskrive, undre seg og samtale om det de erfarer. Det konkrete og sanselige arbeidet med jord og planter gir dermed språklæring en naturlig kontekst der ord og begreper knyttes direkte til handling og opplevelse.

Forskning viser at kjøkkenhage og dyrking i barnehagen også kan være en betydningsfull arena for barnas lek og læring med ulike sosiale utbytter. Gjennom arbeid med planting, stell, høsting og matlaging får barna mulighet til å oppleve «jord–mat–jord»-syklusen. I tillegg gir dette en naturlig inngang til bærekraftig utvikling i barnehagen.

Denne studien utforsker kjøkkenhagen som en helhetlig læringsarena der barn involveres i alle faser, fra kartlegging og planlegging av dyrkeområdet til såing, vanning, stell og høsting. Barna undersøker hvordan planter spirer og vokser, og erfarer hvordan egne handlinger har betydning for naturen og ressursbruken. Gjennom kroppslig, estetisk og sosial deltakelse utvikler barna kunnskap om mat, helse og miljø, samtidig som de erfarer fellesskap, ansvar og medvirkning.

Studien knytter seg til rammeplanens verdigrunnlag og belyser hvordan kjøkkenhage og dyrking i barnehagen kan styrke barns begynnende bærekraftskompetanse, sosiale kompetanse og medborgerskap. Barn som opplever seg som ansvarlige deltakere i dyrkingsarbeidet, utvikler holdninger og praksiser som kan danne grunnlag for livslang læring for bærekraftig utvikling.

Studien undersøker også de pedagogiske rammene de voksne skaper gjennom planlegging, organisering, dokumentasjon og refleksjon. Målet er at dette skal danne grunnlag for at dyrking og kjøkkenhage blir en naturlig del av hverdagen i barnehagen.

Abstrakt 4: Helhetlig og systematisk språkarbeid i barnehagen

Monica Bråten og Torill Haugland

Bergen kommune deltar i «Program for folkehelsearbeid» i regi av Vestland fylkeskommune. Pilotprosjektet «Språksatsing og barnehagen som hjerte i nærmiljøet» har to delmål, hvor det ene handler om å styrke språkarbeidet i barnehagen, og å undersøke hvordan det best kan arbeides systematisk for å utvikle et inkluderende språkmiljø. Det er dette delmålet vi presenterer her.

Formålet med prosjektet er å belyse hvordan en språksatsing kan forstås og praktiseres i barnehagen, samt å undersøke hvilke muligheter og utfordringer som oppstår når språkutvikling integreres som en naturlig del av barnehagens hverdagspraksis. Prosjektet gjennomføres i en barnehage som deltar i pilotprosjektet. BARNkunne, senter for barnehageforskning, ved Høgskulen på Vestlandet er med som samarbeidspartner.

Medvirkning fra ansatte i barnehagen, barn og foreldre står sentralt i utviklingen og gjennomføringen. Det innledes med en grundig kartlegging for å identifisere hvilke tiltak en tenker kan styrke språkmiljøet. I utforskningsfasen benyttes metoder som deltakende observasjon, samtaler med ulike aktører og refleksjon rundt praksiserfaringer.

Et sentralt fokus er å undersøke hvordan barns innspill blir fanget opp, tolket og brukt aktivt i utviklingen av språkmiljøet i barnehagen. Videre vil prosjektet undersøke hvordan foreldre her i større grad kan involveres som en ressurs. Med dette som utgangspunkt vil det prøves ut tiltak som kan bidra til å oppnå målsettingen.

Prosjektet bygger på et sosiokulturelt læringssyn, hvor språk forstås som noe som utvikles gjennom samspill, kommunikasjon og deltakelse i meningsfulle fellesskap. Arbeidet er forankret i Rammeplan for barnehagen, som vektlegger betydningen av et rikt språkmiljø og gode kommunikasjonsarenaer. Metodisk bygger prosjektet på praksisnære tilnærminger, der observasjon, refleksjon, praksisfortellinger og dialog danner grunnlag for utvikling av kunnskap og videreutvikling av pedagogisk praksis.

Teoretisk og metodisk forankring: Dette bygger på et sosiokulturelt syn, der språk utvikles i samspill med andre. Den er forankret i rammeplanen som vektlegger språkmiljø og kommunikasjon. Metodene er praksisnære og basert på erfaringer (observasjon, refleksjon og praksisfortellinger).

83. Barnehagen som fellesskapsarena – hvordan kan barnehagen skape fellesskap for alle? Hilde Hjertager Lund¹, Yvonne Bakken², Maria-Rosa Raphaela Doublet², Eva Mila Lindhardt³

¹Universitetet i Bergen, Bergen, Norway. ²Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway.

³Universitetet i Agder, Kristiansand, Norway

Økt globalisering og migrasjon har bidratt til større kulturelt og språklig mangfold blant barn og foreldre i barnehagen. Dette aktualiserer spørsmål om hvordan barnehagen kan utvikle inkluderende fellesskap der alle barn og familier opplever tilhørighet, deltakelse og anerkjennelse.

I dette selvorganiserte symposiet tar vi utgangspunkt i boken *Mangfold i barnehøyde. Perspektiver på fellesskap i barnehagen*. Symposiet undersøker hvordan fellesskap skapes, utfordres og utvikles i barnehagens hverdagsliv, og hvordan profesjonsutøvere kan arbeide med mangfold som pedagogisk, relasjonell og institusjonell ressurs. Ubuntu-filosofien, uttrykt gjennom «jeg er fordi vi er», brukes som et etisk og analytisk perspektiv på hvordan mennesker blir til gjennom relasjoner til andre.

Symposiet løfter fram bokens flerstemmige kunnskapsgrunnlag: barns erfaringer med identitet, tilhørighet og mangfold, barnehagepedagogers og lederes arbeid med mangfold og mangfoldsledelse, barnehagelærerstudenters fortellinger om mat og måltider, samt minoritetsforeldres erfaringer med foreldresamarbeid. Gjennom disse perspektivene drøfter vi hvordan inkluderende praksiser kan utvikles, og hvordan barnehagen kan motvirke utenforskap gjennom kritisk refleksjon over relasjoner, språk, hverdagspraksiser, makt og pedagogisk ledelse.

Målet er å bidra til forskningsbasert og praksisnær refleksjon om barnehagen som fellesskapsarena og som institusjonelt rom for tilhørighet, deltakelse og skapende samhandling.

Referanser:

Lund, H. B. H. (red.). (2025). *Mangfold i barnehøyde. Perspektiver på fellesskap i barnehagen*. Gyldendal Akademisk

84. Ulike innganger til materialitet i skapende prosesser med barn i barnehagen. *Jørgen Moe, Hanne Wiseth, Silje Neraas*

Dronning Mauds Minne Høgskole, Trondheim, Norway

Vi ønsker å organisere et symposium der materialer/materialitet knyttet til kunstfaglige og skapende prosesser vil være omdreiningspunktet. Materialer/materialitet kan tolkes og tilnærmes på ulike måter. Det påvirker og inspirerer. Gjennom skapende aktivitet kan noe nytt oppdages, utforskes og uttrykkes. Gjennom fagene litteratur, drama og kunst og håndverk ønsker vi å belyse ulike innganger og perspektiver på barnehagebarns møter med materialer/materialitet i skapende prosesser. Symposiet består av tre individuelle presentasjoner (å 15 min) med en påfølgende felles samtale (15 min).

Jørgen Moe: Barnehagebarns møter med leire i utforskende og skapende prosesser

Dette bidraget undersøker hvordan barnehagebarn møter leire i utforskende og skapende prosesser. Arbeid med leire aktiverer kroppslige og sanselige erfaringer og setter barna i kontakt med materialets transformative kvaliteter – fra plastisk tilstand, via tørking og pulverisering, til re-hydrering og ny plastisitet. Når barna utforsker leirens konsistenser, kvaliteter og temperaturer, flyttes oppmerksomheten fra ferdig produkt til prosessuelle erfaringer. Studien søker å svare på spørsmålet: Hva kjennetegner barns møter med leire i utforskende og skapende prosesser?

Det teoretiske rammeverket bygger på en a/r/t/grafisk tilnærming (Irwin & Springgay, 2008; Moe, 2025), som forener rollene som kunstner, forsker og pedagog. Tilnærmingen retter oppmerksomheten mot hva leire gjør snarere enn hva leire er (Fredriksen, 2013; Reienes, 2026; Waterhouse, 2021). Analysen henter også perspektiver fra kroppsfenomenologi (Merleau-Ponty, 1994), og prosessfilosofi (Deleuze & Guattari, 2005).

Empirien stammer fra en tredagers workshop med tolv barn i alderen 4–5 år. Som deltakende observatør dokumenterte jeg prosessene med GoPro-kamera og videoopptak for å fange håndbevegelser, dialog, mimikk, forflytninger og kollektive interaksjoner. Datamaterialet analyseres med vekt på hvordan sanselige og materielle møter former barns skapende prosesser i fellesskap. Studien er registrert hos SIKT og følger gjeldende etiske retningslinjer.

Bidraget bidrar med kunnskap om barns skapende prosesser i møte med leire og viser hvordan materialarbeid kan styrkes som pedagogisk og kunstnerisk ressurs i barnehage og barnehagelærerutdanning.

Hanne Wiseth: Barnehagebarns møter med papir i fabulerende og skapende prosesser

I dette bidraget presenterer jeg en studie av barnehagebarns møter med ulike papirmaterialer. I barnas utforskning med papiret er det fabulerende aspektet omdreiningspunkt for den skapende prosessen. Studien ser på hvordan barna interagerer med papirmaterialene og hvordan barnas kroppslige, sanselige og fabulerende tilnærming gir papirmaterialene mening og handling. Papirmaterialenes transformative egenskaper åpner for et improvisatorisk samspill mellom barn og materialer. Dette fører til skapende og engasjerende utforskning, men også utfordringer og motstand i møte med papiret for både barn og voksne deltagere. Studien søker å svare på spørsmålet: Hva kjennetegner barns fabulerende tilnærming til papir i utforskende og skapende prosesser?

Det teoretiske rammeverket denne studien bygger på teorier om barns fantasilek (Vygotskij, 1930/1995; Flee, 2013, Guss, 2015) og materialitet (Fretheim, 2018, Waterhouse, 2021), samt affordance-teori (Gibson, 1979).

Studien er definert innenfor kunstbasert forskning (Leavy, 2018). I samspillet med barna er jeg deltagende og har som forsker en a/r/tografisk tilnærming (Irwin & Springgay, 2008; Wiseth 2026), i betydning av at rollene kunstner, forsker og pedagog samspiller. Empirien stammer fra gjennomføringen av et ph.d.-prosjekt og omfatter til sammen 10 utforskende verksteder med barn i alderen 3-6 år. Datamaterialet er analysert med bruk av dramaturgisk analyse (Bleeker, 2023), med utgangspunkt i hermeneutiske (Gadamer, 1960/2012) og performative perspektiver (Jalving, 2011 & Schechner, 1988/2003). Studien er registrert hos SIKT og følger gjeldende etiske retningslinjer.

Presentasjonen bidrar med kunnskap om barns fabulerende møte med papirmaterialer og synliggjør hvordan transformative materialer kan anvendes som inngang til fantasilek og skapende samspill i barnehagen.

Silje Neraas: Skapende prosessar i barns lesing av ei bildebok om flukt

I denne presentasjonen utforskar eg korleis kunstmaterialar i ei bildebok, som gråblyant og akvarellmaling, kan vere del av barns meningsdanning i deira lesing av ei forteljing om flukt. Presentasjonen tek utgangspunkt i den danske bildeboka *Trylleblik* (2021) av Ane Bjørn og drøftar spørsmålet: Kva rolle spelar kunstmaterialar i ei bildebok for barns meningsdanning av ei bildebok om flukt?

Analysens teoretiske rammeverk vektlegg den visuelle utforminga og gir eit *nærblikk* [«close looking»] (Doonan, 1993) av bildeboka. Analysen står i samanheng med den *visuelle vendinga* innanfor bildebokforskinga og elles i vår kultur (Österlund, 2018). Vektlegginga av det visuelle har blitt påpeikt å krevje «a new visual literacy» (Ibid.).

Bildeboka *Trylleblik* handlar om ei jente og hennar familie på flukt frå eit krigsherja land og må reise over eit farefullt hav. Jenta har lært av si bestemor eit ‘trylleblikk’ som gir ho høve til å sjå

«Soloppganger gjennom støvet og stjernehimmelen bak skyerne, når ingen anden kunde» (Bjørn, 2021). Bildebokas skilje mellom fluktens harde realitetar og fantasien som kjem til uttrykk gjennom trylleblikket, blir skapt visuelt ved bruk av gråblyant og akvarellmaling.

Presentasjonen vektlegg at dei ulike kvalitetane ved kunstmaterialane tematiserer den labile og usikre tilstanden ved å vere på flukt. Føremålet med presentasjonen er å synleggjere ein inngang til bildebøker og lesing i barnehagen, der kunstmaterialar i bildebøkers visuelle utforming har ei meiningsberande rolle.

85. Praksisnær forskning i partnerskap - med felles mål om en antologi.

*Inger Benny Espedal Tungland¹, Wenche Andreassen¹, Dag Husebø¹,
Erlend Norheim², Tove Erna Belland¹, Ingunn Berrefjord Ugelstad¹,
Monica Dahl Frøiland³, Krisin Berge Vestvik³, Hallgjerd Byrkjeland¹,
Synnøve Eikeland¹, Hilde Eltervåg⁴, Stine Haga Berentsen⁴, Elisabeth
Barstad¹*

¹Universitetet i Stavanger, Stavanger, Norway. ²Jåttå Universitetsbarnehage, Stavanger, Norway.

³Skeiane Universitetsbarnehage, Sandnes, Norway. ⁴Espira barnehage, Stavanger, Norway

Dette symposiet retter søkelyset mot hvordan forskningsdelen i FoU-arbeid kan styrkes gjennom kollektive og langsiktige samarbeidsprosesser mellom partnerbarnehagene og academia. Vi presenterer erfaringer og eksempler fra en treårig satsing om å styrke forskningsdelen av Universitet i Stavanger sitt partnerskap med ulike regionale barnehager i regi av både kollektiv kompetanseutvikling og universitetsbarnehagesatsningen. I perioden er det gjort flere prioriteringer og gjennomført 15 forskningsorienterte seminarer der barnehagelærere og barnehagelærerutdannere, har deltatt i alle forskningens faser, fra prosjektutvikling, utprøving, analyser og fremskriving av resultater. Målet har vært å utvikle en delt forståelse av hva forskningsbasert FoU-arbeid kan sies å være i egen kontekst, utvikle kunnskapsbasen for barnehagene og barnehagelærerutdanningen, samt å styrke profesjonsutøveres rolle som forskere og likeverdige kunnskapsprodusenter og barnehagelærerutdannere.

FoU-arbeidet har resultert i en felles fagfellevurdert antologi bestående av 10 kapitler, med forventet publisering i oktober 2026.

I innledningen av symposiet presenteres satsingen og arbeidsformen som utviklet seg, med særlig vekt på hvordan seminarrekken har bidratt til å utvikle forskningskompetanse i praksisfeltet, og gitt betingelser for formidling av forskningsresultater. Denne måten å jobbe på vil være interessant for alle barnehagelærerutdanninger som inngår i partnerskap, og som ønsker å styrke det forskningsmessige kunnskapsgrunnlaget partnerskapet bygger på.

Deretter presenterer utvalgte forfattere fra antologien sine kapitler, og viser til ulike tematiske og metodiske tilnærminger til FoU-arbeid i barnehagen. Mangfoldet av tema og metodiske tilnærminger, bindes sammen av noen overordnede perspektiver.

Muligheter og utfordringer knyttet til ulike typer partnerskap løftes frem. Tid, eierskap og samhandling diskuteres også på tvers av bidragene.

Symposiet inviterer deltakere til diskusjon om overføringsmuligheter og -verdi til profesjonsfeltet og andre partnerskap som ønsker å styrke felles forsknings- og kunnskapsproduksjon. Med dette bidrar symposiet til å tydeliggjøre muligheter for partnerskap

og utvikling av kunnskapskulturer som understøtter kvalitet og profesjonsutvikling i både barnehagen og barnehageutdanningen over tid.

Program

1. Arbeidsform fram mot publisering ved Inger Benny Espedal Tungland, Dag Husebø og Wenche Andreassen, UiS og Erlend Norheim, Jåttå universitetsbarnehage

2. Når to partnerskapsmodeller finner hverandre ved Tove Erna Belland og Ingunn Berrefjord Ugelstad, UiS og Monica Dahl Frøiland og Kristin Berge Vestvik, Skeiane universitetsbarnehage.

Hva skjer når to ulike partnerskapsmodeller kobles sammen i et felles FoU-arbeid? Med utgangspunkt i våre erfaringer fra et utviklingsarbeid knyttet til nye tilvenningsrutiner i en universitetsbarnehage, utforsker vi hvordan samskaping på tvers av partnerskap kan skape merverdi og bidra til ny innsikt, profesjonell læring og utvikling. Studien viser potensialet i slike samarbeid og peker på betingelser som må være på plass for å lykkes.

3. Musikk og bevegelse i partnerskap ved Elisabeth Barstad, UiS

Dette kapitlet utforsker hvordan musikk og bevegelse kan bidra til samskapingshendelser i barnehagen. Gjennom analyse av ulike hendelser drøftes det hvordan musiske og kroppslige aktiviteter kan fremme trygghet, deltakelse og faglig utvikling i barnehagen.

4. Når tar starten egentleg slutt? Om å kvile i tida innanfor eit toårig partnerskap

ved Hallgjerd Byrkjeland og Synnøve Eikeland, UiS og Stine Haga Berentsen og Hilde Eltervåg, Espira barnehage

I dette kapitlet undersøker vi gjennom ein case-studie korleis forståing av tid påverkar eit partnerskapssamarbeid mellom universitet og barnehage. Starten er ein viktig fase som legg grunnlag for gode samskapande prosessar, og vi ser nærare på kva som pregar ein god start og korleis denne starten kan strekkast.

86. Kunstfaglige omdreiningspunkt i kollektiv kompetanseutvikling – ringvirkninger til forskning og undervisning. *Inger-Lisa Møen, Trude Kyrkjebø, Linda Rios, Elin Thoresen, Ingvard Bråten, Kari Thorkildsen, Monika Karlsen*

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

Med utgangspunkt i konkrete erfaringer fra utviklingsarbeid innenfor Tilskuddsordningen for kollektiv kompetanseutvikling i barnehage (tidl REKOMP), vil symposiet utforske hvordan samarbeid mellom utdanningsinstitusjonen og praksisfeltet kan gi ringvirkninger inn i forskningsarbeid og utdanning. Partnerskapene kan bidra til økt kvalitet i begge utdanningskontekster ved å legge til rette for felles forskningsinteresse, metodologisk utvikling og tett faglig samarbeid innad i akademia, med relevans for både forskning og undervisningspraksis.

Undringsboksen v/ Sylvia Linda Hansen Rios, Elin Thoresen, Ingvard Bråten

Forskningssamarbeidet har særlig hatt fokus på iscenesettelser til lek, og på hvordan lek med estetiske kvaliteter over tid kan skape minner som virker motiverende for videre lek og for utviklingen av barns dramatiske lek. Disse erfaringene har bidratt til å skjerpe forskningsblikket på sammenhenger mellom estetikk, rom, materialitet og lekens varighet, og har samtidig åpnet for videre metodisk utvikling i forsknings- og utviklingsarbeidet.

I vår forskning har det blitt utviklet en *Undringsboks*, som har blitt et sentralt og konkret fysisk element i det praksisnære utviklings- og forskningssamarbeidet. Undringsboksen representerer både et pedagogisk grep og et kunstnerisk verktøy, og har gjort det mulig å undersøke hvordan estetiske impulser kan initiere, forlenge og fordype barns lek. 87

En performativ utstilling av Undringsboksen er en del av selve konferansen, og kan oppleves i Global Lounge.

Sang og musikk som omdreiningspunkt i utviklingsarbeid v/ Inger-Lisa Møen og Trude Kyrkjebø.

Tilskuddsordningen for lokal kompetanseutvikling i barnehagen har et dobbelt formål – kvalitetsutvikling i barnehagen og i barnehagelærerutdanningen.

I barnehager der musikk og sang har vært tema for kompetanseutvikling, har vi hentet erfaringer som har verdi både i ansattegruppene i de enkelte barnehagene og i undervisning med kommende barnehagelærere. Noen punkt er fremtredende:

Arbeidet setter spor i arbeidet med barna, men viser seg også sterkt i utvikling hos den enkelte ansatte, både musikalsk og pedagogisk. Arbeidet bidrar til danningsfor barn og voksne og i prosessen har personalgruppene utviklet kompetanse i å reflektere faglig sammen, med verktøy som involverer alle.

Den enkelte barnehage har også funnet løsninger og metoder som er preget av lokale løsninger og eierskap til prosjektet. Disse utgjør verdifulle praksiseksempler som kan skape sammenheng mellom teori og praksis i utdanningen.

Når kråkebabyene blir store, må de finne hjem selv. Det er derfor de flyr rundt i hele Bergen for å finne hjem. (Jente 5 år)

v/Monika Karlsen og Kari Thorkildsen

Forskningssamarbeidet dreier seg om barnehagens ønske om å tilegne seg kunnskap omkring Reggio Emilias pedagogikk og filosofi og er en del av Rekomsamarbeidet med HVL. Dette utviklingsarbeidet har foregått i til sammen tre år og fortsetter i enda ett år.

I løpet av disse tre årene har vi berørt flere sider av Reggio Emilias tenkning og praksis og nå ønsker vi å ta en stopp og se tilbake for å reflektere over - Hva har skjedd gjennom disse tre årene – med blikket til en styrer og en hvl ansatt. Hvordan var det å arbeide med skapende prosesser i en hverdag med både personalutskiftning, fravær og andre utfordringer?

Vi er i starten på en artikkel om vårt samarbeid gjennom tre år. I artikkelen ønsker vi å fremme et positivt bilde av barnehagers virksomhet og hvordan skapende prosesser kan være en vei inn i det å skape engasjement både hos voksne og barn. Hvordan kan Reggio Emilias utforskende metode være et sted en møtes til utforsking, lek og undring?

Aktuelle spørsmål til samtale:

- Gir kunstfaglige omdreiningspunkt i barnehagens utviklingsarbeid andre prosesser i barnehagen enn andre tematikker?
- Fra utviklingsarbeid i barnehage til forskning ved HVL – muligheter og utfordringer?
- Hvordan kan vi sørge for at mest mulig av erfaringene fra prosjektene i barnehagene, kommer studentene ved barnehagelærerutdanningen til gode?

VERKSTEDER

87. Fra søl til jubel – når skapende arbeid med hverdagsteknologi gir mestring i barnehagen. *Astrid Wara¹, Anne-Line Bjerknes², Pernilla Axelryd³, Linnea Christiansen⁴, Catharina Hoff⁴, Shahzia Vira⁵*

¹Nordnorsk vitensenter, Tromsø, Norway. ²Universitetet i Sør-Øst Norge, Drammen, Norway.

³Inspiria, Sarpsborg, Norway. ⁴Teknisk museum, Oslo, Norway. ⁵Universitetet i Oslo, Naturfagsenteret, Oslo, Norway

Skapende praksiser i barnehagen kan åpne for nye forståelser av både barns læring og barnehagelærerens profesjonelle ferdigheter. I dette verkstedet tar vi utgangspunkt i erfaringer fra Skaperbarnehagen, et kompetanseutviklingsprosjekt som har som mål å gjøre teknologi meningsfull og tilgjengelig for barn gjennom utforskning av hverdagsteknologi i skapende aktiviteter. Teknologi forstås her ikke som digitale verktøy, men som gjenstander, materialer og løsninger som er utviklet for bestemte formål i barns og voksnes hverdag.

Verkstedet tar utgangspunkt i en av flere aktiviteter, Kopp non stopp, der barn utforsker hvordan en kopp kan utformes slik at den fungerer uten å søle. Aktiviteten inviterer barna til å undersøke sammenhenger mellom bruk, funksjon, form, materialvalg og enkle mekanismer gjennom praktisk prøving og feiling. Verkstedet starter med at deltakerne selv gjennomfører en kort skapende aktivitet. Deretter samler vi erfaringer og refleksjoner fra deltakerne, før vi viser analyser av praksiserfaringer og relevant forskning fra prosjektet.

Empirien som presenteres bygger blant annet på samtaler med barnehagelærere som har arbeidet med skaperbarnehagen over tid, både med barn og i personalgrupper. Analysen viser at barn opplever sterk mestring når de får tid og handlingsrom til å utforske hverdagsteknologi gjennom skapende prosesser, og når løsninger ikke gis på forhånd. Samtidig synliggjøres hvordan slike arbeidsformer utfordrer og utvikler barnehagelærerens ferdigheter, særlig knyttet til å støtte barns initiativ, holde tilbake egne løsninger og tåle usikkerhet i læreprosesser. Verkstedet inviterer til refleksjon rundt hvilke ferdigheter som blir sentrale i skapende praksiser, og hvordan arbeid med hverdagsteknologi kan bidra til å revitalisere kvalitetsbegrepet i barnehagen.

88. Tverrestetisk utforskning med papirmateriale. *Monica Klungland, Anne-Mette Liene*

Universitetet i Agder, Kristiansand, Norway

Workshopen starter med et performativt uttrykk utført av forfatterne, som en invitasjon til at deltakerne kan bli med å utforske i et tildelt papirmateriale. I utforskningen fokuseres det på teknikker, rom, bevegelse og lyd. I etterkant av utforskningen inviteres deltakerne til samtale og refleksjon.

Innholdet i workshopen bygger på artikkelen «Det er mer enn å rive papir! – kunstpedagogiske potensial ved en performativ kunstfaglig tilnærming» (Klungland & Liene 2025). I artikkelen diskuterer vi hva slags kunstpedagogiske potensial en performativ kunstfaglig tilnærming kan ha i barnehagen, og løfter frem studentenes erfaringer med å skape papirhendelser i praksis. Metodologisk forankres workshopen i a/r/tografi (Le Blanc&Irwin, 2019). Teoretisk forankres vår forståelse av kunstfaglig performativ tilnærming i posthuman performativitet (Barad, 2007).

Vi vektlegger den skapende hendelsen og hva den gjør med deltakerne. Vi ønsker å løfte frem hva kunsthendelser kan bety for barn og personalet i barnehagen og inspirere til nye tverrestetiske måter å skape med materialer. Med workshopen ønsker vi å fremme dialog mellom forskning og praksis og på den måten bidra til pedagogisk innovasjon.

Referanser:

Barad, K. (2007) Meeting the universe halfway. Duke University Press

Klungland, M., & Liene, A.-M. (2025). Det er mer enn å rive papir! – kunstpedagogiske potensial ved en performativ kunstfaglig tilnærming. BUKS - Tidsskrift for Børne- og Ungdomskultur, 41(70), 20. <https://doi.org/10.7146/buks.v41i70.152316>

LeBlanc, N.& Irwin, R. L. (2019). A/r/tography. Oxford Research Encyclopedia, Education, 1-21.

89. En gang til! En inkluderende musikkpraksis gjennom repetisjon, variasjon og improvisasjon. *Hanne Vennebo Turøy*

UiA, Kristiansand, Norway

I barnehagen ønsker vi at alle barn skal være deltakende, kjenne på mestring, tilhørighet og fellesskap. I samlingsstunder kan vi som voksne møte utfordringer når barnegruppa består av barn fra flere ulike kulturer, med ulikt språknivå eller med ulike funksjonsvariasjoner. Hvordan kan vi finne et repertoar som favner alle? Vi sier ofte at musikk er et «universelt språk» der alle kan være med, og bevisst bruk av repetisjon kan hjelpe oss til å inkludere alle barn i sangaktivitetene.

I denne workshopen skal vi leke med musikkens grunnelementer og på den måten legge til rette for et rikt antall repetisjoner av mange av våre kjente barnesanger. Deltakerne får blant annet være med på utforsking av tempo, dynamikk og stemmeklang, og vil bli utfordret på å improvisere / leke med talekor og enkel bodypercussion. Workshopen inneholder praktiske verktøy som lett kan tas med tilbake til egen barnehage. Vi tar barns behov for repetisjon på alvor og bruker de sangene vi allerede har i ryggmargen, vi varierer og improviserer og legger til rette for kreativitet og lek.

Deltakerne vil få en økt forståelse for hvordan repetisjon kan brukes som et inkluderende verktøy i samlingsstunder og hvordan bevisst fokus på kropp og stemmeklang kan gi flere innganger til deltakelse. Vi jobber med konkrete metoder for å variere og videreutvikle sanger slik at de engasjerer barn og legger til rette for skapende prosesser utover å "bare synge sammen".

90. Jorden rundt på 8 sanger – En inkluderende og praksisnær musikkreise i barnehagen. *Solveig Kjølberg*

UiA, Kristiansand, Norway

Dette bidraget presenterer «Jorden rundt på 8 sanger», et musikkpedagogisk konsept utviklet for å fremme inkludering, mestring og kulturell nysgjerrighet i barnehagen. Gjennom en interaktiv musikalsk reise inviteres barna til å utforske verden via sang, bevegelse, spill på instrumenter og lytting. Ved hjelp av enkle rekvisitter som en globus og en «reisekoffert» blir barna aktive medskapere som er med på å velge reisemål og forme fortellingen underveis.

Et sentralt poeng i workshopen er hvordan konseptet kan inspirere barnehageansatte til å skape sin egen «jorden rundt»-reise, skreddersydd for deres spesifikke barnegruppe. Deltakerne vil få veiledning i hvordan de kan velge musikalske uttrykk som har lav terskel for deltakelse, og som gir et variert helhetlig uttrykk. Vi ser på praktiske måter å trekke inn både kolleger og foreldre som ressurser, slik at reisen blir en arena for anerkjennelse av mangfold og styrking av barnas tilhørighet. I denne praktiske workshopen vil deltakerne få en direkte innføring i konseptets metodikk.

Vi skal sammen gjennomføre en reise og blant annet lære den ghanesiske call and response-sangen «Che Che Koolay», den arabiske regla «Fatahi Yawarda og hoppe som kenguruer i Australia. Workshopen demonstrerer varierte arbeidsmåter – fra energiske danseaktiviteter til rolige lyttesekvenser. Målet er at deltakerne skal sitte igjen med inspirasjon og verktøy til å bruke musikk som et universelt språk for å skape meningsfulle fellesskap i egen barnehagepraksis.

91. Musikk som språk: Skapende praksiser for kvalitet i barnehagen.

Elisabeth Barstad & Merethe Rage Aasvold

Universitetet i Stavanger, STAVANGER, Norway

Hvordan kan musikk fungere som en skapende drivkraft for kvalitet i barnehagens pedagogiske praksis? Dette verkstedet utforsker sammenhengen mellom musikk og språk, og hvordan musikalske erfaringer kan bidra til meningsskaping, fellesskap og språklig utvikling i barnehagen. Utgangspunktet er hvordan voksne kan bruke musikk som en integrert del av arbeidet med språkstimulering, i en skapende barnehage der kunst, kultur og kreativitet gir rom for barns uttrykk, lek og læring.

Verkstedet ledes av to musikkpedagoger ved barnehagelærerutdanningen og er forankret i både pedagogisk praksis og forskningsbasert kunnskap. Arbeidet bygger på teoretiske perspektiver som *affective attunement* (Stern), *communicative musicality* (Malloch og Trevarthen) og *det musiske menneske* (Bjørkvold), som fremhever musikkens rolle som en grunnleggende form for kommunikasjon og samspill. Nyere forskning på musikk, språk og språklig mangfold (Kulset, Wedin, Ågedal) setter tematikken inn i en barnehagekontekst preget av kulturelt og språklig mangfold.

Musikk forstås her som en praksis som favner bredt: som støtte for språklig utvikling, som ressurs for inkludering og deltakelse på tvers av språk og kulturell bakgrunn, og som arena for fellesskap, kroppslig deltakelse og livsmestring. Gjennom praktiske, kroppslige og stemmebaserte aktiviteter undersøkes hvordan puls, mønster og musikalske grunnelementer kan styrke språklig sensitivitet og kommunikasjon. Verkstedet presenterer konkrete metodiske innfallsvinkler og viser hvordan skapende, kunstneriske praksiser kan bidra til økt kvalitet i barnehagens pedagogiske arbeid, samtidig som de åpner for nye forsknings- og kunnskapsformer i møte mellom barn, voksne og kultur.

92. Å utforske pedagogisk ledelse gjennom bildeteater. *Aimée Kaspersen, Birgitte Ljunggren*

Dronning Mauds Minne Høgskole, Trondheim, Norway

Denne workshopen presenterer et FoU-prosjekt og et nylig publisert bokkapittel om bruk av Augusto Boals bildeteater i barnehagelederutdanning ved Dronning Mauds Minne Høgskole (DMMH). Prosjektet undersøker hvordan kroppslige, estetiske og kollektive læringsprosesser kan bidra til refleksjon og kompetanseutvikling knyttet til pedagogisk ledelse, makt, motstand og endringsarbeid i barnehageorganisasjoner.

Med utgangspunkt i teorier om transformativ læring og kraftfulle læringserfaringer (KLE/PLE) utforsker prosjektet hvordan skapende arbeidsformer kan åpne for nye forståelser av ledelse og profesjonsutøvelse. Gjennom bildeteater arbeider studenter med praksisnære situasjoner fra barnehagefeltet, der kropp, relasjoner og refleksjon brukes som innganger til læring og kritisk analyse.

Workshopen kombinerer presentasjon av prosjektets teoretiske og metodiske grunnlag med praktisk deltakelse gjennom oppvarmingsøvelser, tablåarbeid og felles refleksjon. Målet er å utforske hvordan skapende og kritiske læringsprosesser kan bidra til metodeutvikling og bygge bro mellom forskning, utdanning og praksisfelt.

.

.

93. Lag på lag: En polyestetisk tilnærming til musikk. *Hanne Vatnøy Steinarson*

NLA, Bergen, Norway

I denne workshopen inviteres deltakerne inn i en utforskende tilnærming til musikk, der stemme og kropp tas i bruk for å skape og oppleve musikalske, sanselige og visuelle uttrykk. Gjennom praktiske øvelser får deltakerne erfare hvordan ulike estetiske elementer kan legges lag på lag, spille sammen og skape ulike måter å oppleve og uttrykke musikk på.

Et sentralt utgangspunkt for workshopen er at musikk ikke bare kan lyttes til, men også kan sanses, sees, bevegges og erfares gjennom kroppen. Med været som tematisk utgangspunkt får deltakerne utforske hvordan en sang kan utvikle seg gjennom stemmen og kroppen, og videre inn i bevegelse, rom og visuelle uttrykk. Lag for lag bygges sangen ut til en liten forestilling, der ulike estetiske uttrykk får bidra til å forme og utvide det musikalske uttrykket. Slik undersøker workshopen hva som skjer når ulike kunstneriske uttrykksformer møtes, og hvordan dette kan åpne for nye musikalske og estetiske opplevelser i arbeid med tematikk knyttet til været.

Undring, nysgjerrighet og det å våge å oppleve noe nytt står sentralt. Det legges derfor vekt på å skape en trygg ramme der deltakerne får utforske og erfare ulike måter å være i musikken på. Gjennom å lytte, bruke stemmen, bevege kroppen og leke med ulike uttrykk, inviteres deltakerne til å la sansene danse.

Workshopen ledes av artist, låtskriver og musikkpedagog Hanne Vatnøy (HAVA), som underviser i musikk ved NLA Høgskolen i Bergen. Vatnøy har erfaring fra musikkbransjen som soloartist, i tillegg til bakgrunn fra det utøvende scenekunstheltet. Gjennom mange år har hun arbeidet med å utvikle sanselige og tverrestetiske produksjoner for barn og unge, og har i mange år turnert med Den kulturelle skolesekken. Musikken, sangene og det øvrige musikalske materialet som brukes i workshopen er komponert og utviklet av Vatnøy.

94. Workshop om spill som arena for lek, utforskning og samskaping.

Magni Hope Lossius, Elena Severina, Daniel Johnsen

Høgskulen på Vestlandet, Bergen, Norway

Med utgangspunkt i bokkapittelet til Severina et al. (2026) inviterer vi til workshop hvor deltakerne får diskutere kvalitet i lys av spill som skapende aktivitet. Det å lage spill i barnehagen har lange tradisjoner, og det kan åpne for barns medvirkning, bruk av fantasi, kritisk tenkning og eierskap.

Alle mennesker har erfaring med spill som en naturlig del av barnehagens hverdag. Spill er en form for lek med mer eller mindre formaliserte regler (Bishop, 1988; Schell, 2019) og det er en del av alle kulturer. Rammeplan (UDIR, 2016) fremhever lekens verdi i barnas allsidige læring, og omtaler spill som et verktøy og en arena for arbeid innen alle fagområder, spesielt i Antall, rom og form. I et intervju sier Reikerås at «brettspillene [...] kan ha samme betydning for barns matematikkutvikling som bøker har for leseforståelse» (Dæhlen, 2023).

I denne workshopen vil deltakerne få erfaring med ulike komponenter som inngår i spilldesign, og hvordan disse kan bidra til tverrfaglig arbeid i barnehagen eller i barnehagelærerutdanningen. Ved å diskutere konkrete eksempler fra både prosessen med å lage et spill, valg av spill utfra ulike faglige perspektiv og tilrettelegging for spillaktiviteter, inviterer workshopen til en mer refleksiv praksis for samskaping og lek med spill i undervisningen i barnehagelærerutdanningen og i barnehagene.

Referanser

Severina, E., Lossius, M.H. & Johnsen, D. (2026). Spill som arena for lek, utforskning og samskaping» i H. Fimreite, L. Pedersen og A.G. Sønsthagen (Red). *Å vere ein modig maur- Utforsking, leik og samskaping*. Fagbokforlaget

95. Fortelling om samisk kultur som menings bærende praksis. *Dagmar Anita Jakobsen*

Universitet i Stavanger, Stavanger, Norway

En gang for lenge siden, langt mot nord, var en same jente i tjeneste hos en rik reineier. Jenta gjette reinflokken, og hun hadde god hjelp i gjeterhunden Moste-

Karen Anne Buljo, samisk forfatter har gjendiktet det samiske sagnet *Nieidagorži* – Pikefossen (2011), om jenta som seilte i ei tønne fra fjellet til havet i bokform. Dette er en bildebok med paralleltekster på norsk og nordsamisk med vakre illustrasjoner av Sissel Horndal.

På Norsk barnehage konferanse i Bergen 2026, inviterer jeg til 45 minutters muntlig fortelling og samtaler rundt tekst skrevet av Karen Anne Buljo.

Som kunstformidler og foreleser har jeg fortalt sagnet om *Nieidagorži* – Pikefossen til barn, mine studenter og til voksent publikum over en tiårsperiode. I møte med de yngste barna har det vært viktig å levendegjøre sagnet ved å flytte ordene fra det abstrakte over i en fysisk virkelighet.

Jeg har lånt tre steiner fra elvebredden nedenfor fossen, en mil sør for bygda Masi. Som konkrete er steinene levende aktører, og formidler natur tilknytning til Sápmi og sagnet.

En dag skal steinene legges tilbake på elvebredden. Steinene har en egen fortelling.

Bures boahtin Velkommen

Referanser

Buljo, K. A. (2011). *Nieidagorži Pikefossen*. Billefjord: Idut.